

J I N D Ř I C H Š. B A A R

M A R I A

Chvály mariánské

Bohuslav Rupp

P r a h a 1947

Nihil Obstat. P. Joannes Lebeda, censor.
Imprimatur. Dr Teoph. Opatrný, vic. gen.
Pragae, die 11. Marcii 1947. N. 3381.

Vydání mariánských promluv J. Š. Baara, které stojí na počátku souborného vydání kazatelského díla Baarova kromě praktického účelu kazatelské předlohy má také příděch lidského a osobního zacílení. Bylo připravováno archivářem Františkem Teplým jako poslední projev přátelské oddanosti. Snad je možno říci, že z literárních plodů, které J. Š. Baar přinesl do svatyně naší kultury, sub specie aeternitatis mají trvalejší cenu drobné květy, které každoročně a rád kladl před mariánskými oltáři. Není pochyby, že májové pobožnosti, k nimž si psal poznámky, jež tvoří podstatnou část této knížky, patří k nejšťastnějším prožitkům kněžské pastorace. Už na své první „štaci“ kaplan Baar jako by chtěl vyjádřiti útočištný význam Královny kněží, když spatřil starou omšelou ruinu slavné Přimdy. „Mně zdála se rozvalina jako výstražný prst, memento . . . pro zámky a hrady mých ideálů a plánů, vyšší snad než ta Přimda.“ A když po roce odcházel na druhé zastavení, vzpomínal, jak se těžko loučil s ruinami a spěchal do kaple Panny Marie, která je v nich. Písecký děkan Svoboda mi vypravoval, jak Baar při poslední návštěvě dlouho proklečel u Písecké Madony a se slzami mu řekl: „Kolem toho obrazu se točí můj život.“ Byla to především vzpomínka na studentské a bohoslovecké prázdniny u strýce — jaráře v blízké Putimi, kde sedmnáctiletý Jindřich osobně poznal Jana Cimburu.

Mariánské obrazy „na stromech znamenáných,” také inspirovaly Baara k drobným povídkám „Na srdci přírody” a májová kázání, ve kterých výchovně hovořival o ctnostech a neřestech, byla povídkově vyjádřena v jeho lidových „Mžikových obrázcích.” A není bez zajímavosti, že prvním vydavatelem těchto tří spisů — slavným Cimburou počínaje — byl biskup Antonín Podlaha, jenž je

rozdával ve velikém nákladu jako redaktor „Dědictví svatojánského,” starého a nedoceněného ústavu k vydávání dobrých knih. Všechny tyto práce vznikly z podnětu nebo přispění Podlahova, jak svědčí zachovaná korespondence. Podlaha měl značný vliv na usměrnění Baarova života a František Teplý výslovně zalitoval: „Škoda, že se ho Jindřich nedržel více! Podlaha takřka mateřsky s ním sdílel různé svízele a i když výbušný Chod přestřelil, měl úctu k poutníku zmítanému, ale nezdolatelnému bouři.” Z jednoho Baarova dopisu Podlahovi prozařuje duha míru: „Uznávám, že nezasluhuji tolik lásky a šetrnosti, kolik mně ji prokazujete. Každý na místě tak povýšeném, jaké Vy zaujímáte, po mém listu jistě více by si mne nevšiml. Vážím si Vaší dobroty a poslechnu Vaší rady.”

Mezi tvůrčími hodnotami Podlahova ducha a srdce je připomínáno „vroucně lidské přátelství, jímž své bližní objímal.” Vděčnost za ně výstižně projevil František Teplý, když jeho věrný, vážný a hluboce zpytavý pohled — Baar říkal „archivářský pohled” — naposled spočinul na Jindřichově tváři. Na klenečském hřbitově připravovali poslední odpočinek a „malenický poustevník” přišel vykonati mrtvému své poslední přátelské služby. Jindřichova tvář byla vyrovnaná, klidná ve svém zasněném a poněkud trpkém úsměvu. František Teplý — o němž kdysi dávno starostlivá matka přikazovala svému Jindřichovi: „Toho se drž, ten se dívá lidem do očí přímo!” — vzpomínal na všechny živé, kteří dobrým slovem a krásným příkladem byli oporou poutníka, jenž právě doputoval na soud Boží. Viděl jednoho z nejčistších lidí Baarova životního obzoru a za mrtvého přítele tlumočí poslední slova díků: „U vychladlého těla J. Š. Baara na psacím stolku jsem našel několik jeho podobenek s autogramem — zdálo se mi, že černě dosud neoschla, a věděl jsem, že obrázky chystá svým přátelům. Jeden z nich Vám posílám, poněvadž mi povědomo, že račte býti z těch, které nebož-

tíček vroucně měl rád. Kdykoli přišla mezi námi řeč na dr. Podlahu, užíval Baar tak něžných výrazů pro Vaše práce, jak jen mohou řinouti ze srdce úplně oddaného, vděčného. Chci tudíž, abyste o tom věděl . . .“

Z vychladlých rukou Františka Teplého jsem přijal jeho poslední práci, kterou mu diktovala pieta k příteli. Je to zároveň památka na jeho malenickou poustevnu a vzpomínka na osamělé lesní stezky, po kterých nás o prázdninách vodíval a na nichž jsme se leckdy setkávali s mariánskými obrázky zavěšenými na stromech, jež vyrostly „do počtu znamenanych“. Tato slova „místo úvodu“ chtěla býti světélkem na hrob tří našich kněží, kteří se vepsali do dějin naší kultury nejen svým literárním dílem a z nichž každý podle svých schopností se učil u Matky krásného milování, že nejvyšší hodnotou lidského života jest — láska.

Jan Lebeda.

VŠECKA JSI KRÁSNÁ

Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na Tobě. — Píseň Šalamounova 4, 7.

Ve své překrásné lyricko-epické básni opěvuje český básník Karel H. Mácha měsíc, ve kterém právě nyní žijeme. — Je to měsíc rozkošný a krásný, nejkrásnější v roce, jelikož v něm po zimním spánku probuzená příroda se odívá květem, rouchem pestrým a vonným. — Hned první verš Máchovy básně začíná slovy: Byl první máj — byl lásky čas . . . Máj se nazývá měsícem lásky — leč nejen ve smyslu tělesném, nýbrž i ve smyslu duchovním.

Pro nás katolické křesťany je měsíc máj dobou lásky, časem, který jest zasvěcen společné paní a matce nás všech, vznešené královně nebes a země, nejblahoslavenější Panně Marii. Církev věnovala nejkrásnější měsíc k její úctě a slávě, a dává v měsíci tom milencům a ctitelům Mariánským příležitost, aby osvědčili city vladařce a královně srdce svého . . . I naše osada, která zde v chrámě uctívá trůn a oltář Mariánský, chystá se letos opět konati májovou pobožnost. Chystá se, aby v nedělích májových i v důvěrných chvílích podvečerních vyznávala na kolenu svoji lásku Paní všech Panen . . . té, o které zpívá píseň Šalamounova: Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na Tobě.

Dnes s pomocí Boží o první neděli májové konáme první májovou pobožnost a jak jsme loni rozjímali o Mariánských ctnostech, tak pokračujeme i letos. Viděli jsme loni p o k o r u, p o s l u š n o s t, m í r n o s t Panny Marie a opak ctností těch; letos uvažujme o velké ctnosti její — č i s t o t ě.

Vznešeným předmětem lásky katolického křesťana jest Rodička Boží. Ona je vzorem, i d e á l e m k ř e sť a n s k é ž e n y, nejkrásnější a proto i milování nejhodnější ženou po stránce tělesné i duševní. Muž tak moudrý a vznešený — jako byl Šalamoun — duchem prorockým líčí básnicky krásy a vděky rodičky Boží. — V písni Šalamounově se nazývá květem polním: jako lilie mezi trním, tak Maria vyniká mezi dcerami lidskými, a jako jablň mezi lesním dřívím, tak vyniká ona mezi lidskými syny. Znovu a znovu volá král a básník Šalamoun u vytržení: Jak jsi krásná, přítelkyně má — jak jsi krásná.

A opravdu nás dějiny poučují, že d u c h o v é, studující krásno, byli mocně puzeni k ú c t ě M a r i á n s k é.

Nedávno zemřel veliký český básník J u l i u s Z e y e r. Veřejné listy dosud přinášejí o něm články a pohrobní vzpomínky. A toho básníka bylo vídati ve vodňanském chrámu Páně: klečí před oltářem Mariánským a modlí se růženec. Tento básník, ha i kníže mezi básníky, svým zlatým perem vylíčil poeticky život Panny Marie v knize, zvané „Mariánská zahrada“. — Pomímím mlčením slavné malíře světového jména jako Raffael, Murillo, jejichž mistrovská díla představují Madonnu; z obce českých malířů jmenuji vám Bílka, Urbana, Liebschera, Brožíka, Lišku, kteří štětcem vyznali svoji lásku k Panně Marii. Zesnulý náš sochař Václav Levý vytvořil veliké dílo, které nemá dosud sobě rovného. Umělecká beseda dává je za premii a tím je socha Panny Marie.

Jděte po české vlasti a dívejte se, komu ke cti stavitelé zbudovali n e j k r á s n ě j š í c h r á m y? Ignác Kilián Dintzenhofer, stavitel zvučného jména, vystavěl nejkrásnější stavbu v Praze Loretu, chrám ke cti Marie Panny. — Zlonický kostel, který pyšnými věžemi se na nás sem dívá, vystavěl také Dintzenhofer. Zasvěcen je Nanebevzetí Panny Marie — a v Ročově poutní chrám zasvěcen jest rovněž Nanebevzetí Panny Marie. — Vez-

měte konečně do ruky staré kancionály, projděte literaturu hudební a poznáte, že i skladatelé neodepřeli svůj hold Panně Marii a věnovali k její cti a slávě nejsladší a nejnežnější tóny.

Tak vidíme, že všechno umění slouží naší Královně; básníci i sochaři, malíři i hudebníci vyznávají jí svými výtvary plamennou lásku. K nim se přidružujeme i my; neboť Panna Maria si jí zaslouží, protože je všechna krásná a poskvrny není na jejím těle ani duši. Té čistoty se o d n í u č m e.

Čistým je, kdo tělo i duši chrání přede vším, co čistotu porušuje.

Celá řada světců a Mariánských ctitelů od Panny Marie čistotu si zamilovala. Sv. Stanislav Kostka, sv. Aloisius prchali a omdlávali, slyšeli-li pouze slovo, které svádělo k nečistotě. Jiní světcové raději život i jmění své obětovali, než by porušili čistotu; tak Josef Egyptský utekl před ženou Putifarovou a dal se raději uvězniti, sv. Anežka, Lucie, Uršula, Agata a j. . . Sv. Ambrož praví, že čistota a nevinnost jsou božského původu, ježto Bůh i Kristus s nebe na zem je přinesl. Lidé, kteří čistě žijí, podobají se bílé lilii. Jako na sněžné, úbělové barvě květiny je znatelný každý brouček, jako každé nešetrné dotknutí ji poškodí, krásy jí ubere, tak jest to právě s nevinností a čistotou. Jako vzácná delikátní věc, křehká a jemná, se snadno rozbije, urazí, tak i tato ctnost, čistota, veliké opatrnosti, veliké pozornosti vyžaduje, aby nebyla porušena. A jako lilie šíří po celém okolí svou opojnou vůni, tak i člověk, opravdu čistě žijící, svým příkladem působí blaze na všechny, kteří se s ním stýkají.

Lidé čistého života se podobají andělům a jsou Bohu milými, jak praví sv. Basil. Sv. Chrysostom píše: čistota je ctnost andělská, jí se stávají lidé podobnými andělům. Čistí a mravní lidé tvoří s anděly jednu rodinu a Kristus jenom proto je nechává na

zemi, aby andělé nejen na nebi, ale i na zemi žili, Boha chválili a velebili. Ba sv. Jeroným se domnívá, že lidé čistí převyšují daleko anděly, ježto andělé nemají těla, nežijí na světě a proto bojovati nemusí, nepokouší a nesvádí je ani svět, ani tělo, ani ďábel k nemravnosti a nečistotě. Lidé, kteří žijí čistým životem, jsou Bohu nade všecko milými. Kristus nejvíc miloval čisté, mravné, bezúhonné lidi, za svoji matku nevybral si ženu, ale přechistou Pannu Marii, za pěstouna člověka-panice sv. Josefa. Jeho předchůdcem byl sv. Jan Křtitel, muž přísných mravů, karatel změkčilosti a hýřivého života, který už v životě matky byl posvěcen. Nevinného Jana apoštola učinil Pán svým evangelistou a miláčkem. Jan, mládenec, směl při poslední večeři odpočívati na srdci Kristově — a pod svým křížem promluvil Kristus na dvě čisté bytosti, Marii Pannu a svatého Jana. Ze všech lidí Kristus nejvíce miloval malé dítky pro jejich čistotu a nevinnost a žehnal jim. Kdo čistotu srdce miluje, tomu přítelem bude král nebes. („Kdo miluje čistotu srdce pro milost rtů svých, bude míti přítele krále.” — Přísl. 22, II.) Čistou duší nazývá Bůh svojí sestrou, přítelkyní a nevěstou. Panny čisté podle slov písma, mají za svého ženicha samého krále andělů Ježíše Krista. Panenství tak nadchlo Vykupitele našeho, že si zvolil za matku Pannu a sám vedl na zemi panický čistý život.

Čistí a mravní lidé se těší zvláštní vážnosti svých bližních.

Čistota a mravnost už od pohanů byla v soce vážena. Jak velice ctili Římané vestálky! Byly to kněžky, které sloužily bohyni domácího krbu jménem Vestě. Služba jejich trvala 30 let a po celou tu dobu musely čisté a mravně žíti a provdati se nesměly. Kdykoliv se zjevily na ulici, byly jim prokazovány veřejné pocty a vojsko před nimi sklánělo zbraň i prapory. Když byl veden zločinec na popraviště a na své poslední hrůzné

cestě potkal pannu vestálskou, okamžitě mu byla dána milost a z rukou kata propuštěn na svobodu. Ejhle, pohané odměňovali svoje dcery, které čistotě a panenství daly přednost před manželstvím — a u nás, křesťanů, měly by býti panny, které z lásky ke Kristu se neprovdaly, méně ceněny? Sv. Ambrož dí: Ó, jak krásné jest čistotné plémě ve skvělosti, nesmrtelná zajisté jest památka jeho, neboť i u Boha známé jest i u lidí!

Proto i my, ctitelové Mariánští, zamilujeme si Rodičku Boží, Pannu Marii, neboť vidíme, že ona jest důstojným, přechistým předmětem naší lásky . . . O ní právem platí slova: Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na Tobě.

S básníkem jsem začal a slovy básníka Karla Jar. Erbena skončím; v každém pokušení proti sv. čistotě volejme k Panně milostné:

Maria Panno, při mně stůj,
u Syna svého oroduj! — A m e n.

Klobuky 1901.

Církev svatá při svých obřadech užívá rouch různých barev a má to svou symboliku. V symbolice barev znamená rudá barva — vášeň a krev; proto je barvou mučedníků. Barva černá znamená smutek a proto užívá jí církev o pohřbu, barva fialová je barvou popela a proto jí odívá církev své sluhý ve dnech kajících, barva zelená je barvou naděje. Ale ještě jedné barvy užívá církev sv., a to barvy bílé.

Barva bílá od dob nepamětných znamená čistotu a nevinnost... A tuto barvu zasvěcuje církev rodičce Boží, Marii Panně... Bílá jako ovečka po koupeli, čistá jako padlý sníh — něžná a vonná jako bílá lilie byla duše Marie Panny — a takovou ji viděl básnický král Šalamoun, když, unesen čistotou duše panenské, volal: Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na Tobě!

Minule jsme rozjímali o čistotě Marie Panny. Vyložil jsem stručně pojem této ctnosti, které si světcové tak velice vážili a kterou andělové jsou ozdobeni. Ukázal jsem, že čistoty váží si Bůh, protože Ježíš Kristus sám jako panice na světě žil, pannu za matku a panice za pěstouna si vyvolil. Viděli jsme, že i lidé si váží čistoty od dob nepamětných. Pohanský Řím vážil si svých panenských Vestálek a pocty veřejné jim prokazoval.

V té úvaze postupme dnes dále a tažme se, jak odměňuje čistotu Bůh?

Bůh, nejvýš spravedlivý, odměňuje každou ctnost, tedy i čistotu. Lidé čistého života mají ve velké míře Ducha sv., jsou už na zemi

šťastní a jednou na nebi zvlášť budou odměněni. — Čistota srdce je zdraví ducha. (Sv. Bernard.) Čistí lidé se těší velikému osvětlení rozumu. Čistí lidé jsou jako jasný krystal, do kterého sluneční paprsky vnikají. (M. Latast.) — Čistota ducha, vnitřní krása a svoboda andělská tvoří z lidí učence, vzdělance, filosofy, theology a všestranně vzdělané lidi. (Sv. Augustin.) — Čistota činí nás schopnými otevřeným a nezkaleným zrakem hledět do slunce spravedlnosti. (Sv. Isidor.) Veliká čistota mravní dovolila Janovi ev. se pohroužit tak hluboko v tajemství naší víry. Jako orel hned na počátku svého evangelia směle a odvážně se vznesl až k samému pojmu Boha.

Čistota propůjčuje duším hrdinskou mysl. Čtěme martyrologium. (Sv. Ambrož.) Slabá Judita dokázala při obležení Bethulie takovou statečnost, že se vydala do tábora nepřátelského a Holofernovi hlavu uťala; k čemu se neodvážil žádný muž, ani druhá žena — odvážila se dívka. Písmo svaté o ní praví: Zmužile jsi jednala a posilněno je tvé srdce, protože jsi milovala čistotu. (Jud. 15, II.) — Dějiny národa francouzského vypravují rovněž o dívčí rekyni. Je to Jeanne d'Arc, Panna orleánská, dříve prostá pastýřka, jež se postavila v čelo vojska a porazila nepřítele. — Ženou na svět přišel hřích dědičný, ale pannou byl přemožen sám ďábel. Jak silné je čisté srdce, ukazují bojiště, nemocnice, kde panenské řeholnice konají nejtěžší služby obětavě a bez únavy. Jako strážní andělé a těšitelky vystupují slabé dívky tam, kde otrlí mužové pláčí a bolestí se svíjejí. Čistí lidé dospějí brzy i k ostatním ctnostem. Jako barva bílá je základní barvou všech ostatních barev — tak je čistota základem všech ostatních ctností. (Sv. Bonaventura.)

Člověk čistého života je již na zemi šťastný. Čistota má v sobě nevypověditelný půvab

a rozkoš, poskytuje sladký požitek — sladší než všechny rozkoše těla. Naši předkové říkali: Čistota půl zdraví. Kdo žije panenským nebo panickým životem, má už na tomto světě svatozář příštího zmrtvýchvstání. — Čistota předobrazuje věčnou neporušenost oslavených těl. — Čistota rozšiřuje po všem lidském těle rozkošný půvab. Lidé, kteří nevinně, čistě žijí, mají kvetoucí vzezření, které jest zárukou pevného zdraví — také nejčastěji se dožijí vysokého věku. Když takový člověk mimořádně předčasně zemře, to dopustil Bůh v nevýslovné moudrosti své, vzal ho ze světa, aby zloba světa a hříšníků rozum jeho nepřevrátila. Vytržen jest, aby zlost nezměnila jeho rozum, aneb aby lest nepodvedla duše jeho. (Moudr. 4, II.) Ostatně dlouho žil, kdo dobře žil.

Lidé čistého života budou jednou na nebi zvláštním způsobem odměněni.

Panenské duše budou státi v nebi velmi blízko u Boha, státi budou blízko Beránka a Jej budou následovati, kamkoli půjde. A zpívati budou píseň, kterou ostatní svatí zpívati nemohou. Poslechněme slova sv. Jana: Zpívali píseň novou před trůnem a žádný nemohl se naučiti písni té, jedině těch stočtyřiceti a čtyři tisíce, kteříž jsou koupeni ze země... Ti následují Beránka, kamkoli jde. (Zjevení 14, 1—5.) —

Ježíš Kristus ve svých blahoslavenstvích dí: Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. Bůh bude korunovati čisté duše v nebi..., t. j. před ostatními svatými zvláštní milostí je vyznamená (Píseň Šalamounova 4, 8 — Kniha moudrosti 4, 2). Panenské duše budou mítí podíl v blaženosti s Marií, panenskou matkou Ježíše Krista (sv. Cyril Jer.). — Už zde na zemi duše čisté vyznamenává Bůh mnohými zjeveními: Čisté, panenské duše jsou důvěrnice Boží, jimiž Bůh tajemství své zjevuje... Markéta z Alacoque, Maria Latast, Bernardeta Lourská, Kateřina Sienská, etc., jsou toho svědectvím.

Rovněž Bůh ochotně splňuje modlitby a prosby duší čistých. Tak jako královna Esther všecko na muži svém vyprosila, protože mu věrně oddána byla, tak i nebeský ženich splňuje ochotně všechny prosby čistých duší.

To jsou tedy užitky a odměny, které přináší ctnost, čistota. Proto církev sv. tuto ctnost pod těžkým hříchem každému člověku ukládá, dokud nevstoupí ve stav manželský. Je to veliká ctnost. Bůh na její ochranu vydal 6. přikázání: Nesesmilníš. U židů byl každý ukamenován, kdo se proti této ctnosti prohřešil (5 Mojž. 22, 21). U Římanů Vestálky, které proti ctnosti se prohřešily, byly za živa pochovány. Také zákon židů i pohanů chránil ctnost svaté čistoty. Jako největší poklad a vzácný statek chraňme si ji i my . . . A modleme se za ni k Panně Marii, která je krásná a čistá a na které poskvrny není.

A m e n.

Klobuky 1901.

V jednom čísle časopisu Květy ve článku: Lidové hovory — zaznamenala Karla Slavíková-Velsová rozkošnou Mariánskou legendu lidovou. Poutnické místo, těšící se světové pověsti, je Maria-Zell (česky Stánek P. Marie). Mohutný a krásný hrad Mariánský, kde Matka Boží divy tvoří! Sem k ní na pouť kráčela prostá dívka slovenská, chudá dcera nebetyčných Tater — a na cestě potkali ji zbojníci. Kam jdeš, děvečko, optali se vládně. Jdu navštívit Pannu Marii Maria-Zellskou. — A co jí neseš, když ji jdeš navštívit? Co bych jí nesla? Srdce svoje čisté jí nesu. — A tu zbojníci zabili děvče a rozřezali jí hrud, teplé srdce vyndali z těla a dali jí je do rukou s posměchem: „Tu máš tedy a nes jí to čisté srdce!” — A aj! — Dívka vstala, šla, v rukou svých nesla si svoje srdce. Když přicházela k Maria-Zell, všechny zvony Maria-Zellské začaly samy zvonit. Ihned z kláštera vyšel průvod, neboť čekali, že nějaký svatý poutník do Maria Zell přichází — jdou — a tu vidí prostou dívku celou zakrvácenou, jak v rukou svých nese svoje vlastní srdce... Je to legenda, jak snad zbožná mysl lidská si ji vymyslíla, postrádající pravdivé skutečnosti, ale jádro jako v ořechu v ní je skryto... Srdce — čisté srdce nesla ta děva Marii Panně — to, co nejvzácnějšího měla... Ukazuje, co každý Matce Boží dáti může.

I my, ctitelové Mariánští, rozvažující o čistotě, viděli jsme, co znamená tato ctnost a jak ji Bůh odměňuje. Dnes vizme prostředky, kterými si můžeme získati tuto ctnost.

Abychom čistotu zachovali, máme používatí těchto

prostředků: máme se pilně cvičiti v zapírání sebe, střídme žítí, často sv. svátosti přijímati, k Matce Boží se modliti, rádi o pravdách svatého náboženství uvažovati — jmenovitě o všudypřítomnosti Boží a o posledních věcech člověka; konečně máme se, pokud jen možno, varovati výstředností, jako přílišného tance, divadla a příliš volného obcování s osobami druhého pohlaví.

Mezi všemi boji je boj křesťana o čistotu nejtěžší. (Sv. Augustin.) Pohanští Řekové měli mezi svými bohy také jednu pannu jménem Minervu; tuto si zobrazovali s válečným brněním, přilbou, štítem a kopím: tím bylo naznačeno, že se čistota bez velikého zápasu uchovati nedá. (Sv. Jarolím.) Církevní otcové nazývali čistotu: mučednictvím. Toto mučednictví jest nekrvavé, ale v jistém směru ještě větší než krvavé. Neboť krvavá muka trvají jen několik okamžiků a ihned trpitel dochází slávy věčné; naproti tomu k udržení čistoty je potřebí zápasu, který trvá často celý život. Klasikové znali už pravdu, že „sama sebe přemoci je největší, ale také nejtěžší vítězství“. — Mluvíme-li o krocení a přemáhání těla, tu zvláště oči své máme ostříhati. České přísloví praví: Oko do srdce okno. Čeho oko nevidělo, po tom srdce netouží. Prorok Jeremiáš dí: Oknem našich očí vstupuje často smrt do naší duše. (Jer. 9, 21.)

Lev ztrácí svoji divokost a stává se krotkým a bojácným, když mu zakryjeme, zavážeme oči šatem (Plinius) — právě tak zkrotíme a potlačíme zlé a hříšné žádosti, opatrujeme-li zrak svůj. Jako zloděj do příbytku oknem, tak hřích do duše vchází okem — jeden pohled stačil a klesl David i Šalamoun.

Výborným prostředkem, jak si zachovati srdce čisté, je střídmost. Ří-

mané ze zkušenosti říkali: Ubi Bacchus, ibi Venus — t. j. kdo hřeší proti střídmosti, ten pak hřeší proti čistotě.

S v ě t c o v é, když zvláště m o c n ě proti čistotě byli p o k o u š e n i, trýznili své tělo postem, mrskali je bičiky, nosili drsná žíněná roucha, jako z mužů svatý Antonín a z žen sv. Máří kajícnice. Půst, to je jen zvýšená střídmost a vede bezpečně k čistotě. Pevnost se dobude nejdříve, když se vyhladoví, když se obleženým zabrání dovoz pokrmů a nápojů; rovněž lidské tělo nejsnáze zkrotíme a pokoříme, odejmeme-li mu hojné pokrmy. Nestřídmost naproti tomu pobádá přímo tělo k hříchům proti čistotě, zvláště nestřídmost v pití. Proto sv. Pavel napomíná obyvatele Efesu slovy: Neopíjejte se vínem, v němž spí chlípnost, ale naplnění buďte Duchem svatým (K Efes. 5, 18).

To jsou přirozené prostředky k zachování čistoty, ale Bůh nám dává i nadpřirozenou pomoc svou — milost. Jest jednou ze základních pravd sv. náboženství, že člověk bez milosti Boží nic prospěšného konati nemůže. Sv. Pavel doznává: z milosti Boží jsem, co jsem. Ten se klame, kdo myslí, že vlastní silou může smyslnost svoji přemoci a čistotu zachovati — milosrdenství Boží musí uhasiti žhavé plameny přírody. (Sv. Chrys.) Moudrý Sirach dí: Nemohu býti zdrženlivým — leč by mi to Bůh dal (Moudr. 8, 21). Čistota se podobá sněhu, obojí přichází shůry. Tuto milost dostáváme ve sv. svátostech, zvláště v pokání a Nejsvětější svátosti Oltářní. Neboť podle slov proroka Zachariáše Nejsv. Svátost Oltářní jest — jediné obilí vyvolených a víno plodící panny (Zachariáš 9, 17).

I modlitba jest takovým nadpřirozeným prostředkem. Modlitba každá sice, ale zvláště modlitba k Panně přechisté — k Marii jest nejužitečnější. Neboť ona jest matkou krásného milování. — Kazatel Legneri vypravuje o jinochu, jenž byl cele oddán životu neřestnému. Nemoha

se vyhnouti, šel z přinucení k sv. zpovědi a zpovědník mu uložil za pokání pomodliti se denně tři zdrávasy. Po roce se vrátil jinoch vyléčen a složil slib ustavičné a dobrovolné čistoty.

Mocným prostředkem je rozjímání o pravdách sv. náboženství — toto přemýšlování zaměstnává ducha a odvrací ho od věcí smyslných. Sv. Pavel napsal: Duchem chodte a žádosti těla nevykonáte . . . Zjevnít jsou skutkové těla: smilství, nečistota, nestydatost a chlípnost — ovoce pak ducha jest: tichost, mírnost a zdrženlivost a čistota (Gal. 5, 16, 19 seq.). — Jakmile v Bohu najdeme zalíbení své, tu všechno ostatní ztrácí pro nás ceny. Kdo radostí duchovních okusil, tomu se protiví a oškliví radosti smyslné. V těžkých pokušeních doporučuje se myšlenka na všudypřítomnost Boží. Josefa Egyptského (I. Mojž.) i Susanu (Dan. 13, 35) zachránila tato myšlenka před těžkým hříchem proti sv. čistotě. Správným je heslo: Boj se Boha — styď se lidí — nehřeš více, Bůh tě vidí! — Rovněž spasitelnou je myšlenka na poslední věci člověka. Co je a bude posledními věcmi každého z nás? Katechismus vypočítává toto: smrt, soud, nebe a peklo. Pamatuj na poslední věci své a nezhřešíš na věky (Sir. 7, 40). Petr Damianský praví: Když ve tvých údech žár nečistý vzplane, tu ho má uhasit myšlenka na věčný oheň. Sv. Martinian, poustevník palestinský, mučen pokušením proti sv. čistotě, rozdělal si před svojí poustevnou oheň a vstrčil do něho obě své nohy; bolestí vykřikl a zvolal: Nemohu-li snést tento slabý oheň na jediném údu, jak bolestně bych snášel oheň pekelný na celém těle! — Tam, kde je bázeň Boží, tam je také čistota, ale kde není bázeň Boží — darmo bychom čistotu hledali.

Největší příležitostí, kdy se čistota nejsnáze pohrbí, jest tanec. Ješitnost vede k tanci, ale ješitnost je přípravou k nečistotě. Tance se pořádají nejčastěji večer a

v noci, jako by se chtělo tím naznačiti, že se při tom mnoho tmavých a zlých skutků i myšlenek do duše vloudí (Sv. Ambrož). Tance jsou rakve nevinnosti a hroby studu. Kde se tančí, tam se svátek ďábla slaví. Modly starých národů se oslavovaly tancem. Tanec je kruh, v jehož středu stojí ďábel a loví lidské duše (sv. Kar. Bor.). Kdo tu klesnouti nechce, musí býti andělem.

Co říci o divadlech. Většina divadelních kusů moderních je nemravná. Divadlo, které jest mravně čisté, musilo by se hráti dnes před prázdnými lavicemi. Divadlo jest učitelem, jenž učí jednu — dvě hodiny, ale je svědce na mnohá léta. Střez a varuj se různých kabinetů s voskovými figurami, bud, harů, komedií atd. . . . , neboť tyto se zdají býti upraveny skoro jenom proto, aby sváděly děti a mládež!

Příliš volné obcování s osobami druhého pohlaví jest rovněž čistotě na újmu. Když sláma blízko k ohni přijde, tu chytne a mocným plamenem hoří; něco podobného se děje, když někdo s druhým pohlavím se důvěrně stýká. Ať se nikdo nevymlouvá, že osoba, se kterou se stýkáme, je hodná. Člověku, který s takovou výmluvou k sv. Jordánovi přišel, řekl tento: Tedy hled, cesta je dobrá, dešť je dobrý a co povstane, když obojí se spojí? — Bláto. Miluj vůbec domácí zátiší. Nemá-li světlo uhasnouti na větru, musí zůstat v lucerně; chceš-li zůstat čistým, nekonej mnoho návštěv!

To by asi byly rady a prostředky, abychom si zachovali sv. čistotu. Pro nás, ctitele Mariánské, je ovšem důležitou modlitba k Panně přečisté. V měsíci máji volejme k ní, aby nám dala sílu, abychom z každého pokušení vítězně vyšli, duši čistou si uchovali, tak čistou, aby jednou soudce náš Ježíš Kristus, až po smrti duše naše před něho předstoupí, říci mohl k ní: Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na tobě! —
A m e n.

Klobuky 1901.

Každá věc, v Kristu shromáždění, má-li svůj líc, má také zajisté i svůj rub. — My až dosud ve svých májových pobožnostech jsme uvažovali o veliké ctnosti Panny Marie — o její čistotě. Viděli jsme líc té ctnosti — dosud její krásu — poznali jsme, jak veliká je to ctnost v rozjímání I. — ve II. rozjímání, jak Bůh tu ctnost odměňuje a jakými prostředky člověk té ctnosti dochází.

Čas rychle utíká. Měsíc máj, nejkrásnější v roce, chýlí se ke konci. Dnes už máme poslední neděli májovou. Naposledy v tomto měsíci letos sešli jsme se před trůnem Mariánským vyznati královně srdcí svých svoji lásku a úctu. Zbývá nám dnes ukončiti naše úvahy o čistotě Panny Marie. — Viděli jsme její krásu, její líc — zbývá nám její r u b, opak čistoty. — Zbývá nám jeden ze sedmi hlavních hříchů — **n e č i s t o t a**.

N e č i s t ý m jest, kdo myslí, mluví a dělá, co čistotu porušuje.

Jestli duše čistá se podobá lilii, která svojí vůní k sobě všechny vábí, duše nečistá se srovnává s trním, o které každý do krve se zraní. Aby za hříchy nečistoty dosti učinil, dal Spasitel tělo tak krutě metlami bičovati a svou hlavu trním korunovati.

Č l o v ě k n e č i s t ý se podobá zvířeti, stává se Bohu úplně nepodobným, ba protivným a jest i lidmi opovrhován. (Sv. Bernard.)

Nečistotou se člověk stává podobným zvířeti. To věděli už pohané. Mudrc Diogenes krácel za bílého dne po athénskému tržišti s rozsvícenou svítilnou v ruce, jako by něco hledal. Když se ho ptali co hledá, odpověděl: Hle-

dám člověka. — Což nevidíš množství lidí všude kolem sebe? — A on odpověděl: To nejsou lidé, nýbrž zvířata, ježto zvířecími vášněmi se dávají vésti a ovládati. — Nečistý se podobá vepři, který stojí mezi záhony vonného kvítí a zapáchající louží, raději se do ní pohrouží. — Právě tak člověk nečistý dává přednost smyslným rozkošem před radostmi ráje. — Člověku nečistému platí slova písma sv.: Člověk, když ve cti byl, nesrozuměl: přirovnán jest k hovadům nemoudrým, a učiněn jest podoběn jim (Žalm 48, 21). Pýcha jest hřích padlých andělů, sobectví jest hřích lidí, ale nečistota jest hřích zvířat. Jest pokořující pro člověka, který tak vysokou důstojnost má a pro vykoupení Krista stojí tak blízko Bohu, nižším tvorům než je Bůh se podřizovati (Tom. Akv.).

Člověk nečistý je Bohu úplně nepodobný. Hříchem nečistoty špiní člověk obraz Boží, jenž je v něm, a uráží Boha právě tak, jako kdo na svůj obraz plivá a jej špiní.

Člověk nečistý je Bohu protivný. Když člověčenstvo v prvních dobách do různých neřestí upadalo, na př. v modlářství, měl s nimi Bůh ustavičnou trpělivost. Když však lidé ve hřích nečistoty upadli a do něho víc a více se zabořovali, tu Bůh takovou oškli-vost pocítil, že litoval, že stvořil člověka. (I. Mojž. 6, 6.) Nečistý, kdyby sebe více byl nastrojen a voňavkami napuštěn, před Bohem vydává protivnější zápach, než zapáchající zdechlina. (Sv. Alfons.) — Sv. Filip Nerejský měl od Boha milost, že čisté duše poznával po vůni a nečisté po morovém zápachu. Na nečistého člověka se vztahují slova Jeremiáše proroka: Kterak ztemněno jest zlato, proměnila se barva nejlepší. Synové sionští slavní oděni zlatem prvním — tak jsou počtění za nádoby hliněné, dílo rukou hrnčičře, kteří jídali rozkošně, kteří chováni byli v zlatohlavích, chopili se lejna . . . (Pláč Jeremiáše 4, I. seq.)

Lidé nečistí jsou pokládáni od svých bližních za bezectné a za bláto. Nečistota obyčejně jest zjevná. Nečistota miluje samotu a chce ve skrytu býti páchána, ale podobá se skrytému ohni, který, i když je ukryt, dýmem a zápachem se prozrazuje.

Nečistí lidé, nemajíce Ducha sv., již na zemi jsou od Boha krutě trestáni a po smrti budou věčně zavrženi. Nečistota je udíci ďábla, která ty, kteří se chytí na její sladké sousto, odvádí do záhuby. Poslední věci toho hříchu jsou hořké jako pelyněk a ostré jako meč dvojsečný. (Příslaví 5, 4.)

Ježto nečistý člověk Ducha sv. nemá, je jeho rozum zatemněn. Nečistí jsou jako kuň a mezek, kteří rozumu nemají. (Žalm 31, 9.) Člověk nečistý má hustou mlhu před očima a nevidí propast pekla - (I. Kor. 2, 14). Tělesný člověk nechápe těch věcí, které jsou Ducha Božího. — Král Šalamoun tímto hříchem ztratil moudrost a stal se tak pošetilým, že se klaněl modlám svých pohanských žen. Vůle nečistého je oslabena. Člověk nečistý jako by pakostnicí byl stížen — ochromen při konání dobra a proto jeho polepšení je velmi těžké. Nečistý se podobá spoutanému, jenž není svázán cizí rukou, nýbrž vlastními železnými pouty. Nečistota je břemeno, jehož se člověk tak snadno nezbaví. Ona je ďáblovou rybářskou sítí, do níž lidské duše jsouce jednou uloveny, více se z ní neosvobodí. Proto nečistý upadá snadno i do jiných hříchů — závisti, žárlivosti, nenávisti, ukrutnosti, vraždy, rozmařilosti, svatokrádeže, zoufání a j. Kam vede tento hřích, vidíme na králi Jindřichu VIII. anglickém. Tento byl dříve nazván od papeže „obráncem víry“, odpadl však od katolické víry a zavedl v celé Anglii bludné učení, plenil kláštery, zavraždil 25 biskupů, 500 kněží a řeholníků. A proč? Protože papež nechtěl dopustiti, aby opustil zákonitou ženu a oženil se se svou milostnicí.

Člověka nečistého stíhají zde kruté tresty. Především

ztrácí spokojenou mysl. Nečistému volá sv. Chrysostom: Ó, bídný člověče, jak jsi politování hodný — nemáš den ode dne ani jediné klidné hodinky! Také tělesné zdraví ztrácí nečistý člověk. Každý hřích je mimo tělo, nečistý však hřeší proti vlastnímu tělu. Všeliký hřích, kterýkoli učiní člověk, kromě těla jest, ale kdo smilní, hřeší proti vlastnímu tělu. (I. Kor. 6, 18.) Nečistota těla poskvvrňuje tělo více než všechno ostatní, poněvadž je uvádí v potupné otroctví. Proto také s tímto hříchem přicházejí zvláštní tresty na lidské tělo. Když zevně člověk je krásný a půvabný, tu, když duše je hříchem potřísněna, i krása lidského těla dlouho netrvá. Nečistota hlodá na květu mládí a přivádí předčasné stáří. Navštiv blázince a nemocnice a ulekneš se děsných následků tohoto hříchu. Hřích ten jest jako oheň — spaluje v člověku ty nejlepší síly.

Ale na člověka nečistého přicházejí i jiné tresty zvláštní. Písmo o nich vypravuje. Potopa světa byla za tento hřích (Moj. 6, 7). Sodoma a Gomora za tento hřích ohněm a sírou zničeny (Moj. 18, 20). Nečistí lidé nemohou přijíti do království Božího. Nemají podílu v říši Kristově. Nic nečistého nepřejde do království Božího. Duše nečistého bude z království Božího vymazána. Budete-li podle těla živi — umřete. Okamžik trvá rozkoš, ale věčný je trest (sv. Ambrož). Sv. Alfons tvrdí, že k vůli tomuto hříchu je většina lidí zatracených (I. Kor. 6, 9. - Efes. 5, 5. - Zjev. 21, 27. - Sir. 19, 3. - Řím. 8, 13).

Nejlepším prostředkem, jak uniknouti tomuto hříchu, je útěk. Pomněte na Josefa Egyptského (I. Moj. 39). Jsou i jiné prostředky, jak ujíti tomuto hříchu, jako přijímání sv. svátostí, pobožnost k Matce Boží atd. . . . Ale nejlepší prostředek je útěk před pokušením. Sv. apoštol (I. Kor. 6, 18) dí: Utíkejte před smilstvem. Všeliký hřích, kterýkoliv člověk učiní, kromě těla jest, ale kdo smilní, hřeší proti svému tělu. Zde není útěk zbabělostí, ale zde je hrdinstvím;

zde platí římské: in fuga salus — v útěku spása, po česku: „Kdo uteče, ten vyhraje.” — A tak užívejte těchto prostředků, ctitelové Mariánští — a duše vaše zůstane: všecka krásná a poskvrny není na ní. — Ale neodsuzujme ty, kdož hřešili! Do žádného hříchu člověk tak lehce neupadá, jako do tohoto hříchu. Nevíme, jaké okolnosti a pokušení dopustí na nás Bůh, a nevíme, vyjdemeli z nich vítězně. Žili světcové a tímto hříchem se připravili o svatost.

Končím toto rozjímání. Jako jeho výsledek zamilujme si ctnost sv. čistoty — zvláště vy, katolické panny a jinoši. Je nejkrásnější a největší vaší ozdobou . . . Přechistá Rodička Boží, Maria Panna, královna panen, ať je nám příkladem v boji s tělem, světem a ďáblem. — Děkuji všem za tak hojné účastenství při letošních pobožnostech, děkuji zvláště těm, kteří darováním přirozených i umělých květin přispěli k ozdobě Mariánského oltáře našeho, poroučím vás i sebe do mocné ochrany Panny Marie, přeji vám v životě štěstí i požehnání, abychom se za rok v měsíci květnu znovu mohli před oltářem Panny Marie shledati. — Amen.

Klobuky 1901.

MATKA BOLESTNÁ

Josef pak, muž její, spravedlivý jsa, chtěl ji tajně propustiti. — Mat. 1, 19.

První máj! Mnoho básníků již opěvovalo ten krásný den, ale žádný z nich nevystihl všecko jeho kouzlo. My všichni jsme se těšili po celou zimu na měsíc květen, z celého roku nejkrásnější. Těšili jsme se na zelené stromy, na skřivánčí píseň, na tisíceré květy, na opojnou vůni májových večerů. Ale nejen my jsme se těšili na krásný měsíc, těšila se naň ještě více Maria Panna. A těšila se v něm na něco ještě půvabnějšího, než jsou zelené stromy, na něco drahocennějšího než skřivánčí píseň, než bělostné květy vůní naplněné — těšila se na srdce vaše; neboť církev sv. ten měsíc zasvětila Mariánské úctě. Mezi sedmi dny v týdnu, v sobotu a mezi dvanácti měsíci, v květnu, církev sv. zvláště vybízí věřící, aby uctívali Rodičku Boží.

I zdejší osada se radostně chystá k májovým pobožnostem. V háji květin na svém oltáři jako královna na trůnu vítá rodička Boží své vroucí ctitele, kteří v počtu tak hojném se k ní sešli. Přišli mnozí, byť i nepřišli všichni. Před jejím oltářem se shromáždily květy naší osady, t. j. dítky vaše — přišly dívky a panny — stařeny a starci, aby se poklonili té, která je po Bohu nejpřednější.

V minulých májových pobožnostech jsme rozjímalí radosti Panny Marie, pak její ctnosti i dokonalosti. — Leč život Panny Marie nebyl jen životem radostným. I bolest potkala ji často na životní pouti — a právě o bolestech Panny Marie budeme uvažovati.

Nebylo a není vyšší důstojnosti, než-li se státi matkou Boží. A hle — k této nejvyšší

hodnosti byla vyvolena Maria, prostá dívka israelská; k ní vešel anděl zvěstovat radostné poselství: Zdráva's, milosti plná, Pán s Tebou, požehnaná Ty jsi mezi ženami. — Štěstím a radostí překypělo její srdce, nadšená duše Mariina zapěla velebný chvalozpěv: Velebí duše má Hospodina . . .

Ale v toto závratné štěstí i h n e d s k a n u l a p r v n í k a p k a h o ř k o s t i . . . Písmo sv. dí: Maria byla zasnoubena muži, jemuž jméno bylo Josef. Sv. evangelista Matouš v první kapitole stručně vypráví nám: Sv. Josef pak, muž spravedlivý, její jsa a nechtěje ji v lehkost uvést, chtěl ji tajně propustiti. — Ten, jemuž Maria zajisté nejvíc důvěřovala, na něhož nejvíce spoléhala — s n o u b e n e c její, o d v r a c í s e o d ní — o p o u š t í ji — a p o d e z ř í v á ji. Jaká bolest panenské srdce její naplnila — jaký zármutek pocítila asi ve své duši! Celá zoufalá hledí kolem, bázní se chvěje celá její bytost; neboť podezřívá-li ji Josef, co říkati budou ostatní lidé? A z této tísně ji vysvobozuje sám Bůh — neboť praví evangelium: Když on (Josef) o tom přemýšlel, aj anděl Páně ukázal se jemu ve snách řka: Josefe, synu Davidův, neboj se k sobě vzíti Marii, nebo což v ní zrozeno jest, z Ducha sv. jest. (Mat. 1, 20.)

To tedy byla první bolest Marie Panny — těžké podezření, nebezpečí, že plnic vůli Boží, ztratí v očích lidí čest a své dobré jméno.

Drazí v Kristu! Jako v životě rodičky Boží, tak tomu právě i v životě každého z nás. I v n a š e m d e n n í m ž i v o t ě s e s t ř í d á r a d o s t s e ž a l o s t í — jako den s nocí, jako plevel a květy, jako růže a trní a jako úsměv sluneční se zkázonosným mrakem! Raduje-li se člověk, těší-li se a cítí-li se blaženým, může být jist, že někde už upírají se na jeho štěstí závistivé oči, aby je uhranuly a zničily. — Hle, nejlepší přítel Marie Panny — její ženich — podezřívá ji! A kolikrát i v životě přítel,

který se zdál býti nejlepším přítelem, raní člověka nejhlouběji, podezřívá jej, uráží a zarmucuje. To už je tak osudem člověka — a jako Maria v životě bolestem se nemohla vyhnout, tak se jim nemůže vyhnouti nikdo z nás; ony jsou naším údělem — naší sudbou. Každý, kdo jednou z těla ženy se zrodí — musí trpěti.

A hledíme-li na utrpení, vidíme, že člověk může trpěti buď na těle — anebo na duši — anebo na těle i duši současně.

Maria Panna, když Josef ji chtěl propustiti, trpěla zármutek — hanbu — trpěla bolest na duši. Když apoštolové v Jerusalemě byli zbičováni, trpěli bolest na těle. — Když Job seděl na hnojišti — tělo máje pokryto vředy, které střepinou si strouhal, a když vlastní přátelé se mu posmívali — trpěl na těle i duši současně.

Naše utrpení může býti buď zavinné anebo nezavinné. Nevinně trpěla Maria Panna — neboť ona to nezavinila, že se stala matkou Páně. Nevinně trpěl Josef Egyptský, když vlastní bratří ho do otroctví prodali a když jej Putifar do žaláře uvrhl. — Ale utrpení své si zavinil marnotratný syn, protože dobrovolně dům otcovský opustil, podíl promarnil s osobami nešlechetnými; bída jeho byla tak veliká — že i vepře pásl... A říká se, přátelé, že takové utrpení, které si člověk sám přivodí, je nejhorší a nejtěžší.

Ale proč jsou utrpení na světě? Proč Bůh, který je přece otec laskavý a dobrotivý, neušetřil nikoho — žádného člověka — ani Pannu Marii — ba ani syna svého Ježíše Krista? Proto, v Kristu shromáždění, protože utrpením člověk si může získati velikých zásluh pro nebe a dojíti k věčné blaženosti. Sv. Pavel dí: Kdož o závod bojuje, nebývá korunován — leč by řádně bojoval — a Kristus Pán dí: Kdo neběře na sebe kříž, není mne hoden (Timot. 2, 5 - Mat. 10, 38).

Cesta do nebe je drsná, kamenitá a trnitá. Právě utrpení má veliký význam vychovavací. Utrpením má se stát člověk povahou pevnou — tvrdou jako žula a čistou jako křišťál. Jako kameník otesává kámen, než se upotřebí ke stavbě, tak nás otesává, zušlechťuje utrpení. Má-li se stát ze lnu bílé plátno, tu musí býti len klepán, třen, předen, poléván. I my musíme mnoho snášeti a trpěti, chceme-li se podobati bělostnému plátnu. Snopy by byly bez užitku, kdyby z nich cepem pšenici nevymlátili — rovněž i my neměli bychom ceny bez utrpení. U t r p e n í je k o u z l o, kterým z hříšníka se stává světec a z člověka ďábla anděl. Je to proces bolestný, ale jediný a osvědčený. Zlato v ohni se čistí a zbavuje všech přísad zemitých a hlína v ohni pálená tvrdne; i člověk v křížovém ohni utrpení — tvrdne a očišťuje se — zkušenostmi se obohacuje.

K o l i k r á t r e p t á člověk, v y h ý b á se u t r p e n í, stěžuje si na ně, chtěl by se mít jen dobře, blaženým být, ale netrpět. Takový se podobá člověku, který po zboží natahuje sice ruku, ale chce je zadarmo, kupní cenu za ně zaplatiti nechce. Proto praví učený Gerson: Nechceš-li trpěti, je to znamením, že nechceš spasen býti. A tak vidíme, že svatost — dokonalost mravní a utrpení jsou spolu nerozlučně spojeny — a že není žádný skutek dobrý bez překážky a žádná ctnost bez boje.

Proto Bůh ani jediného spravedlivého n e n e c h á v á bez utrpení. Koho Bůh miluje, toho křížem navštěvuje. A čím více koho miluje, tím těžší kříže naň sesílá. Je to podivné pravidlo lásky, ale zákoník Boží lásky se jím řídí. Nejvíce Bůh jistě miloval svého syna Ježíše Krista — a hle — právě on nejtěžší kříž nesl. Velice miloval Rodičku Boží — a přece sedmerá bolest drásala citlivé její srdce.

Bůh je jako lékař. Těm, o jejichž uzdravení se již pochybuje, ty nechá požívat všecko bez výminky — ale těm, kteří se mohou ještě pozdraviti, zapovídá mnohé pokrmy a nápoje, předpisuje jim hořké prášky a mediciny. — Kříže jsou známkou vyvolení, známkou, že Bůh si nás vybral pro nebe — pro život věčný . . . Který světec se stal svatým bez utrpení? Čtete jejich životy a shledáte, že každý z nich snášel nějaký kříž a utrpení. Proto krásně praví Alban Štolc: Bůh svým vyvoleným na zemi vráží v srdce meč, ale na nebi sází jim na hlavu korunu.

V Kristu shromáždění! Jedna útěcha kyne nám v každém utrpení! Jako v černé noci zlatá hvězda se usmívá na nás pevná naděje, přesvědčení, že Bůh nenechá nás bez útěchy. On sice raní — ale také léčí. On dopouští, ale neopouští. Viděli jsme, jakou bolest dopustil na Marii Pannu, když snoubenec její sv. Josef ji chtěl opustiti — ale zároveň Bůh bolest — zármutek její obrátil v radost, když poslal Josefovi anděla, aby ho odvrátil od jeho úmyslu. Tak se vede i nám. Ve chvílích beznadějných skane balsám útěchy do rozjitřené rány — posílí nás svou mocí — abychom v žalu si nezoufali a pod křížem neklesli; posílí nás — budeme-li jej za to prositi a též obracet se zvláště k té, kterou oslavujeme: ke královně máje — Marii Panně — která sluje „potěšení zarmoucených“. — Z útrob srdce volejme k ní církevní prosbu: Ve všeliké tísní a v každém soužení — přimlouvej se za nás, blahoslavená Panno Maria. — A m e n.

Klobuky 1903.

I porodila syna svého prvorozeného a plénkami jej ovinula a položila v jesle, protože neměli místa v hospodě. Luk. 2, 7.

Minule jsme slyšeli o bolesti Marie Panny, když sv. Josef ji chtěl tajně propustiti. Bolest se proměnila v radost; ale sotvaže minula — srdce její prokláno bylo mečem novým. Naplnili se dnové, aby porodila — císař Augustus nařizuje sčítání lidu, Maria opouští Nazaret a jde do Betlema.

O letošních vánocích jste zpívali krásnou koledu:

Betlemem jde Panna čistá —
je to matka Pána Krista,
chudá dívka v domech všech
skromně žádá o nocleh.

Sv. Josef za ni prosí:
pod srdcem hle — Krista nosí
lidstva spásu, potěchu,
přijměte ji pod střechu.

Betlemští však v temné noci
nechali je bez pomoci —
žalem dívka omdlévá,
na noc musí do chléva.

Písmo svaté vykládá stručně tuto událost slovy: I porodila syna svého jednorozeného a plénkami jej obvinula a položila v jesle: protože neměli místa v hospodě.

Matky křesťanské! — Přísloví praví, že matce rozumí nejlépe zase jen matka — a proto tuto bolest Marie Panny dovedete nejlépe chápati vy. — Každému z nás naše rodička ve svém příbytku — doma — mezi svými —

uchystala kolébku a měkce jako hnízdečko vystlala ji peřinkami. Jenom rodička Boží svému dítěti život dává ve chlěvě — klade je do jeslí — a vystlává je slamou, protože lidé ji nechtěli přijmout. A kdo to dopustil, kdo ji ranil touto ranou — od koho přišla tato těžká zkouška? — Odpovídám — od Boha. Bez vůle Boží ani vlas s hlavy lidské nepadne a proto j i s t o, že i u t r p e n í o d B o h a p o c h á z í. Že je tomu tak — o tom uvažujme dnes.

V š e c h n a u t r p e n í p o c h á z e j í o d B o h a — a jsou znamením přízně a lásky Boží.

Napadá otázka, proč na Pannu Marii seslal Bůh toto nové utrpení? Bůh sice sám přímo utrpení nesesílá, ale dopouští je — nedějí se proti jeho vůli. — Pravidelně shledáváme, že tím více utrpení a křížů potkává člověka, čím více dobrých skutků koná. V zákoně starém žili dva spravedliví, bohaboční, dobročinní mužové: Tobiáš a Job — a hle, jakými kříži Bůh je zkoušel! Tobiáš přišel úplně o svůj majetek — ze zámožného muže stal se žebrákem a ještě oslepl. A druhý ztratil všecko, i jmění i děti — i lásku ženy a přátel. Hle — utrpení, kříže — zdály se býti odměnou za vykonané dobré skutky! Sv. Alois řekl: Zármutkem odměňuje Bůh službu těch, kteří ho milují. A sv. Jan z Kříže praví: To už je nejvyšší odměnou, smí-li člověk pro Boha trpěti. Kdo Boha miluje, rozumí, co pravím. Sv. Terezie pověděla: Utrpení jsou dary našeho nebeského otce.

Vskutku tedy, k o h o Bůh miluje, křížem ho navštěvuje — kříž je důkazem milosti Boží. Rodiče trestají někdy své děti, aby je odvykli mnohým nezpůsobům. Vidí-li však nezpůsoby na jiných dětech, nevšímají si jich, protože o cizí děti se nestarají. Rovněž tak jest to i s Bohem. Děti, které Bůh miluje, lidi spravedlivé — děti Boží, trestá často utrpením. Proto řekl archanděl Gabriel Tobiášovi: A že jsi byl

příjemný Bohu, potřebí bylo, aby pokušení zkusilo tebe (Tob. 12. 13.). — A sv. Pavel praví: Neboť koho Pán Bůh miluje, toho tresce a mrská každého syna, kteréhož přijímá. — V ohni zkoušeno bývá zlato a stříbro, lidé pak příjemní v peci ponížení (K žid. 12. 6. — Sir. 2. 3.). — Všichni světci naší církve trpěli protivenství — čím větší světec — tím více musel trpět. Maria matka Boží, trpěla nejvíce, neboť se nazývá „Královnou mučedníků.“ — Sv. apoštolové také mnoho trpěli — sv. Pavel a Petr — knížata apoštolská, byli skoro ustavičně v žaláři, a všichni skončili mučednickou smrtí. Sv. Alois dí: Není žádného jistějšího znamení, že někdo náleží k počtu vyvolených, než když při zbožném křesťanském životě stále utrpením a soužením je pronásledován... Kdo tedy nemá křížů, je špatně na tom, jako pacient, kterému už lékař nepředpisuje žádný hořký lék, ani medicínu, ani pilulky. Smí všechno sníst, umře, lékař nad ním už nedoufá. A proto dí sv. Augustin: Není žádné větší neštěstí — než štěstí hříšníků. Nemítí žádný kříž, je velký kříž. Ustavičné štěstí, je neštěstí. Kdo nyní netrpí, bude trpět.

Bůh nesešle žádné utrpení, které by chom nemohli unést.

Sv. Pavel praví: Věrný jest Bůh, kterýž nedopustí nás pokoušeti nad to, což můžeme snést — (I. Kor. 10. 13.). — Ani hrnčír nenechá hliněné nádobí příliš dlouho v ohni, protože by mu popraskalo. Kdo hraje na strunovém nástroji, nenatahuje struny příliš, aby nepraskly, ale také ne málo, sice by nehrály. Tak jedná i Bůh s lidmi — nenechává je ani bez utrpení, ani je utrpením nepřetěžuje. Jako lékař předpisuje nemocnému takový lék, který by mohl snést, tak i nebeský lékař dovede odvážití lék bolesti tak přesně, jak toho naše síly vyžadují.

Hříšníku sesílá Bůh utrpení, aby ho po-

lepšil a od věčné smrti zachránil. Písmo sv. i dějiny dokazují, že lidé teprve v utrpení obrátí se k Bohu — či jak lidové rčení tvrdí — v nouzi lezou ke kříži. Tak na př. marnotratný syn se rozpo-
mněl na svého otce, až počal trpěti nouzi, a řekl: Vstanu a půjdu . . . Písmo sv. vypravuje dále o Jonáši, který se vzepřel rozkazu Božímu, a místo, aby šel do Ninive kázat pokání, sedl na loď a plavil se do Španěl; teprve až mořská bouře ho překvapila, až svržen byl do moře a pohlcen obrovskou velrybou — tu v jejích útrobách činil pokání a sliboval polepšení. — Ve druhé knize Paralipo-
menon vypravuje se o israelském králi Manasesovi. Počal panovati ve 12 letech a kraloval 55 let; nastavěl oltářů modle Běl a tím svedl Jůdu a všecken lid k mod-
loslužbě (II. Par. kap. 33.). Ale Bůh dopustil naň trá-
pení. Přišli Asyrové a Manases král byl svázán řetězy a pouty a odveden do Babylonu a tam v žaláři činil po-
kání a modlil se k Hospodinu, Bohu otců svých.

Lehkomyslný dvořan František Borgiáš, ctitel krásné královny Isabely, spatřil po její smrti, její hnijící mrtvo-
lu a ucítil místo opojné voňavky hnilobný zápach mrtvé-
ho těla, tu se teprve obrátil a kající život vedl. — Na-
poleon Veliký věznil na zámku ve Fontaineblea u Paříže římského papeže. Když se mu dobře vedlo, posmíval se
církví sv. a urážel ji a — hle, jako vězeň na ostrově sv.
Heleny vyučoval děti — katechismu! — Tak Bůh do-
vede utrpením obrátiti hříšníky. Proto Bůh podobá se
otci, který neposlušné děti metlou na své rozkazy upo-
zornuje. Podobá se ranhojiči, který řeže a pálí, aby
uzdravil a od smrti zachránil. — Šaty zaprášené klepáme
hůlkou — tak Bůh tvrdou holí křížů a soužení bije ty,
kteří jsou plni hříchů. — Utrpení působí především, že
hříšníku zhnusí se věci pozemské, utrpení učiní mu všecky
rozkoše světa jako žluč hořkými. — Proto nechal Bůh
Židy v Egyptě tak mnoho zkoušeti, aby tím horoucněji

toužili po zaslíbené zemi. A právě proto navštěvuje nás Bůh utrpením a křížem, abychom i my zprotivili si všechno, co svět nám poskytuje a tím více toužili po světě jiném — po nebi. — V utrpení vidí dále hříšník svoji malomocnost a utíká se k Bohu. Nouze učí nás se modlit. Když hořelo ve Vídni na okružní třídě divadlo — zhasly uvnitř všechny plameny. Tmou na chodbách pobíhali lidé šílení strachem a hledali východ. Šli do divadla jistě ne, aby se modlili — a hle — tu v jedné skupině malé dítě začalo „Zdravas Královno“ — a všichni, všichni — modlili se s sebou. — Nouze naučila Dalibora hrát a hříšníky se modlit. Jako strom po kruté zimě se zazelená, rozkvete a přináší ovoce, tak i hříšník po kříži a utrpení.

Zvláště sesílá Bůh na hříšníky tělesné choroby, nemoci, aby duši jejich ozdravil.

V mnohých případech opravdu tělesná nemoc způsobila uzdravení duše. Dva velcí světcové sv. František z Assisi a sv. Ignác z Loyoly tak zakusili. Oba v mládí byli světáky, ale nemoc učinila z obou světce. — Moudrý Sirach dí: Nemoc těžká střízlivou činí duši — (Sir. 31. 2.) — Matka podává dítěti hořký lék, aby se pozdravilo. A Bůh trpkou bolest sešle na tělo, aby duši uzdravil.

A proto, drazí v Kristu, z ruky Boží trpělivě přijímejme všechno, co na nás sešle. Rodička Boží, Maria Panna, září nám vznešeným příkladem. Hle, jak ona byla trpělivá! V nejtěžší chvíli jejího života lidé ji odhánějí od svých prahů — pod střechem přijmouti ji nechtějí — musí ve chlévě zůstat a ona nereptá, ale s tichostí a odevzdaností do vůle Boží snáší tuto novou bolest. I my — ať v životě potká nás jakákoli ztráta — utrpení — s Jobem trpělivým rceme: Bůh dal, Bůh vzal, buď jméno Páně pochváleno. — A m e n.

Klobuky 1903.

Bude Herodes hledati dítěte, aby zahubil je. — Mat. 2, 13.

Novorozený Spasitel ve chlévě betlemském přijímal návštěvy zblízka i zdáli. K jeho jeslím přispěchali chudí betlemští pastýřové — ale i z daleké Arabie přišli k němu králové a mudrcové. Zajisté blahem a štěstím se plnilo srdce nejblahoslavenější Panny Marie, když viděla, jakou úctu i králové prokazují novorozenému dítěti jejímu. Ale ani tato radost nezůstala bez bolesti. Neboť, jak sv. Matouš vypravuje, právě tito králové zastavili se v Jerusalemě u Herodesa a ptali se: Kde je ten, který se narodil králem židovským? Neboť viděli jsme hvězdu jeho na východě a přišli jsme se klanět jemu (Mat. 2. 2). I zarmoutil se Herodes král — povídá Písmo. A proč se zarmoutil? Protože slyšel, že se narodil král židovský — tedy dítě, které, až doroste, dle mínění Heroda — mělo ho svrhnout s trůnu a vyhnati ho — Římanů ctitele ze země Judské. Proto v něm uzrál strašný plán — zavraždit dítě v Betlemě. Přemlouval tedy mudrce: aby až naleznou dítě, vrátili se k němu a oznámili mu, aby i on, přijda, poklonil se jemu!

Ale Herodes čekal marně. Mudrci nevrátili se k němu, napomenuti ve snech — ne přes Jerusalema — ale jinou cestou navrátili se do své krajiny. A když odjeli — anděl Páně se ukázal Josefovi a řekl: Vstaň a vezmi dítě i matku jeho a utec do Egypta a buď tam, dokud nepovím Tobě, neboť bude Herodes hledati dítěte, aby je zahubil (Mat. 2, 13. seq.). A Josef vstal a v noci vzal dítě i matku a odešel do Egypta.

Ctitelové Mariánští — zde stojíme u nové bolesti, kterou pocítilo srdce Marie Panny u nového u-

trpení, které Bůh na ni poslal. — Jen matky dovedou odhadnout a pochopit její bolest: Slyší, že její jediné dítě má být zabito — už ta myšlenka bolesti ji naplňuje — a aby je ukryla, musí podniknout dalekou cestu, opustit musí domov, svoji rodnou zem, své přátele a známé a prchat do ciziny. Ale co neudělá matka z lásky k dítěti? Je schopna největší oběti! A tak vidíme, kterak tři vyhnanci — Ježíš, Maria a Josef — sv. rodina, v temné noci prchají pryč ze země Israelské do dálného Egypta.

Pod dojmem této nové bolesti pokračujeme ve svých úvahách o lidských utrpeních. Minule jsme uvažovali, proč Bůh dopouští utrpení na hříšníky. — Leč nejsou na světě jenom hříšníci; jsou tu i spravedliví — a i tito podrobeni jsou křížům a strastem — a proč — o tom uvažujeme dnes...

Starý zákon zmiňuje se o velikém patriarchovi Abrahamovi. Bůh zahrnoval jej svou láskou. Povolal ho do země Chaldejské — dal mu zemi Kanaan oplývající mlékem a medem; učinil ho praotcem celého národa, ale seslal naň i utrpení. A jaké! Abraham měl jediné dítě — syna Isaka — a Bůh nařídil Abrahamovi, aby to nejdražší, co má, svého syna, na hoře Moria mu obětoval. A proč dopustil Bůh toto utrpení na spravedlivého a bohabojného Abrahama? Jen proto, aby ho zkoušel, aby Abraham vydal svědectví o své lásce k Bohu nejen ve štěstí, ale i v neštěstí. A to je odpověď na otázku, proč Bůh na lidi hodné, zbožné a spravedlivé sesílá kříž a utrpení. Bůh je zkouší! Když bouře krajem se rozzuří, tu se ukáže, který strom je pevný a silný. Strom slabý se zlomí a vyvrátí — a v utrpení se ukáže, zda je člověk opravdu Bohu věrný. — Větem, proudem vzduchu čistí rolník obilí — vítr plevu odnese — ale zrno zůstane na svém místě. Tak utrpení třídí i mezi lidmi lidské plevy a lidská zrna. Kdo je Bohu věrný, jen dokud se mu

dobře vede — hned však reptá a Bohu se rouhá, když utrpení ho potká — to je náboženská pleva a ne člověk. Člověk spravedlivý — Bohu oddaný — tím je věrnější — čím více Bůh ho zkouší. Jsou některé rostliny, které teprve tehdy vydávají vůni, když utrhneme list a rozemneme jej v prstech. Podobně i spravedlivý člověk je tehdy právě nejvíce Bohu věrným — když ho život ve své ruce láme a drtí.

Zkoušky Boží jsou často těžké; Bůh, aby nás zkoušel, odejme nám častokrát to, co nejvíce milujeme. Jakub měl 12 synů — nejmilejší jeho syn byl Josef — a hle právě tohoto syna ztratil — právě toho vzal mu Bůh. Rodiče mají mnohdy jediné dítě — a právě to jim umře. Je to krutá zkouška, kterou Bůh na ně sesílá, aby je zkoušel.

Bez užitku utrpení nejsou. Přinášejí spravedlivým mnohý užitek.

Především člověk, který mnoho trpí, odpývá si tím tresty za své hříchy. Lidé to dobře vědí a říkají: ten má očištec už na zemi. — Je v tom velká pravda. To, co by měl člověk po smrti v očištcu trpět, vytrpí si chorobou, nemocí, bídou — na zemi. — Sv. Augustin si přál, aby mnoho trpěl, neboť se modlil: Bože, zde na zemi mě muč, řež a pal, ale šetři mě pak na věčnosti.

Očišťují nás od mnohých nedokonalostí. Bůh podobá se vinaři: každou ratolest, která nese ovoce, očistí, aby nesla víc ovoce (Jan 15, 2.). Hleďte na sadaře, co dělá stromům, aby bujněji rostly! Řeže je, kůru jim škrábe, okopává je . . . Aby obilí bylo čisté, dáváme je na síto a prosíváme — a tak Bůh na řešetu svém míchá s lidmi a utrpením je čistí a třídí. A proto praví sv. František Saleský, že utrpení podobá se mýdlu: jako mýdlem smýváme se svého těla špínu — tak utrpením smýváme špínu se své duše t. j. hřích. Na

železo, aby se lesklo, musí přijít pilník a oškrábat je: i na nás má Bůh takový tvrdý očistný pilník a tím je utrpení.

U t r p e n í r o z m n o ž u j e n a š i s í l u. Železo, aby bylo pevnější — kujeme — bušíme do něho kladivem a perlíkem. Člověk, který pilně pracuje, je silnější, má svaly tvrdé jako ocel. Rovněž i my nabýváme v utrpení a kříži sílu — stáváme se duševně otužilými, takže lehko všechno sneseme.

U t r p e n í r o z m n o ž u j e n a š i l á s k u k B o h u. Při potopě světa, čím více přibývalo vody, tím výš k nebi blíž archa Noemova vystupovala. Tak i spravedlivý člověk, čím víc trpí, tím blíže k Bohu se tulí a k němu se utíká. Čím více člověk trpí, tím více světem pohrdá — a Boha miluje, tím více si váží darů Božích. Je-li člověk zdrav — tu si na ten poklad často ani pozor nedá — ale Bůh dopustí nemoc — a jak si dovede pak člověk zdraví vážit!

U t r p e n í r o z m n o ž u j e n a š i h o r l i v o s t v m o d l i t b ě. — Nouze naučila Dalibora housti. V nouzi leze člověk ke kříži. To vidíme na apoštolích. Na jezeře Genezaretském plula lodička — na jejím dně ležel Kristus a spal. Povstala bouře a lodička hrozila se potopiti. Co činili apoštolové? Hned vzbudili Krista a prosili: Pane, zachovej nás, nebo zhyne! — David, když se mu dobře vedlo, nemodlil se, ale myslil na hřích, na ženu Uriášovu. Ale až vlastní syn se proti otci vzbouřil — až David v noci, bos, neoblečen musil utíkat, modlil se. Jeho Žalmy dosud jsou modlitbami církve. — To vidíme dodnes. Lidé, kterým se dobře vede, nic je netíží, strastí a starostí nemají, ti buď vůbec do kostela nejdou, anebo zřídka se tu ukáží. A to je znamením, že Bůh je nemiluje, křížem je nenavštěvuje a k modlitbě nevybízí. Mají pokoj — bezstarostně žijí — ale ten pokoj je shnilý, zkažený; a proto jako voda,

kteřá stojí a neproudí, hnije a zapáchá, tak hnije i jejich duše.

Utrpení je i častokrát příčinou našeho pozemského štěstí. Lidská zkušenost to potvrzuje. Potká nás nějaký kříž — a lidé nás těší a říkají: I neplač, kdo ví, proč to není dobré. Josef Egyptský nikdy by se nebyl stal místokrálem, kdyby býval nebyl prodán do otroctví, uvržen do žaláře. Jobovi nahradil Bůh ztráty všechny dvojnásob. I Tobiášovi navrátil ztracený zrak — a on řekl o Bohu: Ty šviháš a uzdravuješ (Tob. 13, 2).

Proto, přátelé, nemáme se nikdy míchat do úradků Božích, ale podrobovati se pokorně tomu, co na nás Bůh sesílá. Maria Panna, matka naše — budiž nám vzorem. Hle, jakou novou bolest — jaké utrpení Bůh na ni seslal: Musela uprchnouti ze své vlasti — jako vyhnanci šla Božská rodina do cizí a neznámé země; ale Maria šla pokorně — šla bez reptání — trpělivě přijala nové utrpení.

I my tedy trpělivě z ruky Boží všechno přijmeme, vědouce — že co Bůh činí — dobře činí — A m e n.

Klobuky 1903.

Synu, proč jsi nám tak učinil, aj otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe.
Luk. 2, 48.

Písmo sv. vypravuje, že po smrti Herodesa, který chtěl zabít dítě — Josef a Maria s dítětem Ježíšem vrátili se do Nazareta; a sv. evangelista Lukáš líčí život malého Ježíše v Nazaretě slovy: Prospíval věkem, moudrostí a milostí u Boha a u lidí. Skoro třicet let žil Ježíš v Nazaretě — a o tomto dlouholetém pobytu mlčí sv. památky — docela v úmyslu Božím „aby Ježíš zůstal skryt“. Byla to tajemná doba duševního zrání — krystalisace — Ježíše Krista jako člověka.

Jen jediná událost nám dovoluje nahlédnouti do té doby: je to událost „dvanáctiletý Ježíš v chrámě“.

V životě mladého Israelity označoval dvanáctý rok dobu slavnostní. Od toho roku byl pokládán za muže, stával se údem israelské obce a zavázal se plniti zákon Boží. Římana ve 12 letech oblékli v mužskou togu — mladý Israelita stával se synem Thory — byl povinen postiti se ve dnech kajících a konati o velkých svátcích — Velikonocích — Letnicích a slavnosti Stánků — pouť do Jerusalema.

Ježíš dokonával dvanáctý rok svého věku, a proto po prvé doprovázel Josefa a Marii o Velikonocích do Jerusalema.

Ze všech měst Judských a Palestiny vůbec, z nejmenších vesnic a nejvzdálenějších krajín, přicházelo na tisíce poutníků všemi branami do svatého města. Čtyři silnice, které vedly do Jerusalema, hemžily se četnými karavanami. Josef Flavius odhaduje to množství, jež naplňovalo o svátcích Jerusalem, na dva miliony.

Ježíš, Josef a Maria šli s karavanou Nazaretskou — a zdrželi se v Jerusalémě po celou slavnost, která trvala osm dnů — od 14. do 22. Nisanu (dubna). — Teprve po ukončení opustili Jerusalema. I karavana Nazaretská z města Božího odešla směrem k Samaří. Muži v jedné skupině, ženy v jiné, děti buď s muži, nebo s matkami. Ušli den cesty — unavená karavana do první stanice, do Bireh nedaleko Bethela, kde Jakob viděl tajemný žebřík, kde Samuel každoročně soudíval lid. — Tu teprve sešla se Maria s Josefem a s hrůzou zpozorovali, že malý Ježíš není s nimi v karavaně.

A tu jsme u čtvrté veliké bolesti, kterou Maria pocítila. Písmo vypravuje o ženě, která ztratila peníz a ihned zažehla svíci, metla dům a hledala pilně, dokud jej nenašla — Písmo sv. vypravuje o člověku, který ztratil ovci — zanechal 99 ovcí na poušti a šel po té, která se mu ztratila (Luk. 5. 4. seq.). — A co je to ztráta peníze, ztráta ovce — proti ztrátě dítěte? — Mnohá matka pocítila už sama tu hrůzu a zoufalou bolest, kdy noc se blíží a její dítě není doma — není ve vsi — a neví, kde je — zda se neztratilo. Jako raněná holubice kvílí a naříká a sladkými jmény je volá . . . Tisíce nápadů a myšlenek kříží se v hlavě pečlivé matky — vidí dítě, jak snad je přejeli, jak do vody padlo — se skály se sřítilo — bolest nevýslovná a tisícera rve její srdce.

A to všechno v té chvíli pociťovala i rodička Boží. Vrací se do Jerusalema — tři dny trvají její muka — tři dny dnem i nocí hledá své dítě, než je nalézá — než její bolest mění se v radost — a než mohla s jemnou výčitkou ve hlase říci svému dítěti: Synu, co jsi nám to učinil, otec Tvůj a já hledali jsme Tebe! — Ó tato bolest byla větší než ona, kterou způsobil jí snoubenec její sv. Josef, větší než způsobil jí Herodes. A Bůh jí, kterou tak miloval, bolesti neušetřil. A Maria Panna nekřičí, nepláče, zoufale nenaříká — ale, ač unavena lítostí, chůzí,

okamžitě vrací se zpět, vidíme, že trpí mlčky, že je trpělivá, do vůle Boží odevzdaná. Maria jest naším zářícím vzorem; tedy i my trpme! — Pod dojmem této bolesti Marie Panny, pokračujme v úvahách o utrpení lidském.

V minulých rozjímáních pravili jsme, proč Bůh utrpení posílá na všechny lidi — spravedlivé i hříšníky. Je to los, sudba, osud člověka. Utrpení na nás čeká. Jest jen otázka, jak je nést? Tu chci vysvětliti dnes, že: trpělivě a s odevzdaností do vůle Boží.

Trpělivým tedy má býti člověk v utrpení. Vybízí nás k tomu lidová moudrost v přísloví: Trpělivost nese růže — trpělivost všecko zmůže. Trpělivost je ctnost, kterou přes všechny obtíže konáme dobro a raději všecko trpíme, nežli bychom se hříchu dopustili. — Nabádá nás k tomu básník slovy: Pevné vůli, tužbě ušlechtilé — rádo dává nebe dojít cíle — nabádá nás k tomu nejen příklad Panny Marie, ale i jejího syna Ježíše Krista, který srovnává se s obrazem trpělivosti, beránkem, — jenž, když mu láli — nelál, když ho bili, nebránil se — ale modlil se za nepřátele své a který řekl: Učte se ode mne, já jsem tichý a pokorný srdcem — který řekl o těch, kteří protivenství snášejí, že jsou blahoslaveni. Ježíš Kristus na Hoře Olivetské se modlil: Ne má, ale Tvá vůle se staň — Učí nás tomu všichni sv. mučedníci a mučednice Boží, kteří trápení s hrdinskou myslí snášeli. — Sv. apoštolové na př. radovali se a chválili Boha, když je dala velerada židovská zmrskati. I my máme trpěti a radovati se myšlenkou na odměnu. Rolník těžce pracuje a potí se při své práci; ale činí to trpělivě a těší se nadějí na bohatou žeň. — Kupec podniká dalekou a obtížnou cestu i do krajín zámořských a neleká se nebezpečností, neboť ho sílí naděje na výdělek. Křesťan v utrpení těšiti se má na slíbenou odměnu v nebesích. — Leč nejednají všichni

tak; bohužel, mnozí v utrpení reptají — stěžují si netrpělivě. Sv. František Borgiaš těší takové slovy: Půjčí-li tobě něco tvůj bližní a žádá-li zpět půjčenou věc, vrátíš mu ji a ještě poděkuješ. — I Bůh půjčuje nám vzácné statky jako je zdraví, život, bohatství — ale když si je žádá, bere-li nám je, tu mu neděkujeme, nýbrž reptáme a naříkáme, jako by nám křivdil. — Rabbi jeden měl dva syny, které miloval jako zřítelnicí oka svého. Jednou odcestoval a než se vrátil, umřeli mu oba. Matka mrtvoly umyla a položila do zvláštní světnice. — Na sobotu přišel otec. Udivený, že nevidí synů, řekl: Kde jsou moji synové? ať je políbím a ať se napijí se mnou žehnaného vína sobotního. Rabbi, řekla mu manželka, napřed mi odpověz otázku! Mluv, dí rabbi. — Před časem dal mi kdosi uschovati předrahý poklad a nežli jsi přišel domů, žádal jej ode mne zpět. Učinila jsem dobře, když jsem mu jej vrátila? — Já vykládám zákon Hospodinův, řekl rabbi, a ty jsi mou ženou a ještě se ptáš? — Tu vzala žena muže za ruku, vedla jej do pokoje, odhalila plátno a ukazujíc na mrtvé děti mluvila: Hle, toť ten poklad. — I poklonil se rabbi před ženou a řekl jí: Tys žena statečná.

Jedno přísloví praví, že život je ustavičný boj. Mnozí lidé chtějí však být vojáky jen v míru, ale v boji t. j. v utrpení prchají z bojiště. Pamatujme si, že člověk netrpělivý si reptáním nepomůže; trpí dvojnásobně a Boha uráží. Netrpělivému se vede jako rybě chycené na udici — čím více se trhá a vzpouzí, tím více zarývá se udice — t. j. utrpení do jeho duše. Postěžovat, zaplakat si člověk může, protože si ulehčí; sdělená bolest je poloviční bolest. I Kristus plakal na hoře Olivetské a na kříži hlasitě naříkal slovy: Bože můj, proč jsi mne opustil? — Nikdy však nesmíme reptati proti Bohu a bouřiti se proti němu.

Máme trpěti a snášeti utrpení dále

s odevzdaností do vůle Boží. — Ježíš Kristus nám i zde svítí zářícím vzorem. V zahradě Getsemanské klečel, krví barvila se jeho tvář, předvídal děsné utrpení a umučení, prosil Boha, aby je odejmul od něho — ale dodal: Ne má, ale Tvá vůle se staň. Ježíš Kristus nás učil se modlit. Naše nejkrásnější modlitba od Krista pochází — je to „Otče náš“. — V tom Otčenáši šeptáme Bohu: Buď vůle Tvá! — to jest vůli svoji podřizujeme vůli Boží.

Rodička Boží, Maria Panna je nám druhým vzorem — Staniž se mi podle slova Tvého, hle, já dívka Páně! — to jsou slova svědčící o úplné odevzdanosti její do vůle Boží. Život člověka se srovnává s plavbou po moři. Tenkrát loď pluje nejrychleji a nejbezpečněji kupředu, když ji nese vítr anebo proud mořský. Proti proudu těžko plavat — a ještě hůř je žít proti vůli Boží, protivit se Bohu. Člověk podobá se nemocnému. Nemocný úplně svěřuje se zkušenému lékaři — i věci nepříjemné od něho přijímá. Nechá se operovat, ledové obklady si dávat — horké léky užívá — jen aby se uzdravil. I člověk se musí odevzdat do vůle Boží i věci odporné přijímat od Boha, abychom si zachránili zdraví duše. — Turisté v horách najímají si vůdce a za tím vůdcem jdou, kamkoli je vede — po příkrých skalách, po srázných ledovcích, až dojdou na temeno hory. Vůdcem naším je Bůh. I on dovede nás na nejvyšší horu, odkud uzmáme svoji zaslíbenou zemi — nebe.

A tak, ctitelové Mariánští, trpělivě a oddaně snášejme protivenství — protože víme, že si jím zasloužiti nebe můžeme. Hle, kolik utrpení seslal Bůh na Lazara — ale za to po smrti jej odměnil. A sv. Pavel dí: Toto nynější kratičké a lehké soužení působí v nás převelmi velikou váhu slávy věčné (2. Kor. 4. 17.). — Drahokam stává se tím krásnější, čím více se brousí. I lidská duše je tím krásnější, čím více trpí. Jako zrno v klasu na slunci

musí se pražit, aby uzrálo, tak i duše projíti musí žářem utrpení, aby uzrála pro nebe — a proto i my, v každé tísní, nebuřme se proti nebi — nevzpouzejme se proti Bohu, ale trpělivě a oddaně skloňme hlavu a řceme: Buď vůle Tvá — A m e n.

Klobuky 1903.

BEZ POSKVRNY HŘÍCHU

Královno bez poskvrny hříchu prvotního počatá, oroduj za nás! — Litanie Loretanská.

Hned na prvních listech vypravuje písmo sv. o události, která se stala osudnou pro veškeré človecenstvo — vypravuje totiž o hříchu.

Eva svedena ďáblem přestoupila přikázání Boží, jedla se stromu vědění dobrého i zlého; učinila to, co Bůh zakázal — zhřešila a svedla ke hříchu i Adama.

Jako dítky po rodičích dědí statek, tak i my po těchto svých prarodičích dědíme především dobré věci — dědíme dary přirozené i nadpřirozené, které nás činí lidmi a kterými se lišíme od zvířat.

Po prarodičích má lidstvo přímou postavu, výraznou tvář, rozum, svobodnou vůli, řeč a údy schopné každé práce. — Leč po rodičích dědívalí dítky i jiné věci, tak na př. i dluhy na statku váznuocí, sklony duševní, bývají jim nejen podobni podle těla, ale i podle duše. Říkáme o dětech, které po rodičích zdědily tu nebo onu chorobu — ať tělesnou nebo duševní — že jsou dědičně zatížené.

A hle — i my po prarodičích zdědili dluh — i my jsme dědičně zatíženi. Jméno toho dluhu zní: hřích. I na nás přišel se svými všemi následky a my mu proto říkáme hřích prvotní nebo dědičný. Neseme jej na svých bedrech: veškeré lidstvo má tento dluh vtělený ve svých knihách i s ohromnými úroky — t. j. následky. Rozum náš je zatemněn — vůle naše oslabena — tělo chorobám podrobena a konečně smrti na pospas vydáno.

Všichni lidé vlekou toto břemeno s jedinou výmin-
kou — jednu bytost zachránil Bůh a vyňal — vysvo-
bodil ji a odpustil hřích i trest; tou bytostí je rodička

Boží, Maria Panna — matka našeho Spasitele Ježíše Krista.

Je slavným článkem naší víry, že ona zůstala bez poskvrny hříchu prvotního počatá a v litanii Loretánské proto k ní voláme: Královno bez poskvrny hříchu prvotního počatá — oroduj za nás!

Moji drazí, této přechistě Královně zasvěcen jest církví nejkrásnější měsíc v roce — měsíc máj — doba, která jest plna vůně a květů. V tomto měsíci schází se ctitelové Mariánští před oltáři Mariánskými, aby uctívali královnu nebes i země pobožností — nazvanou májovou.

I my — drazí v Kristu — letos v zdejší osadě hodláme o májových nedělích uctívati pobožností neposkvrněnou Pannu. — Ve svých rozjímáních — konaných k její cti a slávě, budeme pak uvažovati o tom, čeho Maria Panna byla zbavena a čeho se po celý život varovala t. j. o hříchu.

Hledíme-li do lidských dějin, pozorujeme-li svět i život svůj vlastní i lidí kolem nás, vidíme, že život je směsice dobra i zla, sloučenina, kterou žádný chemik v původní prvky a složky rozložiti nedovede a která vždycky mudrce uváděla a uvádí v rozpaky. — Jaroslav Vrchlický zpívá o tom:

„Hřích a ctnost — dobro a zlo spolu
je dvojitý květ to na jednom jen stvolu”

a Svatopluk Čech Dagmaře praví:

Tak svět upravila vůle svatá,
sladké s trpkým, s jasnem tma se míchá,
s žalostí je radost, rozkoš spjata,
s divokostí vzpurnou — něha tichá.

Z té směsi a podle toho také vyplynula z toho dvě jednoduchá prostá pravidla křesťanské spravedlnosti. Jedno zní: číň dobré — druhé: varuj se zlého!

Abychom se ho mohli varovati, musíme zlo poznati.

A tu praví katechismus, že jediné a pravé zlo je to, co se protiví zákonu Božímu a to je hřích.

Kdo vědomě a dobrovolně přestupuje zákon Boží — ten dopouští se hříchu.

Adam s Evou znali přikázání boží: Se všech stromů rajských jez, jen z tohoto ... — jednali tedy vědomě, had je nenutil, pouze radil — a Eva jednala dobrovolně; spáchala tudíž hřích. Zákony Božími jsou hlavně desatero Božích přikázání — Bůh dal desatero na hoře Sinaj; ono je závazné i pro nás. Kristus řekl: nedomnívejte se ... — a dvě přikázání lásky a příkaz konati skutky křesťanského milosrdenství. Každé z těch přikázání něco nám buď poroučí anebo zapovídá. — A tak mohu hřešit tím, že buď opomenou konat, co mi Bůh velí — anebo, že schválně konám, co výslovně zakazuje konati. A ježto přikázání Boží týkají se Boha, nás samých a našich bližních — vysvítá, že hřích může býti spáchán proti Bohu — proti nám samým — proti našim bližním.

Nedopouští se tedy hříchu, kdo bez své viny hříšnost svého počínání nezná anebo kdo k němu nesvolí.

Když Noě ležel opilý ve svém stanu, nebyl to hřích, ježto neznal opojnou sílu vína. Nehřeší ani ten, kdo ke hříchu nesvolí, ale kdo je k němu donucen. Prvním křesťanům vložili kadidlo do ruky a donutili je obětovat modlám; nebyl to hřích, ježto k tomu byli donuceni.

Podle své podstaty je hřích přilnutím ke tvoru a odvrácením od Boha.

Hřích tedy ve své podstatě není ničím jiným, než neposlušností a vzpourou proti Bohu. Hříšník odhazuje jeho boží a praví: nebudu Tobě sloužiti. Vystupuje ze služby boží a vypovídá Bohu válku. Znovu křížuje Krista, který za nás na kříži umřel. — Leč nejen Boha, nýbrž i nepřítelem vlastní duše stává se člověk, který hřeší. Jedná jistě nerozumně v životě ten, kdo uráží svého dobrodince, na kterém závisí jeho celé příští štěstí.

Ještě nerozumněji jednáme však, urážíme-li Toho, jehož pomoci vždy a všude potřebujeme a na něm záleží naše celé přístí štěstí. Kdyby člověk stál na vysoké věži a jiný ho držel uvázeného na provaze, odvážil by se ho urážeti? Právě tak závisí život náš na vůli Boží; jako bychom na jemné niti viseli v ruce jeho — každým okamžikem mohl by nás pustit a my klesneme do propasti; a přece jsme tak pošetilí, že dráždíme jeho hněv. My, ubozí lidé, nechceme od svých bližních — od svých spoluobčanů strpěti žádnou urážku a pohanu — ale sami urážíme Pána nebes a země.

Všechno, co na světě jest — ať živé nebo mrtvé, má nám býti pouze prostředkem, abychom mohli dosíci věčné blaženosti — ale nikdy konečným cílem našeho života. S věcmi stvořenými má se to tak, jako s léky: mírně jenom užívány prospívají a pomáhají člověku — užity nemírně, škodí. Proto Bůh dovolil užívati věcí pozemských jen do jisté míry — pokud je to totiž k dosažení věčné blaženosti nutné a užitečné. Tak na př. k udržení života potřebujeme jídla a nápojů — a Bůh toho nepovídá. Ale nemírné požívání pokrmů a nápojů je těžkým hříchem — nestřídmostí. Míti majetek — Bůh dovoluje —; ale sáhne-li kdo po cizím majetku, aby sebe obohatil — páše hřích krádeže. — Kdo tedy lpí na věcech pozemských a víc je miluje než Boha, ten dopouští se modloslužby — za věci pomíjitelné dává věci věčné ceny — t. j. věčnou spásu své duše. Jedná nerozumně jako dítě, kterému předložíme-li kostku cukru a kostku zlata — sáhne po cukru. Takový člověk stává se otrokem hříchů a podobá se rybě, která se chytne tučného červa — a s červem spolkně i udici, která ji drží a víc nepustí (Jan 8. 34.).

Hřích je jediné největší zlo na zemi — zbavuje nás posvěcující milosti — činí nás ďáblu podobnými a už na zemi nešťastnými.

Jediné zlo na zemi je hřích. Lidé obyčejně nazývají nemoc, nebo chudobu — nebo hanbu zlem. Je to zlo, ale není to pravé zlo, neboť ničeho neztrácíme v očích Božích — tím nezabavujeme se jeho milosti. To způsobuje jediné hřích, a proto jen on je jediným a pravým zlem. Sv. František Xaverský pral si jednou v potoce prádlo. I vytýkali mu ostatní kněží a říkali, aby apoštol Indie a papežský legát nekonal práci tak pokořující. Pouze jediná věc pokořuje člověka, řekl světec, a to není práce — ale hřích.

Hříchem ztrácí duše svoji nadpřirozenou krásu. Jako člověk, vezme-li do ruky uhlí, učerní se, tak poskvrní se duše, když přijde do styku s hříchem. Sv. Františka Chantal. opatrovala člověka stíženého malomocenstvím. Upozorňovali ji, že by se lehce mohla nakaziti — odpověděla: Nebojím se jiné nákazy nežli hříchu! Kristus ve svém podobenství o rouchu svatebním pověděl, že každá duše na hostině nebeské musí míti roucho utkané z posvěcující milosti — a že hřích to roucho poskvrňuje, anebo je docela trhá a duši o ně olupuje.

Hříchem se stává člověk už zde na zemi nešťastným. Kdyby tělesa nebeská opustila svoje dráhy, roztránila by se. Když se vlak vyšine s kolejí, stane se neštěstí. I nám, našim duším v ohledu mravním vyměřil Bůh určité cesty a dráhy, po kterých kráčetí musíme. Těmi cestami Božími jsou jeho přikázání. Kdo je přestupuje, opouští, ocitá se na scestí — zabředá — bloudí a hídne hyne.

Hle, moji drazí, — tak pochopili jste dnes v I. rozjímání našem, co je hřích — kdy bývá spáchán a jaké v dalších úvahách má následky. Uslyšíme, jak hřích v člověku povstává, jaké jsou jeho druhy a jeho velikost.

Ale už dnes si umiňme následovati příklad Rodičky

Boží, Marie Panny — t. j. býti bez poskvrny hříchu. — V. Hugo napsal nejslavnější román: „Bídňáci“ — v němž vystupuje i biskup Miriel a praví: Člověk má tělo, které jest mu zároveň břemenem a pokušitelem. Vlácíme je sebou a poddáváme se mu. Musíme bdíti nad ním, míti je na uzdě a ovládati je. Ale podlehneme-li mu — je to hřích — avšak hřích, takto spáchán, může se odpustiti. Je to klesnutí — ale klesnutí na kolena — jež lze ukončiti modlitbou. Co možná nejméně hříchů — to je zákon lidský; — žádný hřích — to je sen andělů. To věděl i Bůh, a proto stojí v Písmě sv. — že „sedmkrát hřeší spravedlivý a opět povstane“. Rodička Boží byla bez poskvrny hříchu jen proto, že ji Bůh chránil a sílil a určil ji za matku svému synu. Světcové byli a hřešili. Hřích je síla tížná, které se člověk často marně brání. Víím, dokud jsou lidé — bude hřích — ale o to se jedná, nebýti jako Maria — ale podobati se jí — to jest mítí, pokud možná, nejméně hříchů — a těch litovati a z nich kajícně se vyznávati. Nespoléhejme v boji s hříchem na sebe, ale Marii prosme, aby za nás u Boha orodovala, abychom do hříchu neklesli — a klesneme-li, abychom opět povstali. — A m e n.

Klobuky 1906.

V letošních májových rozjímáních se díváme na Rodičku Boží jako na Pannu přecistou, která zůstala ochráněna před dědičným hříchem i každým osobním hříchem.

Řekli jsme, že i my se máme jí blížiti — jí podobati — t. j. snažit se míti pokud možno nejméně hříchů. Proto jsme se rozhodli uvažovati o hříchu. Máme-li se ho varovat, musíme ho poznat. A tak v prvním rozjímání jsme došli k poznání, že hřích ve své podstatě je vzpoura proti Bohu, že je to jediné a největší a pravé zlo, že hříchem duše ztrácí svoji krásu nadpřirozenou — a v zápětí i věčně i časně činí člověka nešťastného.

Dnes pokročíme — a pohlédneme, k t e r a k b ý v á s p á c h á n h ř í c h ?

Po českých vlastech rozptýleno hojně zřícených hradů. V našem nejbližším okolí je to na př. Žerotín a Okoř. Čím dál, tím více se rozvalují zdi pyšných hradů, drobí se kamení — bortí se klenby oken a dveří — zub času hlodal na nich celou řadu let . . . Tedy pozvolna, pone náhlu se boří dům i palác, když není opravován, přikrýván, prší-li do něho, mráz trhá pevné zdi, větrá kámen a vypadává časem malta, zdivo spojující Tak je to i s lidskou duší — obrazem Božím — chrámem Ducha sv. Zvolna, pomalu jen se z ní stává ruina — boří se v ní a hyne milost posvěcující.

Obyčejně povstává hřích tímto způsobem: Nejprve vzniká zlá myšlenka, která sama v sobě hříchem není.

Člověk je směsice dobra i zla — tělo a duše — smyslnost a svědomí. V nitru každého člověka

se ozývají dva hlasy, které se ustavičně sváří — co jeden chválí (tělesnost) — to druhý haní. Jeden pán je smyslnost a druhý svědomí. Proto jakmile vznikne v nás zlá myšlenka, ihned, současně s ní, povstává v nás i vnitřní boj: svědomí počne nás varovat — napomínat — před zlem zdržovat — svědomí se snaží jiskru udusit, aby zhasla dřív, než se požár vznítí. Ale tělesnost naše nás ke zlu láká, vábí a táhne, fouká na jiskérku, aby se zanítila a plaménkem rozhořela. Sv. Efrem praví, že se nikdy nemůžeme stát tak dokonalými, abychom vůbec zlých myšlenek neměli. Jako ostrov uprostřed moře nemůže zabránit, aby mořské vody naň nedorážely, ale právě tak jako skalnatý ostrov vlnám odporuje, tak právě i my se máme bránit zlým myšlenkám. Máme totiž odvracet hned ducha svého od zlé myšlenky. To se děje modlitbou nebo vzpomínkou na smrt a soud. Pamatuj na poslední věci — nezhřešíš na věky (Sir. 7, 40).

Lze i na následky hříchu myslet, do práce nějaké se zabrat, cokoliv činit, jen abychom se rozptýlili a na zlo nemyslili — ducha hned od zlé myšlenky odvrátili. Vznikající požár se dá snadno uhasiti — nemoc v počátcích se dá vyléčit; podobně je tomu i s hříšnou myšlenkou, která sama o sobě hříšnou není.

Pak-li zlou myšlenku od sebe hned neodmítnete, postává vnitřní zalíbení ve zlu, a to už je hřích. Kardinál Hugo dí, že lidská duše se podobá ptačímu hnízdu, svitému z měkké trávy a listím měkce vystlanému. Myšlenky zlé, to jsou vajíčka, která se v hnízdo to kladou. Když člověk má zalíbení ve zlé myšlence — když ji nepotlačí a nerozbije v zárodku, ale mazlí se s ní, zahřívá ji — tu se ze zlé myšlenky proklová a zrodí hřích v duši. Jako ten, kdo žhavé uhlí v ruce drží a nepustí je, i když pálí, se musí popálit, tak právě těžké rány své duši působí ten, kdo zlou myšlenku pojal a ve svém srdci ji podržel. Žádost když počne,

porodí hřích (Jak. 1, 15). I tomuto zalíbení ve zlém se máme bránit vzpomínkou na vševědoucnost Boží. Bůh zná a zpytuje srdce naše — a nelze zatajiti před ním ničeho.

Z e z a l í b e n í v e z l é m p o v s t á v á z l á ž á d o s t.

Zlá žádost, to už je činnost vůle — svolení ke zlému — „ale co jde ze srdce — to poskvřňuje člověka“ (Mat. 15, 18, 19). Tato žádost zlého už je takovým hříchem jako skutek sám. — A proto, kdo zlé žádosti nedovede krotit a přemáhat, podobá se jezdcí, pod kterým se splasil kůň, který jej pak vleče močály i skalisky — cestou necestou — k jistému zahynutí. Zlá žádost se podobá mušce, zlá žádost zaslepuje nás jako mouchy — a člověk hyne jako moucha, topící se v sladké šťávě nebo medu, oleji nebo plameni.

K o n e č n ě p ř i c h á z í p e v n ě r o z h o d n u t í — předsevzetí — s p á c h a t i z l o. Každý má dosti síly býti zlý — ale ne každý má tolik síly, aby byl dobrý. Zlá žádost byla pouhé přání — touha po hříšném předmětu. Předsevzetí jest však silná vůle použití všech prostředků, jež k dosažení tohoto předmětu vedou. Až dosud byl hřích vnitřním — tento proces se odehrával uvnitř v člověku. Mnohý to ani nedovede analysovat, rozebrat ten postup, kterým spěje k hříchu...

N a s k y t n e - l i s e p a k č l o v ě k u p ř í l e ž i t o s t, dopustí se vnějšího hříchu.

Vnější hřích má horší následky než vnitřní: rozmnožuje zlobu vůle, ničí stydlivost, přináší zármutek do duše — uvrhá člověka v bídu a uvaluje tresty Boží na hříšníka. Pevnost — lidská duše je vydaná — nepřítel vtrhl do ní, zplenil, zpustošil a pobořil ji — potřhal květy ctností — rozdupal ovoce dobrých skutků; duše je mrtvá pro nebe... Po spáchaném hříchu povstává v naší duši tak zvaný hříšný stav, ze kterého některý člověk brzy pro-

citne, hříchu lituje, z něho se vyznává; ale u jiného to trvá léta — ba mnohý v tom stavu nekajícně umírá.

Opakuje-li se hřích častěji, povstává z něho hříšný návyk. Hříšník nabývá schopnosti — ochotnosti — (řekl bych cviku) páchati zlo; čili hřích se mu stává potřebou, nutností, vášní, které obětuje i štěstí své rodiny a jako slepý se řítí do zla.

K a ž d ý v n ě j š í h ř í c h a k a ž d ý h ř í š n ý n á v y k m á v z á p ě t í h ř í c h y a v á š n ě j i - n ě h o d r u h u . Schiller ve své trilogii o Valdštejnovi, v dílu Piccollomini dí:

To právě kletbou zlého skutku jest,
že mnoze se, zlé zas musí plodit!

Od člověka, který spáchal těžký hřích, odstoupila milost Boží, ale neodstoupilo od něho pokušení. Ano, zlý duch vši silou se nyní namáhá, aby hříšníka ještě pevněji spoutal. Ježto pokušení bez milosti Boží nemůže býti přemoženo, upadá hříšník stále hlouběji z jednoho hříchu do druhého. Hříchy, jež po hříchu následují, mohou proto být nazvány trestem za hřích. Vášeň bývá vášní trestána.

Když se vášeň zakořenila, tu vzápětí táhne za sebou největší výstřednosti a nelaskavosti — tak zvané do nebe volající hříchy, a konečně úplnou zatvrzelost hříšníka, t. j. hříchy proti Duchu sv.

Kdo po delší dobu je oddán životu neřestnému, ten zvolna si dovolí i nejhrubší zločiny — jako je vražda, utiskování chudých, zadržování mzdy anebo i ty nejhorší výstřednosti, jako je Sodoma. Klesá, padá od stupně k stupni, řítí se po nakloněné ploše do propasti plné bahna, ze které pak není vysvobození . . . — A jako ctnost a mravní dokonalost činí člověka podobného samému Bohu a působí spojení člověka s Bohem, tak hřích činí člověka podobného ďáblu a přivádí úplné odloučení od Boha —

ba naplní člověka přímo záští a nenávistí k Bohu, což je vrcholem hříchu a mravní zvrhlosti . . .

To je tedy — v Kristu shromáždění — postup, to jsou ty tajemné cesty, po kterých člověk dospívá k hříchu. Nechceme-li tak skončit — řídme se pravidlem: *Principiis obsta — sero medicina paratur*. Hned v počátcích přemáhejme hřích — bejlí zlých myšlenek netrpme ve svém nitru a v každém pokušení utíkejme se k té, která sama jsouc bez poskvrny hříchu počatá — jmenuje se útočištěm hříšníků — k Marii Panně. — *A m e n*.

Klobuky 1906.

Není druhé světice v dějinách člověčenstva, kterou by církevní umění výtvarné bylo oslavilo víc než rodičku Boží — Marii Pannu. Ikonografie Mariánská dosvědčuje, že od dob nejstarších, až po doby moderní, mistři všech věků a národů se snažili štětcem vystihnout krásu Marie Panny. — Legenda vypravuje, že sám evangelista Páně, sv. Lukáš, první vymaloval její obraz. S obrazy Mariánskými se setkáváme v římských katakombách — stejně jako na výstavách moderního našeho století. Umění byzantské stejně jako románské — malíři italští i španělští a holandští — Giotto, Fiesole, Fra Angelico, Raffael, Corregio, Tizian a Tintoretto — stejně jako Rubens, Rembrand, jako Cranach, van Dyck, Škreta a Brandl, Dürrer, Hofman, Mánes, Liebscher — malovali obrazy Mariánské, známé pod jménem Madonny.

Jeden z nejznámějších obrazů jejích jest tak zvaná „Madonna immaculata“, Neposkvrněné Početí, představující Marii Pannu, která stojí na srpce měsíce a nohou drtí hlavu jedovatého hada; hlava její je hvězdami ověšená a ruce k modlitbě sepjaté. Obraz názorně ukazuje, která na Marii se splnilo slovo Boží na rajském prahu, promluvené k ďáblu: Nepřátelství položím mezi tebou a ženou — mezi semenem tvým a semenem jejím — ona potře hlavu tvou — a ty úklady budeš činiti patě její. — Maria Panna, ctnostmi jako hvězdami ozdobená, silná a statečná přemáhá hřích, jehož obrazem jest had; neboť je článkem naší víry, že byla bez hříchu počatá — a je všeobecným učením církve, že i bez hříchu osobního žila.

Proti nám všem zvedá hlavu a syčí had; jehož jméno — hřích. Naší povinností jest, abychom i my hlavu jeho potřeli — s ním bojovali a zvítězili. Máme-li bojovat a s Pannou Marií vítězit, je nutno nepřítelě poznat; a proto uvažujme o hříchu.

Slyšeli jsme už, co je h ř í c h, a kterak bývá spáchán. — Nuže, slyšme dnes, jak jej rozdělujeme a které jsou jeho druhy.

Katolická mravouka má různé zásady — hlediska, podle kterých třídí hřích. — Nejobyčejnější rozdělení je: hřích y vlastní a cizí, dědičné a osobní, hlavní a do nebe volající.

Vlastní. Vlastní hřích y jsou ty, které jsme sami spáchali. Tyto hřích y nejsou pak všechny stejně veliké a třídíme je buď podle jakosti na hřích y: hlavní, do nebe volající a proti Duchu sv., anebo podle velikosti na hřích y lehké a těžké.

Ano, všechny hřích y nejsou stejně veliké — sám Kristus srovnával některé hřích y s velbloudy a jiné s komáry (Mat. 23, 24). — Některé srovnával s břevnem a jiné s mrvou. Proti dluhu 10.000 talentů staví dluh pouhých 10 denárů (Mat. 7, 3 - Mat. 18, 23) a řekl Pilátovi: Ten, kdo mně tobě vydal, větší hřích má (Jan 19, 11). Na základě tom třídí i církev hřích y a jmenuje v první řadě — h ř í c h y t ě ť k é n e b o l i s m r t e l n é.

Hřích y těžkými jmenujeme ty, které nás od Boha oddalují a přátelství Božího nás zbavují; všechny ostatní hřích y pak slují lehkými nebo také všedními.

K a ť d ý h ř í c h j e p ř í t ě Ź í. Duše se povznáší z prachu a zalétá k nebes výšinám, odkud přišla — ale hřích duši táhne zpět do kalu a bláta. Hřích je jako nemoc. Mnohá nemoc člověka toliko zeslabuje — jiná usmrčuje. Právě tak jsou hřích y, které člověku pouze překáží v dosažení věčné blaženosti — a jiné jsou, které berou duši život, t. j. posvěcují milost Boží. — Proto mluví

Písmo sv. o hříších, člověka o milost Boží olupujících — jako byl na příklad hřích Davidův — a o takových, do kterých i spravedlivý sedmkrát denně upadá, aniž by milost Boží ztratil (Přisl. 24, 16). Mluví o hříších, které duši úplně zbavují věčné blaženosti a připravují jí věčné zavržení. V dnešní době však žádný hřích není tak veliký, aby nenašel své zastánce a velebitelé. Ti, poukazující na Boží milosrdenství a lásku, každý hřích prohlašují za lehký, malý a všední. Leč nedejme se másti a klamati světem, nýbrž držíme se Písma sv. a učení církve; kdo nás bude souditi, nebude svět, ale vševědoucí Bůh.

Těžký hřích se jmenuje smrtelný proto, poněvadž vnáší smrt do duše naší. Duše sice nepřestává existovati, ale ztrácí Ducha sv., je živá pouze pro peklo; ale pro nebe je ztracená a tedy mrtvá, neboť bez milosti boží nelze se Bohu líbiti nebo do nebe přijíti: milosti Boží jest nám k spasení nevyhnutelně potřebí. — Jako tělo umírá, když duše z něho vyjde, tak i duše hyne, když ji Bůh opustí. Jako balon bez plynu se nemůže vznést k modrému nebi, tak duše bez milosti se nemůže k Bohu dostat. Proto praví spisovatel Lehmkuhl, že těžký hřích je sebevraždou duše . . .

Hříchy všední se jmenují také lehké, protože lehce mohou býti odpuštěny; ale nesmíme je proto podceňovati. I ony jsou urážkou nekonečné velebnosti Boží a ten, kdo Boha miluje jako syn svého otce a ne jako otrok pána, ten se vyvaruje ho uraziti i drobným hříchem. Všední hřích často opakovaný přivolává hřích smrtelný. Malými ranami dub není podřát, ale takové rány mohou způsobiti, že i mohutný dub začne usychati, až potom snad i zcela uschne. Voda, vnikající do korábu trhlinou, malou skulinou, loď nepotopí, ale může přivodit větší a větší otvor, jenž propouští potom i příval vody — a ten se stane záhubou lodi. Jedno vlákno je slaboučké jako pavučina a snadno se trhá, ale

z vláken upřede se nit; z nití lano zvyku, jež vytváří velké nebezpečí smrtelného hříchu, které člověk přervati nemůže. Těžký hřích se podobá těžké ráně — smrtelnému poranění, po kterém člověk umírá; všední hřích se podobá pouze lehké ráně, která člověka jenom oslabí.

Člověku je velmi těžko a nebezpečno určovati, je-li některý hřích těžkým anebo pouze všedním, praví sv. Augustin a sv. Tomáš Aq., poněvadž nikdo z nás není vševědoucí a nevíme, pod jakými dojmy a za kterých okolností hřích byl spáchán — na př. sebevražda, krádež a j. Proto se máme varovati hříchů svých bližních přísně posuzovati. Nesudte, abyste nebyli souzeni — netupte, abyste nebyli potupeni!

I těžké hříchů nejsou stejně veliké. Nejtěžší hříchů jsou hříchů proti Duchu sv.

Stává se častokráte v životě, že nás Duch sv. povzbuzuje a pobádá buď k modlitbě a k návštěvě chrámu, k přijetí sv. svátostí, k udělení almužny aneb k jinému skutku dobrému. Jednou, dvakrát, snad i desetkrát i vícekrát Duch sv. nás volá, a kdo ustavičně a vědomě Duchu sv. odporuje, ten ovšem hřeší těžce.

Fariseové a zákonníci dobře věděli, že Kristus je pravý Mesiáš, poznávali tak z jeho zázraků, z jeho učení, ze svatosti jeho života, z toho, že se na něm vyplnila všechna prorocství starozákonní, z jeho vlastních výpovědí; ve své pýše nechtěli ho uznati — pronásledovali ho a na smrt odsoudili — odpírali poznané křesťanské pravdě. I dnes jsou mnozí . . .

Král Farao poznával z Mojžíšova rozhodného vystoupení i z mnoha zázraků, že Bůh vskutku chce, aby Izraelité vyšli z Egypta — a přece proti vůli Boží postavil vůli svou — měl k spasitelnému napomínání zatvrzelé srdce. I dnes napomíná mnohého Bůh nemocí, suchem, neúrodou a neštěstím; ale srdce jeho zůstává tvrdým —

tvrdým a hluchým až do konce života, kdy nekajicně umírá.

Hříchy proti Duchu sv. jsou obyčejně přirozeným následkem velice neřestného života.

Smrtelný hřích totiž zatemňuje náš rozum a odvrací vůli naši od Boha. Čím více kdo hříchů spáchá, tím jest rozum jeho temnější a zaslepenost jeho větší. Duše jeho se podobá tmavé místnosti, ve které okna uzavřena a záclony v nich spuštěny. U mnohých v jejich chorém těle všechny výživné látky — pokrmy i nápoje se mění ve škodlivé šťávy. Tak i u mnohých lidí celý způsob myšlení je úplně zvrácen a oni nemohou býti získáni působením Ducha sv. Podobají se jedovatým rostlinám: slunce na ně svítí a déšť je zalévá jako rostliny léčivé a užitečné, ale ony se nemění — zůstávají dál jedovaté a otravné — ba ještě více rostou, sílí a množí se.

Kdo proti Duchu sv. hřeší, nemůže od Boha odpuštění hříchu ani žádat, ani očekávat, ježto milostí Boží pohrdal a ji zamítal. Tonul a odmítal ruku pomocnou — nezbude, než aby utonul. Kristus praví: Hříchové pak proti Duchu sv. nebudou odpuštěni ani v tomto, ani v onom životě (Mat. 12, 31). Nemoc nemůže býti vyléčena, když nemocný jistý a určitý lék, který by ho uzdravil, nechce přijmouti. Duše člověka stůně — zachvácená morem hříchu — jediný lék je pokání — život kající — který se má přijmouti jednou v roce nejméně. Sv. Jeroným dí: Život nekající je jediný zločin, který Bůh neodpustí. Jako Faraó zhynul uprostřed Rudého moře, tak i rouhač zahyne v rudém moři svých hříchů s celým vojskem svých rouhavých řečí, žádostí, myšlenek a skutků... Platí mu to, co řekl Samuel Saulovi: Protože jsi zavrhl řeč Hospodinovu — zavrhl i tebe Hospodin... (Král. I., 15, 26).

Tak jsme poznali druhy hříchů, co lehký i těžký hřích — a zvláště jeho nejhorší druh — hříchy proti Duchu sv.

Duše naše má být čistá, neposkvrněná, podobná duši, kterou měla Rodička Boží, Panna Maria. I duše naše má být „immaculata” — ozdobena hvězdami ctností a dobrých skutků — i my máme potírati zlého nepřítele — hada — t. j. hřích — hlavu jeho nohou drtiti. Abychom to mohli, prosme o pomoc, přímluvu a přispění Rodičku Boží a vroucně k ní volejme: Královno bez poskvrny hříchu prvotního počatá — oroduj za nás!
A m e n.

Klobuky 1906.

V litanii loretánské se srovnává Maria Panna s hvězdou, neboť tam voláme k ní: Hvězdo mořská — Hvězdo jitřní — oroduj za nás. A proč se srovnává s hvězdami? Pro svoji čistotu. Čistá jako hvězda je Maria — čistá, protože je bez poskvrny hříchu.

I my lidé se máme podobati hvězdám — i my máme zářiti čistým a bezúhonným životem.

Ale člověk a poskvrňuje — hřích. Abychom se ho uvarovali, proto o něm rozjímáme. Seznali jsme: co jest hřích? Kterak bývá spáchán? Jak se rozděluje? Na těžký a lehký. Nuže, dnes ukončím své úvahy o hříchu tím, že vylíčím vám s pomocí Boží následky hříchu těžkého, neboli smrtelného.

Jak jsem řekl v poslední úvaze: těžký hřích sluje smrtelný proto, poněvadž jím ztrácí člověk posvěcující milost Boží — a bez milosti té nelze se do nebe dostat. Duše bez milosti je pro nebe mrtvá — princip duchovního života — Duch sv. ji opustil. Duch sv. měl podobu holubice při křtu Pána Ježíše. A jako holubice čistotná neusedá do kalu plného zápachu, ale na střechy a místa čistá a suchá — tak Duch sv. prchá z duše hříchem poskvrněné.

Sv. Bonaventura dí, že smrtelný hřích je zloděj, který se vplíží do komnat naší duše a krade nám nejvzácnější poklad — posvěcující milost Boží.

Duše, kterou Bůh opustil, se podobá vinici anebo zahradě, která stojí bez plotu a strážce, a proto je na pospas vydána i lidem i zvířatům, kteří ji ničí a plení. Taková duše je jako loď bez kormidla, musí se dát proudem uná-

šet — a nemůže si sama určovat směr plavby. A následky toho jsou nedozírné.

Především ztrácí duše svoji nadpřirozenou krásu. Smrtelný hřích je pro člověka jako hniloba jablku (sv. Bonaventura). Jako hniloba odnímá jablku jeho barvu, chuť a vůni, krátce, všecku krásu a cenu — tak smrtelný hřích olupuje lidskou duši o všecku krásu a cenu. Jako plíseň kazí potraviny, jako rez rozežírá kovy, tak hřích hubí lidskou duši.

Jmenovitě z té duše prchá láska k Bohu i bližnímu. Jakmile země se oddálí a odvrátí od slunce — nastává zima. A právě tak chladne lidské srdce, jakmile se hříchem od Boha odvrátilo.

I rozum bývá hříchem zatemněn a vůle oslabena. Jako mraky zakrývají slunce, že svítit nemůže a stín a šero se rozkládá po krajině — tak právě i hřích je takový mrak — který se staví mezi nás a Boha a člověk nemůže vůli Boží poznávati. Jako špiňavé, opocené zrcadlo neodráží předměty a nelze se v něm shlížeti, tak i v duši hříchem naplněné obraz Boží se neodráží; ta duše nepřijímá působení a vliv Ducha sv. Hříšník obyčejně je tak zatemněn, že nechápe ani kritický stav své duše a žije vesele a bezstarostně dál. Jeho duše, otrlá ke všem dobrým a ušlechtilým vlivům — je mrtvá. Jen živé tělo cítí každé bodnutí jehlou — tělo mrtvé nereaguje, ani když jej bodneme sondou — tak je to i s duší. Dokud je duchovně živá — cítí i nejmenší hřích — jakmile duchovně umřela, neúčinkují po nějakou dobu ani nejtěžší výčitky svědomí — jsou tlumeny, až mnohdy celou silou propukají v zoufalý stav duševní. Jako člověk, chce-li ve dne spát, zavírá okenice a spouští záclony, aby den přeměnil v noc a světlo denní ho neobtěžovalo — tak i hříšník propadá do temnoty duševní — a on svázán jako Samson, i oslepen, klidně usíná a ve hříchu si hoví. Vůle jeho oslabena — ztrácí

sílu i chuť ke konání dobra. Je jako pták chycený a lapený na vějičce anebo v kleci — s křídly svázanými — nemůže se vznést a uletět.

Těžkým hříchem ztrácí člověk i zásluhy, kterých si až dosud získal. Člověk spravedlivý, hřeší-li, podobá se kupci, který ohromné poklady nashromáždil — a když vjíždí do přístavu — ztratí je. Jako silný mráz v noci spálí všechny nadějně a krásné květy — tak rázem ničí těžký hřích všechny i minulé naše zásluhy a dobré skutky. Těžký hřích se podobá krupobití, které najednou ničí úrodu celého roku. Za ty dobré skutky, které člověk ve smrtelném hříchu koná, neobdrží také žádné odměny. Jako ratolest od vinného kmene odříznutá vadne a užitku nepřináší, tak člověk, který Ducha sv. ztratil, nic záslužného pro nebe činiti nemůže. Jako mrtvé tělo nemůže pracovati — tak i mrtvá duše nic pro nebe učiniti nemůže. Jako apoštolové po celou noc pracovali a nic nechytli — tak právě se vede i hříšníku: v noci a tmě smrtelného hříchu nemůže nic záslužného vykonati. Duše hříšnickova se podobá písečné poušti, na které nic neroste a nežije — jen plevel a dravá zvěř.

Jeden hřích smrtelný vede k jiným hříchům. Schiller dí: To právě kletbou zlého skutku jest, že mnoze se — zlo zas musí rodit.

Hřích je semeno, které se ujímá, roste a také úrodu vydává stonásobnou. Zlo ze zla — hřích ze hříchu pochází. Hřích zachvacuje jako požár celou duši — jako povodeň ji zatopuje. Hodíme-li kámen do rybníka, utvoří se na jeho hladině kruh jeden, druhý, desátý. Padne-li hřích do dna duše, padne za ním druhý — třetí a desátý.

Hřích má za následek věčné zatracení a časné tresty.

Smrtelný hřích působí, že duše věčně hyne. Jako my odhazujeme jablko prohnilé — tak zavrhuje Bůh duši hříchu propadlou. Duše ve hřích oděná nemá svatební

roucho a bude podle slov Kristových uvržena do temností zevnitřních (Mat. 22, 12). Urážka panovníka se trestá na zemi žalářem. Bůh však všechny vladaře nekonečně převyšuje, a proto urážka Boží — hřích, trestána věčným žalářem. Hřích snad připravuje člověku požitek, radost, ale pomíjející a prchavou. Krásně dí sv. Ambrož: Okamžik trvá potěšení, jež hřích ti připraví — ale věčně trvá trest. A proto, kdo hřeší těžce, jedná právě tak pošetile jako Esau, který k vůli jedinému pokrmu obětoval své prvorozenství. Tomáše Moora, kancléře anglického, odsoudili na smrt, poněvadž odepřel podepsat nespravedlivý zákon králův. A když ho přemlouvala jeho vlastní žena, aby se podrobil vůli královské, že mu za to kyne pěkná budoucnost a klidný život — odpověděl: Jakým bláznem bych to musil být, abych za několik krátkých let tohoto života obětoval celou věčnost!

Smrtelný hřích má v zápětí i časné tresty. Tyto tresty posílá Bůh na člověka, aby jej opět uzdravil. Není nejhorší hoře, co lidé nám způsobují, ale to, co si sami děláme. A nejjistějším následkem těžkého hříchu je vnitřní nespokojenost — rozervanost a rozháranost. Hřích nás zbavuje klidu duše — veselé myslí. Náš Jirásek napsal: Svá mysl — peklo i ráj. Dobré svědomí je jako lůžko kvítím postlané, zlé svědomí je lože Záhořovo — plné trní a ohně. Jako stín následuje tělo, tak za hříchem stále se vleče strach, nepokoj a výčitky svědomí.

Jako oheň a voda spolu se nesnesou, tak se nesnesou hřích a čisté radosti duševní. Hříšník nezná ušlechtilé zábavy duševní — netěší ho ani modlitba, ani krásy světa, a protože tone v hrubé smyslnosti i požitkářství, stává se člověkem hrubým a vášnivým.

Hřích uvrhuje člověka i v bídu časnou. Hřích bídné činí národy, dí Písmo. To vidíme právě na prvních lidech. Hřešili, byli z ráje vyhnáni, chorobám a smrti podrobeni. Nemoc bývá nejčastějším ná-

sledkem hříchu. Proto řekl Kristus k uzdravenému, který 38 let těžce stonal: Již nehřeš, aby se ti něco horšího nepříhodilo (Jan 5, 14)! Hladem trestá Bůh hříšníka — na př. marnotratný syn, který s osobami prostopášnými utratil svůj podíl — hladem ztýrán, pokorně se vrátil do domu otcovského (Luk. 15). — Ztráta majetku a cti je dalším důsledkem hříchu — na př. nestřídmosti a krádeže, hříchem — stává se člověk bezectným.

V básni Odyssei vypravuje Homér o kouzelnici Kirke, která svůdností svého těla a očarováním vínem lákala k sobě soudruhy Odysseovy a měnila je pak ve zvířata. — To činí i hřích z člověka. Ztrácí svoji důstojnost, klesá na úroveň zvířecí a často i pod ní . . . To jsou následky hříchu.

Nejmilejší Bůh promíjí a odpouští každý i ten nejtěžší hřích. Kdyby hříchové vaši byly jako šarlat — nad sněh zbělení budou. Proto ustanovil Kristus pokání a sv. zpověď, proto řekl apoštolům Kristus: Komukoli odpustíte hříchy — odpouštějí se mu a komukoli zadržíte, zadržány jsou . . .

Používejme těchto záchranných prostředků . . . To ať je památkou na letošní májovou pobožnost: míti hřích v ošklivosti — zamilovati si neposkvrněnost a čistotu duše, jak nám tanula před očima ve vznešeném zjevu Marie Panny. A klesneme-li — umiňme si život svůj polepšiti — to jest hříchu litovati a z něho se vyznati a pravé pokání činiti.

Tím končím večerní úvahy. Děkuji Vám za hojnou účast — zvláště matkám, jež družičky na počátku a dnes sem přivedly — a poručím vás i sebe do ochrany rodičky Boží bez poskvrny hříchu prvotního počaté —
A m e n.

Klobuky 1906.

Stála pak blízko kříže Ježíšova matka jeho. — Jan 19, 25.

Duchovní mučednictví nejblahoslavenější Panny Marie se jeví hlavně sedmerou bolestí, která svírala její srdce. Čtyři z těchto bolestí jsme rozjímalí už o letošních květnových nedělích. Viděli jsme bolest, kterou Maria pocítila, když její snoubenec sv. Josef chtěl ji tajně opustiti, bolest, když v Betlemě — v temné noci — nechali ji bez pomoci a ona na noc musela jíti do chléva — bolest, kterou pocítila, když musela prchatí do Egypta před Herodesem, a konečně bolest, když tři dni hledala své dítě po Jerusalemě. To jsou tedy čtyři její bolesti, které známe. Leč církve sv. jmenuje Pannu Marii pannou sedmibolestnou a po páté neděli postní — po neděli smrtelné — slaví bolestný pátek, o kterém si věřící křesťan má připomínati, jak sedmerý meč pronikl srdce Marie Panny.

A kde tedy — ctitelové mariánští — procítila Maria Panna, matka naše, poslední tři bolesti?

Vedu vás na Golgotu. Na kříži rozpjat visí člověk . . . zástup lidí jako šílený pobíhá kolem, všichni se radují, posmívají se a volají: Haha — jiným jsi pomáhal a sám sobě pomoci teď nemůžeš! — Nu tak, sestup s kříže, jsi-li syn Boží! — Pod křížem stojí bolem zlomená žena . . . Neslyší urážky, neslyší posměch — ruce její se křečovitě drží dřeva kříže a oči její hledí upjatě vzhůru; nebo ten, kterého ukrutně vbili na potupné dřevo kříže — ten, který mezi lotry nad hlavou jí visí — to je její zmučené dítě — její ztrýzněný syn — nejmilejší Ježíš Kristus...

Evangelista Páně sv. Jan praví: Stála pak blízko kříže Ježíšova — Maria — Matka jeho.

A český básník zpívá: Pode křížem plná žele, stála matka Spasitele . . .

A tu jsme u těch tří posledních bolestí, které pocítila matka při smrti svého syna. Nedávno jsem mluvil s jedním svým osadníkem, mužem otrlým, který mi vyprávěl o smrti svého dítěte. Ještě když umíralo, roztáhlo ručičky své a spínalo je po mně a slzy, bohaté jako hráchy, padaly po osmahlé mužné otecké tváři. — Víc než otec, odhadne matka bolest děcka. Jenom ona zná její hloubku, jenom ona cítí s dítětem, a proto praví sv. Bernard, že pod křížem cítila Maria Panna všechny bolesti svého syna tak, jako by je sama zakoušela, a proto tam že se stala královnou mučedníků. Neohroženost a stálost veliké mučednice se zračí u Panny Marie pod křížem. Apoštolové prchli — opustili Krista Pána, ale neprchla matka. Stála a viděla jeho křížování — to je bolest pátá; byla při snímání s kříže a sňaté tělo mrtvého syna na klín si položila — to je bolest šestá; konečně syna svého do hrobu položila — toť bolest sedmá.

Matky křesťanské! Snad mnohá z vás už pochovala dítě: viděla je stonat, viděla je trpět a umírat, po smrti je oblékla do rubáše a do hrobu doprovodila! Taková matka jedině dovede pochopit bolesti Panny Marie. A rozjímá-li člověk bolestný život Panny Marie, uvažuje-li, jak čistou, spravedlivou, neposkrvněnou byla, tu mimovolně napadá otázka: Proč ji Bůh stíhal takovým, tak velikým utrpením? Kdežto naopak často vidíme, kterak člověku hříšnému se vede dobře, nic netrpí — zdráv je a šťasten.

Zalétá ke hlavě otázka: jak se to rýmuje — jak se srovnává a snáší: neštěstí zbožných a štěstí bezbožných s Boží Prozřetelností? — A odpověď ať předmětem posledního našeho májového rozjímání.

Pozorujeme-li denní život, rozpoznáváme, že je v něm

cosi, co člověka na první pohled překvapuje. Jsou rodiny a domy, žijí v každé osadě lidé, kteří nenavštěvují chrám celý rok, kteří na Boha jenom s kletbou vzpomenu, nemodlí se, povinností náboženských vůbec nekonají, hřeší veřejně a bez lítosti: lichvou, podvodem, nestřídmostí — vychloubají se přímo svou nevěrou, svým životem protináboženským — a hle — ono se jim přece dobře vede, zdraví, veselí, užívají světa a jeho rozkoší — a za to mnohý křesťan, který žije ve smyslu evangelia, je zbožný, spravedlivý, koná své náboženské povinnosti, je pronásledován ustavičně nějakým křížem. Brzy nemoc, brzy zavítá smrt do jeho rodiny, brzy posměch a potupa nepřátel, brzy neštěstí a ztráta majetku ho stíhá. Jak tyto zdánlivě sporné věci vysvětlit?

Vysvětlí se snadno, uvážíme-li, že štěstí jedněch a neštěstí druhých je pouze zdánlivé.

Žádnému hříšníkovi se nevede v skutku dobře a žádnému spravedlivému nevede se v skutku zle. Neboť ke štěstí patří vnitřní spokojenost — a tuto má pouze člověk v skutku zbožný, ale nikdy ne hříšník.

To, co svět jmenuje štěstím — ještě štěstí není. Bohatství, jídlo, pití, rozkoše a různá důstojenství — to všecko je pozlátka a ne zlato — to všecko nemůže nám dáti základ štěstí — totiž spokojenost — pokoj duše. Ten může dáti toliko Kristus, který řekl: Pokoj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám (Jan 14, 27) — a jinde: Vezměte jho mé na sebe a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem a naleznete odpočinutí duším svým (Mat. II, 29). Jenom ten, kdo má pokojné svědomí — pokoj duše — má největší poklad — a stává se šťastným; ale tím může býti pouze člověk spravedlivý. Hříšník může býti bohatý, zdravý, krásný, vážený, ale nikdy není šťastný, protože je nespokojený.

Spravedlivý může býti zase chudý, nemocný, tupený, opovrhovaný, ale přece není nešťastný — protože je spokojen.

Ostatně štěstí hříšníků bývá pouze přechodné, pomíjející.

Dějiny vypravují o Napoleonovi, o kterém se zdálo, že stojí na vrcholu lidského štěstí. Bral koruny, komu chtěl, a dával je, komu chtěl, posmíval se papeži, rouhal se Bohu a jeho sláva rostla do závratné výše. A když se zdálo, že stojí na vrcholu moci své a slávy, že je nepřemožitelný — hle — Bůh s ním počal účtovat! Jedna zima, mráz se jmenoval ten Boží prostředek, a Napoleon hůř než žebrák utíká z Ruska a brzo na to — zbaven vzácného statku — svobody — umírá na ostrově sv. Heleny.

Kroesus — bohatý král východu — sedě na ohromných spoustách pokladů, se chlubí mudrci Solonovi, že je jistě nejšťastnější — a přece ho postavili na hranici a měl být upálen.

Písmo sv. praví, že bezbožný se podobá cedru na Libánu, který, kdyby byl sebe mohutnějším stromem, přece jen skácen bývá. (Žalm 36, 36.) — Budova jeho štěstí spočívá na písku; přijdou řeky, spadne příval — vály větrové a obořily se na dům ten a pád jeho byl veliký (Mat. 7, 27). Štěstí hříšníka se podobá houbě, která za jedinou noc vyroste, ale také za jediný den zahyne.

Vlastní odplata nastane teprve po smrti, tam teprve se ukáže, kdo je opravdu šťastný a kdo nešťastný.

Ježíš Kristus vyprávěl podobenství o boháči a Lazaru. Boháč se oblékal v kment a šarlat, měl dobrá jídla, vína, vzácné přátele, a každý jistě by byl řekl — ten rozmazlený boháč je šťasten. A na smetišti jeho domu leží Lazar, nahý, tělo vředy pokryté, prosí o drobty a ohryzky a nikdo mu jich nedává; jeho společnost tvoří psi, kteří lízají jeho rány.

Každý by řekl, jak je Lazar nešťastný! — Myslil si snad, proč Bůh takovým štěstím zahrnuje boháče a takovým utrpením stíhá Lazara? Soud Boží vyzní jinak. Vyložil Kristus, když řekl: Umřel bohatec a pochován jest v pekle a umřel i Lazar a nesen je od andělů do lůna Abrahamova (Mat. 19. 30.). Štěstí hříšníka, které trvá 30, 40 let, je nepatrné proti věčnému štěstí spravedlivého. A neštěstí, které nás stíhá 30 i 50 let, co je proti neštěstí věčně trvajícím? — Kristus proto dí: Mnozí, kteří jsou zde prvními — budou posledními a naopak (Mat. 19. 30.). — Sv. Chrysostom dí: Bůh připravuje spravedlivým krásnější život, než tento vezdejší. Kdyby tomu tak nebylo, nedopustil by, aby zde na světě hříšník často žil v rozkoši a spravedlivý se topil v utrpení a v hořkosti.

Hříšník už na zemi bývá odměněn za to dobré, které činil. A právě tak i spravedlivý nejčastěji už na zemi bývá potrestán za zlé, které spáchal.

Kristus řekl: Běda vám, boháči, neboť máte již potěšení své — (Luk. 6. 24.) — Vzali odměnu svou za to dobré, co vykonali.

Nuže, ctitelé Mariánští — budme spokojeni s trpkým osudem, který Bůh na nás sešle, je známkou vyvolení. Nereptejme, vidíme-li, jak hříšníku dobře se zde vede a nám zle. Vzpomeňme si na podobenství Kristovo o koukolu a pšenici. Obojí nechal hospodář růsti — a teprve až nadešla žeň — odvezl pšenici do stodol — ale koukol svezl na hromadu a spálil jej. Nadejde také žeň naše — doba odplaty — a to bude po smrti; po té žni nadejde odplata. A kdyby utrpení zdálo se vám těžkým, vzpomeňte na Rodičku Boží. Trpěla tolik stojíc pod křížem, že říci mohla: Ó, vy všichni, kteří jdete kolem, pojdte a vizte, je-li bolest vaše jako bolest má. A hle, i její veliká bolest proměnila se v radost — když Kris-

tus třetího dne vstal zmrtvých. Končím svoje májová rozjímání přáním, aby jednou utrpení i bolesti nás všech v radosti se proměnily. — Děkuji na konec všem, kdož přispěli k oslavě Mariánské — především těm, kteří květiny zapůjčili, matkám, které děti jako družičky vyslaly — konečně všem účastníkům přeji, aby Panna Maria byla odplatou jejich v nebi — A m e n.

Klobuky 1903.

Učiním tě šťastnou, ne na tomto, ale na onom světě. — Slova lourdského zjevení k Bernadetě.

Rozmilí ctitelové Mariánští! Čarokrásný měsíc máj schyluje se ke konci. Uplynulo plných třicet dnů jeho — třicet dnů zasvěcených rodičce Boží — po 31 večerů scházeli jsme se den jako den k pobožnosti májové. S knihou „Máj Panny Marie Lourdské“ — putovali jsme daleko do Francie, před duševním zrakem zřeli jsme s Bernadetou všech 18 zjevení nebeských — stáli jsme o těch večerech u pramene Lourdského a hleděli na zázraky konané matkou Boží. S nejrůznějšími národy konali jsme pouti, známe basiliku lourdskou — jeskyni korunovanou její sochou i všecky slavnosti v Lourdech konané. To všechno jsme slyšeli — a včera večer slyšeli jsme závěr, slyšeli jsme o úmrtí rodičů Bernadety — Dra Douzza i zbožného faráře lourdského Peyramale. Nuže, moji drazí, co hledáme ještě dnes v těchto prostorách chrámových, proč přišli jste sem dnes o tomto 32. večeru? — Co chcete a hledáte o večeru dnešním?

Když jsme četli a slyšeli, jak národové z celého světa z nejzazších jeho končin se vypravovali na pouť do Lourdů — tu vždy také výslovně uvedeno bylo, jaké štěstí, jaké blaho zářilo z očí poutníků lourdských. Slyšeli jsme, že nejdojemnější a nejsmutnější byl okamžik, kdy poutníci se slzami v očích loučili se s nebes Královnou.

A nyní už vím, v Kristu shromáždění, co kroky vaše dnes už po tolikáté v této chvíli do chrámu vedlo. (Nyní už vím, moji drazí, proč zavítali jste v této pozdní hodině pod tyto klenby chrámové. I vy přišli jste se dnes rozloučit, přišli jste dáti na celý dlouhý rok svoje s Bo-

hem té, kterou valný zástup vás po celý měsíc den jako den navštěvoval. Přišli jste učiniti jí dnes v této chvíli návštěvu snad poslední — přišli jste konat poslední den v máji poslední májovou pobožnost. Na počátku letošní májové pobožnosti jsem řekl, že putovati chceme a budeme do Lourdu a radil jsem vám, čím se máme na tu pouť opatřiti a jak ji vykonati. Dnes naše pouť se schýlila ke konci; zítra o 7. hodině bude mlčeti zvonek, jenž k matce naší nás volával — a zde před tímto oltářem jejím — bude pusto a prázdno — jsme na konci svého cíle.

Když přiblížili se dnové, kdy Mojžíš měl se loučiti a zemříti, tu vzal ho Hospodin a postavil na vysokou horu Nebo a ukázal mu zaslíbenou zemi Kanaan a řekl k němu: Totoť jest země, kterou jsem přislíbil Abrahamovi, Isákovi a Jakubovi. Viděl jsi ji nyní, ale do ní nevejdeš.

I my, moji drazí, ve dnech právě minulých duševním zrakem jsme viděli zaslíbené místo století devatenáctého — i my viděli zrakem duševním místo, které oplývá mlékem a strdím nevyčerpatelné milosti Boží. Viděli jsme v duchu jeskyni lourdskou, zjevení Rodičky Boží, omilostněnou Bernadetu a byli svědky celé řady velikých zázraků; leč i na nás snad platí slova: Viděl jsi ji nyní — ale do ní nevejdeš. — Viděli jsme jeskyni a slyšeli po celý měsíc o ní předčítati, ale snad nikdo z nás nedožije se toho štěstí, aby do zázračné jeskyně vešel, aby na vlastní oči se přesvědčil . . .

A tu, — v těchto dobách církvi svaté tolik nepřátelských, v dobách, kdy nájezdy až zuřivé činí se proti všemu Božímu, kdy se popírá Bůh a všemohoucnost jeho, kdy všecken důvtip vědy se snaží zázraky vysvětliti cestou přirozenou — v dnešních dobách na sklonku osvíceného století 19. má rodička Boží i Lourdy nepřátel mnoho a těm snad

by se mohlo podařiti zvíklati a vyhladiti to, co v Lourdech letos jsme slyšeli a uvěřili. Leč, moji přátelé, místo učeného a dlouhého dokazování utvrdím vaši víru jenom několika slovy: Vznešený Francouz E. Artus, jehož neteř r. 1870 zázračným způsobem byla uzdravena — uložil nedávno 15.000 franků pro toho, kdo by dokázal nepravdivost některého zázraku, o nichž jsme slyšeli, anebo kdo by provedl důkaz, že se zázraky ty vysvětliti dají cestou přirozenou. Vypsaná cena 15.000 franků jest uložena u M. Turketa v Paříži — v ulici Hanoverské číslo 6. Dokáže-li tedy kdo, že se v Lourdech zázraky nedějí, že se klamali povolání soudcové duchovního i světského stavu, když pravdu jich dosvědčili, a že milionové zbožných poutníků putujících do Lourdů nemoudří a lehkověrní blázni byli a jsou, vyplatí se mu ten důkaz znamenitě — učiní ho bohatým i slavným jakožto učence, jenž o člověčenstvo velikou zásluhu si vydobyl tím, že ho lépe poučil. Kdo ale nemůže podati takového důkazu a přece snad zjevení lourdská by zlehčoval — nám se posmíval — a snad i na nás hanu kydal, jest a zůstává v očích našich i všech soudných a rozumných lidí utrhačem a rouhačem.

Chce-li kdo dále všetečně věděti, proč právě v Lourdech a ne jinde Bůh neobyčejné divy činí, tomu odpovídám také otázkou: Proč pak právě u Příbrami jsou veliké stříbrné doly? Proč pak právě v Karlových Varech jsou léčivé lázně požívající pověsti světové — a ne jinde?

A odpověď na ty otázky? Nevíme! Pán Bůh není naším podřízeným, aby se měl z činů svých nám zodpovídati. Je Pánem, jemuž nikdo cesty předpisovati nesmí. To jest to, moji drazí, co jsem dnes v této poslední hodině na srdce vložit chtěl — zbraň, kterou hyste dovedli obhájeti Lourdy a zázraky tam konané proti útokům jizlivých a zlomyslných nepřátel.

Vykonali jsme pouť májovou. Vyšli jsme mnozí a mnohé po cestě jsme ztratili — za to jiní k nám se přidali a stojíme dnes zde, abychom večer pouť zakončili; den dnešní má býti korunou večerů předcházejících. Zvali jsme na tu pouť všechny zarmoucené, ubohé, všechny tělesně i duševně churavé — všechny obtížené, aby s námi putovali k té, která nikoho neodmítá. Nuže, komu dostalo se ulehčení, komu dostalo se potěšení — ten ať neopomene dnes vzdáti vroucí díky Marii Panně za přijaté dobrodiní.

Pakli ale někdo prosil a nebyl hned vyslyšen, ať prositi neustává. Sám Kristus Pán čestným slovem se zaručil a přislíbil vyslyšení modliteb — modlitby tedy nebudou nikdy bez výsledku, ale kdy a jak je Bůh vyslyší, leží ovšem v jeho rukou. Žofie Duounová, sirotek z Lille, byla chromá na všech údech. Deset pobožností vykonala za sebou — desetkrát byla v Lourdech, až po desáté teprve byla uzdravena. 18 let musela sv. Monika prositi za obrácení svého syna Augustina. Kdo upustí od modliteb, jakmile hned vyslyšeny nejsou, ten ukazuje, že se vážně nemodlí. Komu jde o vyslyšení, ten tím horlivěji — tím usilovněji se modlí — čím déle Bůh s vyslyšením odkládá. Buďme jako onen slepec u Jericha. Čím méně se zdálo, že si ho Kristus všímá — tím více volá: Ježíši, synu Davidův — smiluj se nade mnou! — A proto i když nebudeme konati pobožnosti večerní — sami utíkejte se sem k té matce Boží Lourdské — k té, která slíbila Bernadetě „učiniti ji šťastnou“. Ona vás jistě vyslyší. Nechcete-li věriti mně, skutkům věřte — zázraky lourdské jsou toho důkazem.

A na konec děkuji všem zbožným duším, kdož jakkoli jste přispěli k okrase oltáře Rodičky Boží. Ozdobili jste jej — její příbytek. Kéž i vám za to je uchystán příbytek ozdobený v nebesích! Opatřili jste oltář svět-

lem — hodláte koupiti lampu — kéž i vám svítí světlo
slávy věčné, okrášlili kvítím — kéž i vám uchystána
koruna slávy z květů rajských — nevadnoucích na vě-
ky. — A m e n.

Klobuky 1907.

POZDRAVENÍ ANDĚLSKÉ

Různými způsoby oslavuje církev svatá rodičku Boží, Pannu Marii. Vám všem zajisté jsou známy litanie Loretánské, jež slávu Marie Panny hlásají; k její cti a slávě konají se pouti a průvody, uctívá se překrásnou modlitbou „Zdravas Královno“ — modlitbou „Anděl Páně“.

I dnes církev svatá upozorňuje nás na jednu modlitbu, kterouž Panna Maria od dob sv. Dominika či od r. 1206 uctívána jest. Jest to pobožnost sv. Růžence. Sv. Otec Lev XIII. zvláště v měsíci říjnu všem věřícím vřele ji doporučuje.

I my, poslušní synové a dcery sv. Otce, — každou neděli v měsíci říjnu před sochou Panny Marie u jejího oltáře hodláme konati tuto pobožnost. Nebudeme ji konati po prvé, mnohý z nás modlí se růžencem soukromě a ví, že v něm padesátkrát pomodlíme se jednu a tutéž modlitbu „Zdravas Maria“ — čili pozdravení andělské. Abychom „Růženec“ se modlili zbožně — vyložím stručně toto andělské pozdravení.

Nejkrásnější a nejstarší Modlitbu „Otče náš“, modlitbu Páně, naučil nás sám Kristus. Katoličtí křesťané s Otčenášem — či Modlitbou Páně spojují vždycky modlitbu „Zdravas Maria“.

Křesťané od dávných dob napodobovali archanděla Gabriela a pozdravovali Pannu Marii slovy tohoto nebešťana. Úctu Mariánskou nenařídilo žádné usnesení sněmu církevního ani nařízení papeže — ani biskupů — nýbrž věřící sami ode dávna zvykli této královně nebeské prokazovati úctu co možno největší. Už Maria

Panna předvídala, že bude ctěna ode všech národů, neboť řekla: Aj — od této chvíle velebiti mne budou všichni národové. A splnilo se slovo. Velebíme ji všichni krásnou modlitbou „Zdrávas Maria.”

Tato modlitba se skládá ze 3 částí: z pozdravení archanděla Gabriela — ze slov sv. Alžběty a konečně ze slov církve.

Písmo sv. vypravuje, jak pozdrav archanděla Gabriela vyzněl: Všel k ní anděl a řekl: Zdrávas Maria, milosti plná, Pán s Tebou, požehnaná tys mezi ženami. Rovněž zmiňuje se Písmo sv. o dalších slovech této modlitby. Když Panna Maria navštívila v horách Judských příbuznou svou Alžbětu — vyšla jí tato vstříc a přivítala ji slovy: Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého — jak je historicky dokázáno, tyto dvě části modlili se křesťané hned v prvních stoletích po Kristu a přidávali k nim různé dodatky. Sv. Athanáš přidával: Oroduj za nás, vládce a paní, královno a rodičko Boží. Papež Urban IV. (r. 1260) přidával ke slovům „požehnaný plod života tvého” — slova: „Ježíš Kristus Amen.” — Když Luther začal popíráti úctu Mariánskou, zařadili katolíci všeobecně v pozdravení slova: „Svatá Maria, Matko Boží, pros za nás” — Nynější dodatek této modlitby pochází od papeže Pia V. (r. 1570), který nařídil, aby byl pojat do všech knih.

Úctu Mariánskou nejvíc rozšířili nepřímě a proti své vůli kacíři. Když vystoupil Nestorius — a chtěl Pannu Marii oloupiti o titul Bohorodičky, počali se v církvi hojněji modliti „Zdrávas Maria”. Když kolem r. 1200 Valdenští a Albigenští brojili proti uctívání svatých vůbec — tu zvláště úcta Mariánská se rozmohla. Od těch dob ve všech chrámech a při všech veřejných pobožnostech bývalo s Otčenášem spojováno „Zdrávas Maria.”

„Zdrávas Maria” je modlitba velice účinná a hluboká.

Její síla se osvědčuje zvláště v každém pokušení. Mnoho světců doporučuje se pomodliti „Zdrávas”, kdykoli do hlavy plíží se hříšné myšlenky. „Zdrávas”, praví jeden světec — je metla, kterou zaženeme hady hříšných myšlenek a žádostí.

Pravíme: „Zdrávas Maria”, abychom projevili svoji hlubokou úctu k Marii Panně. Zdravíme pravidelně osoby výše postavené — svoje představené a osoby milované, nám drahé. Maria je takovou vzácnou osobou, neboť se stala matkou nejvyššího krále, královnou všech andělů a lidí, matkou naší. Jí přísluší mezi všemi anděly a lidmi nejvyšší úcta a proto jsme jí dlužni svůj pozdrav. Sv. Řehoř Naz. dí: Všichni tvorové nebe i země jsou povinni tě ctíti, poněvadž jsi trůnem božského majestátu. Slovy „Ave”, zdrávas Maria, je označeno, že Maria stala se druhou a šťastnou Evou a že tedy matkou všech lidí jest. „Ave” je totiž opak slova Eva — a Maria je opravdu opakem Evy. Archanděl Gabriel, jako by narážel na tento opak, řekl: Eva byla plna hříchu — ale ty jsi milosti plná — s Evou byl ďábel — ale s tebou je Pán Bůh, Eva byla prokleta mezi ženami, ale ty jsi požehnaná mezi ženami — plodem Evy byl prokletý Kain — ale plodem tvého života je požehnaný Ježíš Kristus. Jsi naší milovanou, drahou, nejdražší matkou, proto Tě po Bohu nejvíce ctíme a ctíti budeme.

Těmito dvěma slovy: „Zdrávas Maria” budeme volati padesátkrát každou neděli odpoledne po celý říjen ke královně nebes. Kéž bychom volali k ní zbožně a uctivě tuto úctu Mariánskou, kéž bychom hluboce vryli je do srdcí svých — abychom tak splnili heslo Mariánských kongregací v Čechách: Milou bývala Panna Maria Čechům — a milí budou Češi Marii Panně — A m e n .

Klobuky 1902.

Dnes po druhé sejdem se odpoledne před oltářem Mariánským, abychom uctívali andělským pozdravením v modlitbě sv. růžence Královnu nebes. — Z našeho kostelíka k nebes výšinám poplují slova: „Zdrávas Maria — milosti plná“. — Minulou neděli jsme počali rozjímati o té vznešené modlitbě. Řekl jsem, že se skládá ze slov archanděla Gabriela, ze slov sv. Alžběty a konečně ze slov, která přidala církev svatá. — Uvedl jsem historii této modlitby a slyšeli jsme, že nebyla nařízena žádným koncilem ani papežem, ale že vykvetla v srdci křesťanského lidu sama a sama se ujala a rozšířila. Čím více byla úcta Mariánská napadána, tím vroucněji Mariánští ctitelové volali: „Zdrávas Maria“. — **Dnes pokračujeme ve výkladu dalších slov pozdravení andělského.**

Když archanděl Gabriel pozdravil Pannu Marii slovy: „Zdrávas Maria“ — pokračoval: „milosti plná“. Zastavme se u těch dvou slov!

O těch slovech rozjímal muž učený a slavný, největší filosof křesťanský sv. Tomáš Aquinský — který napsal: Slova: „milosti plná“ mají smysl: Tys sama milost Ducha sv. přijala ve větší míře, než všichni ostatní svatí dohromady.

Měsíc sám vydává více světla, než všechny ostatní hvězdy dohromady, poněvadž jasně osvětluje zemi za temné noci — hvězdy však nikoli. Právě tak i matka Boží sama obdařena jest více nadpřirozeným světlem Ducha sv. než ostatní svatí. Maria zahrnuta byla v plné hojnosti milostí Boží, zatím co ostatní svatí obdařeni

byli jenom částí té milosti. Maria obdržela tolik milosti, že původci a dárce veškeré milosti stojí nejbližší — je po Bohu nejprvnější. Sv. Augustin dí: Odvažuji se tvrdit, že ani sama Maria úplně chápati nedovedla, čeho se stala účastnou. Sv. Bonaventura dí: Větší svět mohl Bůh stvořit, mohl stvořit větší nebe, ale nemohl stvořit větší matku — než Marii, Boží matku. Maria svoje jméno nemá nadarmo. Jméno to znamená „hvězdu mořskou“ nebo také „moře“ — neboť ona jest opravdu morem milosti. Jako moře plno vody — tak ona jest „milostí plná“. — Anděl řekl Marii: neboť jsi našla milost u Boha. Najít lze jen to, co je ztraceno. Maria však nikdy milost Boží neztratila; neboť byla bez poskvrny hříchu prvotního počatá. Ale ostatní lidstvo ztratilo milost Boží hříchem — a tuto ztracenou milost Maria u Boha našla. Proto dobře praví sv. Alfons, aby ti, kteří těžce hřešili a hříchem posvěcující milosti Boží ztratili, utíkali se k Marii Panně, aby i oni „milost našli“. Proto Maria je nazývána také „útočiště hříšníků“.

Archanděl Gabriel ve svém pozdravu pokračuje slovy: „Pán s tebou“ — Slova tato mají smysl: Tělo tvé i duše tvá jsou s Bohem co nejúžeji spojeny.

Už jednou jsem řekl, že Kristus podobá se slunci a Maria měsíci. A jako mezi sluncem a měsícem jest vztah — tak i Kristus a Maria nerozlučně jsou spojeni. V Jerusalemě král Šalamoun postavil Hospodinu nádherný chrám. Zvenku byl chrám ten úplně bílý — ale uvnitř celý vyložen zlatem — a v chrámu tom v podobě mraku ustavičně přebýval Bůh. Tento chrám jerusalemský byl předobrazem Matky Boží — neboť i v ní přebýval Bůh — Ježíš Kristus. „Pán s Tebou, Maria — volá sv. Augustin — poněvadž ve tvém těle stánek sobě vyvolil.“ — Při mši sv. sedmkráté pozdravuje kněz věřící lid slovy: Dominus vo-

biscum — po česku: Pán s vámi! — a tím přeje jim nej-
užší spojení s Bohem pomocí posvěcující milosti Boží.
— Podobné pozdravy byly obvyklé už od nepamětných
dob. Písmo sv. vypravuje, že když odcházel David
z tábora israelského bojovat s Goliášem — loučil se
s ním Saul slovy: „Jdi a Hospodin budiž s tebou (I Král.
17. 37). — Když umíral David, zavolał si k loži svému
syna Šalamouna a takto se s ním loučil: Nyní tedy, synu
můj, budiž Hospodin s Tebou (I. Paralip. 22 II). Když
mladý Tobiáš chystal se na cestu do Rages — jeho
starý, slepý otec žehnal synu takto: Jdětež šťastně a
Bůh budiž na cestě vaší a anděl jeho jdiž s vámi.
(Tob. 5. I.)

I my, drazí v Kristu, když voláme k nebes královně
— „milosti plná, Pán s Tebou” — dvojí mějme přání
a za dvojí prosme: — aby na nás sestoupila milost Boží
a duši naši ozářila a pronikla — neboť je článkem naší
sv. víry — „že milosti Boží jest nám nevyhnutelně ke
spasení třeba.” Prosme dál, aby byl s námi i Pán —
aby provázel naše kroky, žehnal našim pracím a podni-
kům, aby byl s námi v životě i jednou v hodině smrti
naší — A m e n.

Klobuky 1902.

O nedělích říjnových v ranních svých rozjímáních rozebíráme si modlitbu, kterou Rodička Boží nejčastěji uctívána bývá — pozdravení andělské. Zvláště v modlitbě sv. růžence tato modlitba často se opakuje a abychom se nemodlili a slova ta snad neříkali bezmyšlenkovitě, abychom znali smysl a význam modlených slov; proto slovo za slovem a větu za větou vykládáme.

Tak slyšeli jsme posledně, co znamenají slova: milosti plná. Pravil jsem, že staví Rodičku Boží nade všechny svaté i světice, že ona sama jediná více milosti u Boha nalezla, než ostatní dohromady. Že se podobá měsíci, který sám jediný více světla od slunce dostává než všechny ostatní hvězdy. — Řekl jsem další slova: Pán s Tebou, že znamenají ono důvěrné spojení, jaké trvalo mezi Marií a Kristem, mezi matkou a dítětem. Anděl ve svém pozdravení pak pokračoval: **p o ž e h n a n á t y m e z i ž e n a m i** — a o těchto i dalších slovech dnes uvažujme!

Když vešla Panna Maria k příbuzné své **A l ž b ě t ě**, pozdravila ji tato slovy: **P o ž e h n a n á t y m e z i ž e n a m i** a **p o ž e h n a n ý p l o d ž i v o t a t v ě h o**. — Slova dávají smysl: Jsi blaženou mezi ženami, ježto nade všechny bytosti blaženým je tvé dítě — Ježíš.

Jako strom chválíme pro plod, tak často chválíme matku pro děti. Vidíme-li dítě dobré, čisté, zbožné, řekneme: Ach — to musí mít doma výbornou matku. Tak i Maria je pro své dítě chválena a velebena. Maria je strom života v ráji — Kristus je plodem na tom stro-

mě. Tento plod stal se pokrmem andělů a všech svatých Božích a „andělé klanějí se mu“ — (K žid. 1. 6.) — Že k vůli synu velebí se matka, toho důkaz podává Písmo.

Když Kristus jednou nadšeně kázal, zvolala jedna z posluchaček unešena obdivem: Blahoslavený život, který tebe nosil, a prsy, kterýchž jsi požíval (Luk. II. 27). — Zde tedy nedostává svoji slávu syn od matky, ale naopak matka od syna. Není požehnán Kristus, jelikož je požehnána Maria; ale Maria je požehnanou mezi všemi ženami proto — že požehnaný jest její syn Ježíš Kristus. Když Judita Bethulská úkladně zavraždila Holoferna a tak rodné město své zachránila před jistou záhubou, tu Oziáš, kníže lidu israelského, pozdravil ji slovy: Požehnaná jsi ty, dcero, od Pána Boha nejvyššího nade všechny ženy na zemi (Jud. 13. 23). — Jak mnohem více zaslouží si této chvály Maria Panna, neboť přispěla ne k záchraně jednoho města, ale k záchraně celého lidského pokolení.

Po těchto slovech přistupuje k Matce Boží církev a přidává k slovům archanděla a Alžběty prosbu: Svatá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné i v hodinu smrti naší.

Nazývá v té modlitbě Pannu Marii matkou. Oslovuje ji tím nejkrásnějším výrazem lidské řeči — dává jí ten nejkrásnější přívlastek — připomíná jí její mateřství. Láska mateřská je ten nejsilnější cit, jakého jen srdce lidské je schopno. Láska mateřská skví se jako ctnost vrozená — přirozená a řekl bych hrdinská. Nedávno vešel jsem do školy a děti opisovaly právě do sešitů překrásný příběh nadepsaný: Láska mateřská. „V naší vesnici vypukl požár“ — tak začínal onen příběh — „shořel jeden domek a chytil i druhý, na kterém měli čápové hnízdlo plné mládat. Když chytila střecha — přiletěla matka mladých čápů a volala na své děti — ale zvedaly jenom krky — nebo neuměly

ještě lítat. Chtěla je tedy odnést v zobáku — ale neunesla je. V tom již chytlo hnízdo — a tu čáp roztáhl křídla — sedl si na hnízdo a uhořel i se svými mláďaty. — I my voláme k Panně Marii tím sladkým jménem „matko“ a prosíme ji, aby nás chránila obzvláště v hodinu smrti.

Ve smrti kromě bolestí tělesných — dorážeti budou na nás snad i mnohá jiná pokušení. Tělo, svět i ďábel přistoupí k našemu loži a spojenými silami snad útočiti budou prudce na duši naši, o jejíž spásu jde. Kde vzíti sílu v trpké té hodině? U té, která je uzdravení nemocných, potěšení zarmoucených a útočiště hříšníků! — Všichni nepřátelé prchají od lože smrtelného, když Maria se tam objeví. Mnozí odpůrci Mariánští děkují za své obrácení v hodince smrti, za přijetí sv. svátostí, za uzdravení a polevení — Královně nebeské. Mnohým světcům se Maria Panna právě v hodině smrti zjevila, tak na př. sv. Tomáši.

Abychom Marii Pannu spíše pohnuli k vyslyšení svých proseb, nazýváme se hříšníky a voláme: Pros za nás hříšné!

Hříšníků totiž Maria nejčastěji se ujímá. Maria ví, jak miloval hříšníky její syn a jakou oběť přinesl, aby nás od hříchu vykoupil. Proto i ona sama také miluje ty, které její syn miloval.

Krásně praví sv. Bernard: není hříšníka tak ohavného, aby se ho Maria neujala a za něho neorodovala, když ji za to prosí. Učený Gerson napsal: Soud ponechal Bůh svému synovi, ale milosrdenství jeho matce.

Proto i my, přátelé moji, volejme s důvěrou v každé tísní a v každém soužení k matce Boží i naší. Zvláště rádi a zbožně uctívejme ji slovy, kterými ji anděl oslovil, Alžběta přivítala a církev uctívá — t. j. modlitbou Zdravas Maria. A poněvadž z této modlitby skládá se

sv. růženec, proto i my do rukou svých často vezmeme růžencová zrna jsouce přesvědčeni, že lépe a krásnějšími slovy s Matkou Boží a Královnou mluvit nemůžeme, než jakými mluví Mariánský růženec. A m e n.

Klobuky 1902.

POZDRAVENÍ POZEMSKÉ

Slavíme poslední neděli v měsíci říjnu. Jako květen je pobožnost májová, tak v říjnu opět pobožností růžencovou věřící lid uctívá nebes královnu. — I naše ranní rozjímání po celý měsíc věnovali jsme této pobožnosti — a zvláště oné krásné modlitbě, která v růženci nejčastěji se opakuje — totiž pozdravení andělskému.

Leč, přátelé drazí, mimo růženec, ve kterém „Zdravas Maria“ padesátkrát se opakuje, ještě jedna modlitba tvoří podstatnou část pozdravení andělského — a modlitbou tou jest „Anděl Páně“.

Znáte charakteristickou známku českých vísek, že v každé sebe menší křesťanské obci mívají na návsi kříž nebo kapličku — na znamení, že obec je křesťanská — a u křížku — buď na sloupku nebo ve věžičce visívá zvonek. Zvonek pro různý účel. Umře-li kdo z dědinky, pláčem svým hodinku mu zvoní, na cestu z vísky na hřbitov ho doprovází. Požár vypukne-li — na poplach zvonek udeří a pomoc svolává. — Ale ještě i jiný účel má: třikrát denně se rozhoupá — zrána — v poledne i večer a křikne: K l e k á n í, k l e k á n í — vyzve lidi, aby se modlili „Anděl Páně“. A o t é m o d l i t b ě u v a ž u j m e d n e s.

Pohan Turek třikrát denně se obrací svou tváří k Mekce a vzpomíná svého proroka Mohameda. Na cestách viděl jsem Turka v železničním kupé. Zcela vážně, bez ohledu na ostatní cestující prostřel si koberec, vytáhl z kapsy kompas, aby přesně určil stranu východní, poklekl a modlil se. Vzpomíná-li Turek na boha svého Allaha a jeho proroka Mohameda, oč více příčin máme

my uctívati Boha pravého — Ježíše Krista a jeho matku Marii Pannu a připomínati si největší událost — vtělení syna Božího. Církev vybízí nás k tomu zvonem — ráno — v poledne i večer. Tato modlitba sestává ze tří částí: V prvním oddílu připomínáme si, kterak archanděl Gabriel poslán byl od Boha do Nazareta s poselstvím — a říkáme: „Anděl Páně zvěstoval Panně Marii a ona počala z Ducha svatého“. Tento oddíl tedy věnován jest památce archanděla Gabriela — a přidáváme k němu modlitbu „Zdrávas Maria“.

V díle druhém připomínáme si Pannu Marii — její odpověď, kterou nebeskému posludala; neboť se modlíme: „I řekla Maria: Aj, já dívka Páně, staniž mně se podle slova Tvého“ — a opět přidáváme „Zdrávas Maria“.

V díle třetím bijeme se v prsa a říkáme slova, obsažená v evangeliu sv. Jana: „A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.“ Kněz, když při mši sv. ta slova vysloví, kleká při nich na zem. Tu připomínáme si, kterak slovo andělovo skutkem se stalo, kterak vskutku syn Boží narodil se z Marie Panny a jako člověk 33 let mezi námi přebýval a opět přidáváme „Zdrávas“.

Z toho vidíme, že si církev přeje, abychom, když nelze pomodliti se denně růženec, alespoň část jeho se pomodlili — a zavedla modlitbu Anděl Páně, ve které křesťan se třikrát denně pomodlí „Zdrávas Maria“.

Tato modlitba má úctyhodné stáří. Tenkrát, když křesťanstvo se rozhodlo dobýti z rukou nevěřících pohanů zpět sv. zemi a podnikány tak zvané křížácké výpravy — (první r. 1095) — tehdy v těžkých dobách zavedla církev svatá denní zvonění v chrámech křesťanských. Z počátku se zvonilo jen ráno — vždy půl hodiny před východem slunce a pak večer půl hodiny

po jeho západu — aby dobytí sv. země od Boha bylo vyprošeno. Křížácké výpravy se přehnaly — pominuly; ale co zůstalo — bylo zvonění. V církvi se vzráželo kacířství — a papežové nařizovali, aby věřící horlivě Matku Boží vzývali o pomoc — a tu papež Kalixtus nařídil, jak se má zvoniti. Většinou se zvoní špatně. Ten, kdo zvoní, má se modliti Anděl Páně — a po každém ze tří Zdrávasů má ve zvonění ustat, podtrhnout zvon, takže, zvoní-li se klekání, mají v něm býti tři nepatrné pausy čili přestávky, na znamení, že se máme modliti tři Zdrávasy.

Když se večer zvoní klekání — tu po něm se má menším zvonem dáti znamení — několik úderů, aby věřící si připomněli modlitbu za duše v očistci — která se večer má připojiti. — Každý z nás má své drahé nebožtíky, o nichž nevíme, nejsou-li v očistci, a tu nelze jim pomoci ničím, než upřímnou modlitbou.

Znám a jako kněz jsem viděl obce, kde se udržuje k r á s n ý z v y k, že lidé, jakmile se ozve zvon — ať doma nebo na poli, ať na ulici nebo v hostinci — smeknou, ustanou v hovoru a modlí se. Nezapomenutelným mi zůstane okamžik letos v hlavním městě Bavorska — Mnichově. Mezi znamenitosti tohoto města patří i tak zvaný dvorní pivovar, jehož majitelem jest bavorský král. Místnost ohromná, která může pojmuti až 6000 hostů. Šel jsem a usedl jsem tam společně asi se 600 lidí všech stavů; zedník, dělník, kněz, důstojník jsme seděli za dlouhými stoly. Tlouklo 12 hodin — poledne — zvony mnichovské se rozhoupaly a Mariánský jejich pozdrav letěl k nebesům — a v té chvíli ustal rázem v restaurantu hovor — sklepnice jako přimražené zůstaly na svých místech — muži vstali, odkládali dýmky a za hlubokého ticha kdekdo se modlil Anděl Páně . . . V té chvíli, víte, nač jsem si vzpomněl? Mysl má při modlitbě zalétala daleko — až do drahé, rodné mojí vlasti — zaletěla k Řípu.

Viděl jsem pět vesniček k sobě přitulených — Klobuky — Kokovice — Vrbičany — Ceradice a Kobylínsky — viděl jsem osadu péči mojí svěřenou — vzpomínal jsem si, jak u nás, když se zvoní klekání, dělají jako by neslyšeli — stavějí se hluší! A vroucně jsem prosil Boha, aby všude u nás brzo bylo jinak. — A m e n.

Klobuky 1902.

Chci k vám dnes mluvit o modlitbě zvláštní — o modlitbě, které jedni na výsost si váží a jiní se jí posmívají — o modlitbě, k jejíž úctě posvěcena dnešní neděle a celý měsíc říjen — o modlitbě sv. růžence.

Ten, kdo horoucně, se zápalem se modlí, ten slova, jež z hloubi srdce se mu derou, často opakuje. Tak činil Spasitel na hoře Olivetské, tak král David v jediném jednom žalmu sedmadvacetkrát zvolal: Na věky (trvá) milosrdenství jeho. Tak svatý František z Assisi, který po celé dlouhé noci volal neustále slova: Můj Bůh — mé všecko! — Právě tak i velicí ctitelové Matky Boží s velikou zálibou opakovali častokráte po sobě překrásná slova, jimiž archanděl Gabriel Marii kdysi pozdravil: Zdrávas Maria — oni řadili jeden Zdrávas ke druhému, jako ten, kdo víje věnec z růží — a proto i jméno modlitby té: **r ů ž e n e c**.

Modlíváme se ho často — doma, v kostele — na cestě — v bezesných nocích; záslužno tedy i znáti j e h o p ů v o d a u ž i t e k. — O tom v jednotlivých dílech . . .

Růženec je modlitba, při níž jeden Otčenáš s desíti Zdrávas Maria — pětkrát i patnáctkrát se opakuje a současně i život, utrpení a oslavení Vykupitele uvažuje.

Ú v o d r ů ž e n c e je apoštolské vyznání víry se třemi na to následujícími „Zdrávas Maria“; při nich prosíme o rozmnožení tří božských ctností. Uvažování o životě, utrpení a oslavení Vykupitele se děje tím, že při každém Zdrávas Maria — po slově Ježíš anebo také jenom před Otčenášem se zařadí růžencové tajemství, t. j. úvaha o nějakém skutku ze života Kristova. Toto

tajemství lze třeba toliko v mysli vřaditi do modlitby. Při modlitbě máme svůj vlastní růženec držeti v ruce a při vyslovování modliteb současně růžencových zrněk rukou se dotýkati; jen tehdy, modlí-li se více osob růženec, stačí, drží-li jej v ruce toliko jeden, aby modlitbu řídil.

Modlitba sv. růžence původem svým p o c h á z í o d s v. D o m i n i k a.

P o u s t e v n í c i prvních století, kteří neuměli čísti žalmy, modlili se místo každého žalmu jeden Otčenáš a Zdrávas Maria — a k počítání modliteb svých používali určitý počet kaménků nebo řadu kuliček, připevněných na jediné šňůře. — Poustevník, modle se klečmo, kruhem kolem sebe kladl vždy 10 malých a za nimi 1 větší kámen. — Teprve sv. Dominik zavedl místo 150 žalmů pomodlit se 150 Zdrávas Maria. Proto také sluje růženec jinak Mariánský žaltář. Když totiž kolem r. 1200 v jižní Francii a severní Itálii bludy Albigenských se šířily, tu sv. Dominik z nařízení papeže kázal těmto bludařům (1206). Když jeho kázání nic nepomáhala, utekl se pod ochranu Matky Boží. Tato se mu zjevila a poučila ho o nové modlitbě, jež měla býti lékem proti kacírství. — Neohroženě zaváděl nyní Dominik růžencovou modlitbu všude a docílil tím v krátké době, že obrátil více než 100.000 bludařů. — Brzy rozšířili růženec v celém křesťanském světě a všude došel veliké obliby. Neboť modlitba sv. růžence je velice lehká a při tom nesmírně vznešená. Tato modlitba jest tak lehká, že i dítě se jí snadno může modliti, ale tak důkladná v tajemstvích, že největší theolog i těm nejvznešenějším úvahám se může při ní oddávati. — Růženec je modlitba rozjímavá, ježto v něm v 15 obrazech se na oči staví nejdůležitější pravdy naší víry. Růženec je malé evangelium. — Je to úplný a praktický katechismus pro lid, ježto se uvádějí v něm nejdůležitější nauky církve, a to ve formě modlitby. Jako

každá modlitba rozjímavá, tak i tato je velmi užitečná. Zvláště uvažováním o skutečných událostech ze života. Páně se rozmnožuje v nás naše víra a láska ke Kristu. — Učíme se od božského Spasitele: pokoře, mírnosti a poslušnosti. Jsme vybízeni následovati to, co tajemství růžencová obsahují, a tak toho dosíci, co nám přislubují.

K tomu přistupuje okolnost, že následkem střídání modlitby ústní a rozjímavé růženec se nám stává příjemným a milým. Kromě toho při modlitbě sv. růžence jsme stále upomínáni na hodinu smrti naší. — I tato myšlenka je užitečná. Růženec je tedy mistrovský kousek v oboru modlitby. Čím déle a pozorněji o této modlitbě přemýšlím, tím více se jí obdivuji a cítím vyšší původ její (bisk. sv. Martin). Růženec je ozdobou katolické církve.

Modlitba sv. růžence je Bohu velice příjemná, ježto v pokoře se podobá chvalozpěvu andělů.

Růženec je pokorná modlitba. Při ní totiž pravdy všeobecně známé jednoduchým způsobem se ustavičně opakují. Pyšní lidé proto touto modlitbou opovrhují, Bůh však ji miluje, ježto hledí na ponížené (Žalm 112, 6). — Modlitba sv. růžence se podobá chvalozpěvu andělů. Nejvyšší andělové v nebi střídavě prozpěvují: „Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů, plná jsou všechna země slávy jeho“ (Is. 6, 3). Nevelebí i lidé nebeskou královnu podobným způsobem, když se modlí růženec? Že Matce Boží tato modlitba velmi příjemná musí býti, ukazuje se tím, že při zjevení svém v Lourdech na pravé ruce držela růženec; neboť tuto modlitbu nás sama Panna Maria naučila a je jí proto milejší než každá jiná.

Modlitba sv. růžence je velmi užitečná, můžeme jí dosíci velikých milostí, jisté pomoci v nouzi a bohatých odpustků.

Růženec je pravá klenotnice milostí (sv. Alan). Jak mnozí hříšníci děkují růženci za své obrácení! Růženec je nejpodivnější prostředek ke zničení hříchů a k nalezení ztracené milosti (Řeh. XIV.). Modlitbou sv. růžence se stávají věřící jako proměněnými v jiné lidi (Pius V.). Touto modlitbou prospívají spravedliví ve ctnosti (Lev XIII.).

Je nápadno, že všem svatým, kteří po zavedení sv. růžence žili a horlivě se modlili, růženec nejvíce k svatosti jejich přispěl. Oba biskupové, sv. František Saleský a sv. Alfons, zavázali se slibem, že se budou každodenně modlití růženec, sv. papež Pius V. a sv. arcibiskup Karel Boromejský se ho modlili denně — ač přetíženi pracemi svého povolání — a to zpravidla se svými domácími lidmi; Karel Boromejský přidržoval k tomu i chovance semináře. — Blahoslavený Klement Hofbauer se ho modlil ve všech volných chvílích, zvláště při chůzi po vídeňských ulicích a zvláště, šel-li zaopatřit nemocného. Této modlitbě děkoval za obrácení tolika hříšníků — říkávalť obyčejně: Kdykoli jsem se za hříšníka pomodlil růženec, vždycky jsem dosáhl jeho obrácení. Polní maršálek Radecký se ho modlil vždycky před bitvou a nikdy neprohrál. A Ondřej Hofer, obhájce Tyrol proti Napoleonovi, byl velikým ctitelem růžence. Modlíval se ho každý večer se svými lidmi a říkával: Když jste se mnou jedli, tak se taky se mnou modlete. I na poli válečném ho vzal často do rukou. Jeho udatní bojovníci činili tak po něm, takže to vypadalo, jako by šli na procesí a ne na válečné tažení. — Růženec nazval kdosi „t e p l o m ě r e m k ř e s ť a n s t v í“ a právem, neboť kde se modlí růženec, tam panuje živá víra a křesťanský život; kde si ho však nevází — tam v ohledu náboženském to vypadá smutně. — Ano, horlivá modlitba sv. růžence způsobila, že v mnohé zemi poklad sv. víry docela nezahynul. — Křesťan-

ství stále ve všeobecných potřebách modlitbou sv. růžence došlo podivuhodné moci — zvláště ve válkách tureckých. — Vítězná bitva u Lepanta r. 1571, osvobození Vídně 1683 a vítězství u Bělehradu r. 1716 se připisují modlitbě sv. růžence. — Právem se tvrdilo, že nepřátelé zahynuli ne tak kulemi křesťanských vojáků, jako kulickami růžence. Na poděkování za tato vítězství, dobytá modlitbou sv. růžence, tehdy ustanovena slavnost růžencová na I. neděli v říjnu. Růžencem odvráceny byly od nás světa hrozící zkázy (Sixt. IV.) a rozhněvaný Bůh byl usmířen. Právě jako modlitba sv. růžence za časů sv. Dominika jistě léčila neduhy tehdejší doby, tak i nyní mnoho může přispěti k umírnění útrap, vyskytujících se za našich dnů (Lev. 13). Papež Pius IX. proto říkával: Děti, pomáhejte mi potírat zlo v církvi i ve společnosti — ale ne mečem, nýbrž růžencem.

Nad přirozenou moc modlitby sv. růžence cítí každý při modlitbě. Není každá modlitba, která v soužení tak těší a všechny nespokojenosti zapuzuje, jako modlitba růžencová. Jednotvárná — monotonní píseň ukolébá člověka ve spánek a také růženec jest prostředek, jenž pokoj vrací tomu, kdo strastmi je trápen (Al. Stolz). Růženec, který sám o sobě je malé evangelium, vede ty, kteří se ho pilně modlí, k pokoji, v evangeliu přislíbenému (Pius IX.). — Že růženec je výtečnou modlitbou, dá se z toho souditi, že svobodní zednáři a myslitelé strašlivé záští proti němu chovají — a jemu se velice posmívají a jím pohrdají. Posmívají se tomu, čemu nerozumí — nikdo jiný než ďábel je oslepuje a záštím naplňuje proti věci, která katolickým křesťanům nejvíce milosti přináší. — Neboť právě ďábel nejlépe ví, co touto modlitbou ztrácí. — Mnozí papežové proto povolili za modlitbu sv. růžence veliké odpustky a tuto vřele doporučovali. Lev XIII. nařídil, aby každý rok v růžencovém měsíci říjnu buď mezi mší sv. nebo odpoledne před

vystavenou N. S. O. se růženec hlasitě modlil — za každou návštěvu takové pobožnosti je odpustek 7 let a 7 quadragen povolen. — Papež Pius IX. zanechal křesťanskému lidu jako poslední vzpomínku napomenutí: Modlete se ve svých domácnostech společně a hlasitě každý večer růženec tuto jednoduchou a krásnou modlitbu odpustky tolik nadanou. To je mé poslední slovo k vám, památka, kterou vám zanechávám.

Tak, moji drazí, představení naší Církve si vážili pobožnosti sv. růžence — tak je cennou a tak je užitečnou. Nuže i my si zamilujme růženec, jako nejkrásnější ozdobu. Růženec ovinutý kolem ruky ženy — a kdyby byl jenom z klokočí — je krásnější ozdobou než zlatý náramek — růžencové zrnko, jež drží muž v prstech, jest cennější než dýmant do prstenu zasazený . . . Pius IX. prováděl kdysi vzácného hosta Vatikánem . . . Ukazoval mu nádherné sbírky vatikánské, skvělé galerie, musea, obrazárny a když se vrátili, utkvěl jeho zrak na nepatrném malém růženečku — i ukázal naň se slovy: Toto je ten největší poklad ve Vatikánu!

Moji drazí! Kéž byste si tak zamilovali i vy sv. růženec — abyste i každý z vás říci mohl: Růženec je v mém domě poklad můj největší — až zesnu, ovinou jím mrtvé ruce moje. — A m e n.

Únětice 1898.

Včerejším dnem jsme skončili měsíc, zasvěcený modlitbě sv. růžence. Každou neděli, v počtu hojnějším než jindy, scházeli jste se o nedělích říjnových do chrámu Páně na krásnou pobožnost růžencovou. Našli jste nejlepší způsob, kterak uctívati neposkvrněnou Pannu. Ale růžencem můžeme uctívati a uctíváme i jejího syna — Krista Ježíše — přítomného zde na oltáři v Nejsvětější Svátosti oltářní. A abych to dokázal, umínil jsem si dnes, místo obvyklé promluvy se členy naší Jednoty pomodlití se o její listopadové měsíční schůzi „bolestný růženec“ a ukázati, jak věrný adorator — horlivý člen N. S. O. — růžencem může uctívati N. S. O. Poklekněme nejdříve a zde před tváří Boží, před N. S. O. v y z n e j m e s l a v n ě a v e ř e j n ě s v o j i v í r u v t o h o t o K r i s t a — m o d l í c e s e : V ě ř í m v B o h a a t d.

Desátek I.: K t e r ý s e z a n á s k r v í p o t i l.

Toto tajemství nám připomíná předeihu k veliké tragedii, která se jmenuje: Umučení Pána našeho Ježíše Krista. Ve velikém večeradle v Jerusalemě se shromáždili apoštolové kolem Krista k poslední večeři. Zde Kristus vykonal přesvaté dílo — zde, když den se nachýlil — vykonal poslední a největší zázrak: proměnil chléb v tělo své a víno ve svou krev, ustanoviv N. S. O. — a sotva skončil dílo přesvaté, hned vstal a odešel do zahrady Getsemanské, na úpatí hory Olivetské. V zahradě spáchal první člověk první hřích, v zahradě, v ráji, ztratil posvěcující milost Boží — a proto v zahradě začalo dílo našeho vykoupení — v zahradě začalo se Kristovo utrpení. Nejde sám — vzal s sebou své apoštoly a učedníky — a po-

odešev od nich, klekl o samotě a modlil se. Modlí se upřímně a srdečně . . . Oč prosí svého Otce nebeského? Prosí o sílu, o vytrvání. Ví, co ho čeká — vždyť podle slov sv. apoštola hříchy naše, hříchy celého světa na se vzal — a za tyto hříchy měl učiniti spravedlnosti Boží zadost — obětovati krev i život svůj . . . A tyto hříchy ho tížily, mučily . . . Jsou lidé na světě, kteří se dopustí hříchu stokrát — tisíckrát — a Kristus, který byl nej-světější a který zvolal: Kdo z vás mne může viniti ze hříchu — měl tyto hříchy světa na sobě — Ejhle, beránek Boží, který snímá hříchy světa . . . Ošklivost a hrůza Ho naplnila — a on se pro nás krví potil, proto byla duše jeho smutná až k smrti — —

Ale i z jiné příčiny osmutněla duše jeho . . . Viděl totiž v zahradě Getsemanské — nevděk lidí. Přišel spasit všechny lidi a vidí, že přece mnozí zahynou — vzal jejich hříchy a tresty na sebe — a ví, že přemnozí mu spláceti budou urážkami a posměchem. Dal se lidem za pokrm, ustanoviv před chvílí N. S. O. — a spatřuje všechny ty potupy, které se této převelebné svátosti dítí budou. A v té veliké bolesti a lítosti klesá k zemi, chvěje se na celém těle, krví se pro nás potí, volaje k Otci nebeskému: Otče můj, je-li možná, ať odejde kalich tento ode mne, ale ne má, ale tvá vůle se staň! — Tak byl Kristus smuten, že i útěchu hledá u svých apoštolů; ale oni spali. Tu Bůh poslal anděly a oni ho těšili. Syn Boží — Bůh sám přijal tuto útěchu, aby nám ukázal, kde třeba hledati útěchu. Jsme-li smutni — ne u lidí; je-li duše naše smutná až k smrti — pak-li úzkost a zármutek potem roší bílá čela naše — ne u lidí — ale u Boha — u toho, který volal: Pojďte ke mně všichni, kteří zarmoucení jste, a já vás potěším — u Krista v N. S. O. přítomného . . . Tento chléb, toť silná strava, sladký chléb, který nám dává útěchu a posilu. A aby se tak stalo, budeme prositi nejblahoslavenější Pannu Marii za přímlovu I. desátkem.

Desátek II.: K t e r ý z a n á s b i č o v á n b y l.

Kristus žehnal všem, kam přišel, všude činil dobře, kdekoli se ukázal. Zázračně uzdravoval nemocné, očišťoval malomocné a krmil lačné . . . Milovali ho zprvu a chtěli ho učiniti králem a potom? Zbičovali ho za všechno! Kristus Pán, syn Boží, který svět stvořil a zachovává a o celou přírodu se stará, ten Kristus stojí ke sloupu přivázán, po pás obnažen a posmíván katany, kteří ho mrskaají, trýzní, až na něm není místa zdravého. Krista nebičovali po způsobu židovském, podle kterého měl dostati jen 39 ran, nýbrž po způsobu římském, t. j. směl dostati libovolný počet šlehů. Sv. Augustin se domnívá, že židé se báli, že kolísavý Pilát Krista k smrti neodsoudí a proto podplatili katany a vojáky římské, aby Krista už zde, u toho sloupu, bičováním ubili . . . Jak děsně svištěly rány, jaká krutá bolest! Konečně přistoupil jeden žid a přeřízl provaz, kterým byl ke sloupu uvázán; nahý a zesláblý Kristus se skácel k zemi a padl do kaluže vlastní krve. Prorok Isaiáš ho viděl v duchu sv. a dí, že od hlavy až k patě nebylo na něm zdravého místa. — A proč tak trpěl? Raněn jest pro hříchy naše . . . dí prorok dále.

A jsme my lepší než katané? Nebičujeme Krista? I my ho máme ve svém středu. Uzavřeného ve svém tabernakulu, přítomného v nejsvětější Svátosti. A šlehá ho naše osada, bičuje ho každý křesťan, když se hříchu dopouští . . . Aby čím dále tím méně Kristus pro naše hříchy trpěl — za to prosme Pannu Marii desátkem druhým . . .

Desátek III.: K t e r ý z a n á s t r n í m k o r u n o v á n b y l.

Kristus říkal o sobě, že je králem. Ale mluvil jasně a zřetelně, že není jeho království z tohoto světa. Zaklínám tě Bohem živým, abys nám řekl, jsi-li ty král? — tázal se ho Pilát. Ano, ty jsi řekl, ale království mé není z tohoto světa — odpovídá Kristus.

Kristus Pán za krále přestrojen a od vojáků byl potupen docela podle způsobu, jakým v Římě nakládáno při saturnaliích s králem saturnalií — tak upozorňuje Wëndland ve filolog. čas. „Hermes“ — 1898 — I.

A židé se posmívali Kristu tím slovem. Spletli korunu trnovou ze větví keře sidru — a korunu tu obrovskou silou narazili na svatou hlavu jeho. Krista vidíme s trnovou korunou na hlavě — to se muselo stát. Korunovali tak Krista za naši pýchu a za ty hříchy, které si hlava lidská vymyslíla. Děsnou bolest zakoušel Kristus — bolest nejhroznější je bolest hlavy. Hlava lidská je sídlem čtyř smyslů — v hlavě je sídlo rozumu, střed nervů — hlava je schopna největší bolesti. Zbičovaného Krista s rudým pláštěm na krvavých ramenou, se třtinou v ruce a korunou na hlavě vyvádí Pilát volaje, aby lid přiměl k útrpnosti: Ejhle člověk — a židé padají na kolena, posmívají se Kristu volajíce: Zdráv buď, králi židovský! I zde na oltáři svatostánku žije týž Ježíš: Je vystaven na tabernakulu a já smím naň ukázati a zvolati: Ejhle Kristus! — A i dnes vede se mu jako tenkrát! Hlava pyšná neuznává jej za krále — nesklání se před ním — neohýbá před ním koleno. Kristu v N. S. O. přítomnému se vzdává úcta pokleknutím . . . Rozum pyšný nevěří v toto tajemství, a připadá mi to, jako by se posmíval Kristu ten, kdo sotva se ukloní, vejda do chrámu nebo odcházeje z něho, někteří ani hlavu svou neobnaží, někdo sotva hlavu sehne, je-li Kristus kolem k nemocnému nesen. Neposmívejme se Kristu! Sklánějme hlavu před tímto článkem víry, před tímto vznešeným tajemstvím . . . Dávejme Bohu, co Božího jest — vzdávejme této N. S. O. úctu královskou, největší jaké jsme schopni, a aby se tak stalo, za to prosme Pannu Marii desátkem třetím . . .

Desátek IV.: K t e r ý z a n á s t ě ž k ý k ř í ž n e s l.

Pilát odsoudil Krista, a ačkoli poznal jeho nevinu, odsoudil ho k smrti nejpotupnější, kterou otroky a zlo-

čince trestávali — k smrti kříže. Kristus přijal kříž, objal ho, vložil si ho na ramena a nesl na horu popravčí — Golgotu. Kříž těžký, nesnesitelný, takže pod ním klesal. Šimon Cyrenský byl donucen, aby mu pomohl.

Kdo pak z nás nevěleče svůj kříž? Kdo z nás neklesá, a neklesl pod ním? Jmenujte si ten kříž: nemoc, nouzi, bolest, nezdárné děti, nespokojenost — jak chcete; ale svůj kříž si životem nese každý z nás. Někdo těžší, někdo lehčí. A klesáme pod ním jednou, dvakrát — snad častokrát, než ho dovlečeme na svou Golgotu — k smrti. — Šťasten, kdo má Šimona Cyrenského po svém boku, aby mu pomohl kříž nésti . . . Ale i ten si nesmí zoufat, kdo jej nese sám a sám . . . I on má pomocníka a tím je sám Kristus Pán zde v N. S. O. On sám ho sílí — on sám se mu dává za pokrm, aby kříž ten snesl. Proto volá: Pojďte ke mně, kteří obtíženi jste — a já vás občerstvím — Proto volá: Chce-li kdo přijíti za mnou, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.

Trpělivě tedy kříž nesme a nereptejme! Musíme mít kříž, bolest — boje — chceme-li býti Kristovi. Buď umřít anebo trpět, velí sv. Teresie. Ne čest a slávu, ne dobré časy, ne pohodlný život, ne tisíce peněz, ale práci a v práci utrpení máme hledati na světě . . .

V té práci — ve svém povolání hledme se posilnit často N. S. O. ve sv. přijímání. — Aby se tak stalo, prosme za přímluvu Nejblahoslavenější Pannu Marii desátkem IV.

Desátek V.: Který z nás ukřižován býti ráčil.

Pan Ježíš vyplnil, co vyplniti měl. Visí na kříži rozpjat a ve hrozných bolestech umírá. Mluví v posledním okamžiku ke shromážděným pod křížem: Odpusť jim, neboť nevědí, co činí — Mluví se svým Otcem: Otče, proč jsi mne opustil? — Mluví se svou matkou: Matko, hle syn Tvůj — Mluví se sv. Janem: Synu, hle matka tvá

— Ba mluví i s lotrem: Ještě dnes budeš v ráji se mnou.
— Dokonal všechno, co vyplniti měl, učinil zadost spravedlnosti Boží a smířil rozhněvaného Boha s hříšným člověčenstvem . . . Kéž k naplnění našeho životního úkolu nás posiluje desátek V.

Moji drazí — i my máme úkol od Boha nám svěřený — každý z nás na něm pracuje — říkáme mu povolání: ten jako otec rodiny, jiný jako matka, já jako kněz, druhý jako lékař, třetí jako rolník, dělník . . . Ale zanedlouho i my zvoláme: Consumatum est — Dokonáno jest — Nakloníme hlavu a vypustíme ducha. — Kéž bychom i my umírali s Kristem. — Kéž bychom i my umírali, dokonavše své dílo, vyplnivše své povinnosti, abychom s Kristem spojeni, až budeme umíratí, jazykem vyprahlým a ústy okoralými zvolati mohli: Žízním po Kristu — po jeho těle — po N. S. O. — Modleme se, abychom neumřeli náhle — ale s Bohem smíření a nejsvětější Svátostí posílnění se ubírali na cestu do věčnosti. — A na ten úmysl prosme Nejblahoslavenější Pannu Marii za přímluvu a pomodleme se desátek poslední. — A m e n.

Únětice 1898.

Tento týden věnován úctě Rodičky Boží Marie Panny. V úterý jsme si připomínali, kterak chudým rodičům Joachymovi a Anně narodilo se dítě — a dnešním svátkem oslavujeme jméno toho dítěte — jméno nejslavnější ženy, která kdy po zemi chodila — jméno Maria.

Čím se stala slavnou tato žena? Tím, že byla vyvolena státi se matkou Ježíše Krista — Vykupitele světa. A já vám, nejmilejší, minule několikrátě ukázal, jak vřele zúčastnila se Maria Panna oběti svého syna na kříži. Viděli jsme ji od počátku až do konce státi při umírajícím. Mše svatá, řekli jsme, je obnovením této oběti krvavé — a proto i při ní Maria Panna účastna jest. Církev sv. jest si toho plně vědoma a proto i jméno, které dnes oslavujeme, kněz při každé mši sv. vzýváti — vyslovovati musí. Tak hned na počátku mše sv. kněz modle se konfiteor volá: Vyznávám se Bohu všemohoucímu — Marii jeho důstojné matce — a v druhé části pak: Protož prosím blahoslavenou Marii vždy Pannu. V kredu modlí se kněz: Jenž se počal z Duha sv. — narodil se z Marie Panny.

Při obětování prosí kněz: Přijmi, nejsvětější Trojice, tuto neposkvrněnou oběť, kterou Ti obětujeme ke cti Marie Panny — ke cti a slávě Marie Panny. Vytiskli v každém missálu i zvláštní preface Mariánské a před pozdvihováním jmenuje kněz sv. apoštoly a nejstarší mučedníky jako Petra — Pavla — Clementa — Xysta — Cypriana — Chrysostoma — Vavřince, ale přede všemi Marii Pannu a vzývá ji za přispění. Po pozdvihování v modlitbě „libera nos“ prosí kněz za mír a aby

pokoj vládl na světě — a tu dovolává se znovu Marie Panny. Tedy nejméně s e d m k r á t, drazí křesťané, při k a ž d é m š i s v. t o t o j m é n o b ý v á v y s l o v o v á n o.

Hle, tak si váží církev svatá toho jména, že v tom nejdražším, co má, při mši sv. — tak často a s takovým důrazem je vyslovuje. Nuže, nejmilejší, se stejnou důvěrou i my toto jméno vzývejme — Marii Pannu o pomoc prosme!

Vešel jsem jednou náhodou do velikého statku u Prahy. Majitel toho statku nebyl právě nejzbožnější a proto mne velice překvapilo, když na síni viděl jsem obrázek Panny Marie a před ním hořela lampička. Co pak to znamená? — optal jsem se přímo. A statkář mužně řekl: Jednou v životě jsem myslel, že jsem žebrákem — na statku mém vázly i dluhy ještě, když jsem vyhořel do gruntu — stodoly s úrodou lehly popelem, stáje vyhořely a dobytek i koně zahynuli v nich i střecha mi nad hlavou v strašné oné noci vzplanula — zachránili jsme holé životy. Nic nezůstalo neporušeno, jenom podivnou náhodou, kdy všechno bylo zkaženo buď ohněm, kouřem nebo vodou — na očazené zdi neporušený visel tenhle obrázek, který mi dala moje maminka, když jsem šel na studie. Panna Maria, vyklouzlo mi ze rtů — a při tom jméně podivuhodná síla a odvaha zaproudila mi duší — a já se pustil do práce a hle — statek lepší — krásnější, je nyní mým majetkem. Tenkrát byl bych si zoufal — nebýt toho obrázku. Nejmilejší, i my učme se znáti sladké jméno Mariino a vzývati je . . . Ta, které jméno to patří, je mocná orodovnice, těšitelka a pomocnice. Ó, jak rád bych, aby se splnila slova písně, kterou dnes zpíváte: Maria, ó jméno plné slasti — buď ode všech ctěno po vší naší vlasti. — A m e n.

Klobuky 1903.

SVÁTKY NEBESKÉ MATKY

VÝZNAM POSELSTVÍ ANDĚLSKÉHO

Na den Zvěstování Panny Marie)*

Anděl Páně zvěstoval Panně Marii a ona počala z Ducha svatého. - Slova pozdravení andělského.

Na četných místech vypravuje nám Písmo sv., kterak Bůh s nebes výšin posílá anděly jako posly, aby zvěštovali lidem jeho svatou vůli. Tak hned na prahu rajském seslal Bůh po pádu prvních lidí cherubíny k ostrážení cesty ke stromu života (1. Mojž. 3, 24). Dva anděly poslal, aby zahladili hříšná města Sodomu (1. Mojž. 19, 13). Anděla s mečem v ruce postavil proti Balámovi jedoucímu na oslici (4. Mojž. 22, 22). Josefovi ve snách ukázal se anděl řka: Vstaň a vezmi dítě, matku jeho a utec do Egypta . . . neboť bude Herodes hledati dítěte, aby zahubil je. (Mat. 2, 13). Leč nejen jako posly smutku a bolesti — i jako posly radosti a blaha posílá Bůh anděly. Anděl Hospodinův těšil opuštěnou Agar na poušti (1. Mojž. 16, 8). — Anděl volal na Abrahama: Nevztahuj ruky své na pachole, aniž mu co učiníš (1. Mojž. 22, II). — Anděl Rafael byl poslán uzdravit Tobiáše a doprovodil syna jeho do Rages (Tob. 3, 25). Anděl chránil mládence v peci ohnivé (Dan. 3, 92). — Anděl se zjevil pastýřům řka: Aj, zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu: neboť narodil se vám dnes spasitel, jenž slove Kristus Pán (Luk. 2, 10). Anděl zvěstoval u prázdného hrobu třem ženám: Vstať jest, není ho tuto (Mar. 16, 1-7). Anděl vešel k Petrovi do žaláře, udeřil ho v bok, vzbudil ho řka: Vstaň rychle a spadli řetězové s rukou jeho (Sk. ap. 12, 7). Ale nejradostnější poselství vypravuje dnešní sváteční evangelium, kterak poslán byl anděl Gabriel

*) Probatiční kázání J. Š. Baara na Vyšehradě r. 1910 4./4.

od Boha do města Galilejského k panně, jejíž jméno Maria (Luk. 1. 26). A co jí oznámil? Aj, počneš a porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš! — Co svět světem stojí — nebylo významnějšího a radostnějšího poselství. A pro koho bylo radostné? Především pro Pannu Marii a pak pro veškeré člověčenstvo. A o tom v jednotlivých dílech uvažujme! Jak radostné je mluvit o nejsvětější Panně, Matce Boží, v této nádherné a slavné svatyni . . .

I.

Dějiny vypravují o slavných ženách, dívkách a matkách. Slavnou dívkou je Susana, která raději chtěla zemřít, než hřešit. Slavnou dívkou Judita; svou odvahou zachránila své rodné město Bet-hulii. Slavnou matkou Cornelia, matrona římská; národu odchovala slavné Scipiony. — Slavnou ženou Esther, která zachránila svůj národ před smrtí. Slavnými byly ženy ny trůnech na př. naše Maria Teresia, carevna ruská Kateřina Veliká, ale všechny královny a carevny zastihne rodička Boží, Maria Panna. Neboť jenom jí, ze všech dívek jediné, anděl Páně zvěstoval a pouze ona počala Vykupitele světa. Převyšuje tedy všechny sestry své především jako dívka. Sám anděl nazývá jí „milostiplnou“ — ujišťuje ji, že našla milost u Boha — jinými slovy: duše její zůstala čistou, uchráněnou od každého — ba i dědičného hříchu. Králem kovů je zlato, poněvadž se ho nechytá rez — a královnou panen je Maria Panna, poněvadž ušetřena byla hříchu. Je to její nejkrásnější přívlastek — nejvyšší chvála — že se zve neposkvrněnou Pannou. Neboť vpravdě, v Kristu shromáždění, krása lidské duše jediné dodává člověku ceny. To omyl přítomné doby, která posuzuje člověka podle jeho zevnějšku a která zvláště dívku posuzuje podle

krásy těla. To je nízký názor, který platí, jde-li o zvíře, ale neplatí, jde-li o člověka. To není ideál krásy mít jen krásné tělo. V krásném těle přebývati musí krásná duše: jen tak je člověk teprve krásný celý. A to dvě bylo sloučeno u Panny Marie; a proto platí o ní slova Písně písní: Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na Tobě. Pro krásu její duše vchází tedy k ní anděl a volá k ní „Zdrávas Maria“. Pozdravuje ji však nejen jako dívku, ale i jako ženu — slovy: „P o ž e h n a n á T y m e z i ž e n a m i“. To je charakteristické pro Marii. Tisíce žilo žen israelských, ale ona jediná zve se mezi nimi ženou požehnanou. Čtyři tisíce let čekalo člověčenstvo, než se zrodí žena, která by splnila, co předpověděl Bůh dáblovi: Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, mezi semenem tvým a semenem jejím, ona potře hlavu tvou — čtyři tisíce let to trvalo, než zrodila se žena vpravdě požehnaná mezi všemi ženami — mravní rekyně, žena statečná, která utkati se mohla v boji s ďáblem t. j. se hříchem a z boje toho vyjítí může vítězně. Bůh zná její sílu duševní a ví, že ona jediná schopna každé oběti, kterou od ní požádá, ona jediná že neklesne pod bolesti, která na ni čeká. Proto k ní — k Marii posílá anděla s poselstvím a neklame se ve vyvolené dceři své, neboť odpovídá: Staniz mi se podle slova Tvého.

Archanděl Gabriel však pozdravuje Marii Pannu nejen jako dívku a ženu, ale i jako matku. Aj, počneš v životě a porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš. A mohu bez nadsázky říci, že jako byla Maria nejčistší Pannou — nejstatečnější ženou, že ukázala se býti i nejlepší matkou — matkou nejvznešenější — neboť o jejím dítěti předpovídá jí anděl: Tent' bude veliký a syn nejvyššího slouti bude a dá jemu Pán Bůh stolicí Davida otce jeho a královati bude v domě Jakubově a království jeho nebude

konce. Není slavného syna, aby neměl slavné matky. A kde je matka, která dala světu vznešenější dítě? Slavný vynálezce telegrafie bez drátu Marconi jako triumfátor slavným způsobem přijat v Římě na Capitulu a byl mu tam odevzdán u přítomnosti královských manželů diplom čestného římského měšťanství. Královna Helena se dověděla, že v sále je přítomna Marconiho matka. I přistoupila k stařeně, podala jí ruku, políbila ji na obě tváře a řekla: Jak jste šťastna, že jste matkou, a jak dobře pochopuji, že tento triumf větší pýchou naplňovati musí vás než vašeho syna. My, matky, milujeme slávu teprve tehdy, přichází-li k nám od našich dětí. — Od chvíle andělského zvěstování stala se Maria opravdu nejvznešenější matkou, která se samým Bohem co nejúžeji spojena jest.

Tenť jest mystický význam dnešního svátku jarního pro Pannu Marii. Jako Pannu, ženu i matku pozdravuje ji anděl a povyšuje ji na ideál všech dívek, žen a matek lidských. Jako cedr na Libanu a jako cypřiš na hoře Sionu — tak ona povýšena jest a tím andělským zvěstováním ona stává se též i n e j m o c n ě j š í s v ě t i c í — p o B o h u b y t o s t í n e j p r v n ě j š í.

Měsíc, jež obdivujeme na nebi, sám má více světla nežli všechny ostatní hvězdy dohromady, a sama Maria více milostí než ostatní svatí a světice Boží. Toho si byla také Maria Panna vědoma — ona znala dosah a význam andělského zvěstování a proto pěje: Aj, od této chvíle nazývati mne budou blahoslavenou všichni národové — a tím ukazuje, jaký význam má andělské poselství pro celé člověčenstvo.

II.

Jedno z nejstarších děl mistra Rodina jsou slavní Měšťané Calaiští. Představují děj, jak město Calais bylo obléháno anglickým králem Eduardem III., jak

král městu vzdávajícím se mu ze strachu před hladem nechtěl slíbit, že je ušetří, dokud šest nejváženějších měšťanů neodevzdá se mu na milost a nemilost . . . Purkmistr Jan de Vienne dal udeřiti na zvony, shromáždili se všichni měšťané na tržišti a purkmistr oznámil jim smutnou zprávu. Všichni mlčeli a čekali, kdo se za celé město chce obětovat. A hle — už vystávají mezi nimi hrdinové vyvolení, silní, kteří chtějí zemřít za město. Vycházejí z města a brány bosi, s hlavou obnaženou, oděni pouze košilí, na krku provaz s klíči města a pevnosti v ruce. Král je přijal tvrdě, po jeho boku už stál kat, aby je popravil . . . Ale Edvard na přimluvu královny daroval jim život. Hle, i my, ne jedna obec, ne jeden národ, ale veškeré člověčenstvo bylo takovým městem ztraceným, padlým, k smrti odsouzeným. Ale Bůh se smíloval a slíbil nám odpustit, najde-li se někdo, kdo by se za nás obětoval, kdo by ty hříchy a viny nás všech na sebe vzal, kdo by krácel s provazem na krku, s křížem na ramenech, kdo by se dal políčkovat, tupit, bičovat, kdo by za nás zemřel, a ten někdo se našel, nejváženější měšťan, sám syn Boží Ježíš Kristus — A dnes slavíme památku jeho vtělení. Ten význam má andělské zvěstování pro nás. Tajemství vtělení se Syna Božího — dnes oslavujeme. Dlouhá byla noc, ale nadešel slavný východ královského slunce; krutá byla zima — ale vzešlo mystické jaro lásky a krásy. Stojíme na počátku své spásy. Adam a Eva zavdali příčinu našeho pádu — a Ježíš i Maria příčinu našeho vykoupení. Ježíš a Maria, dvě jména sladká a zároveň závrtná. Sladká velikostí lásky — závrtná hloubkou svých tajemství snoubí se po prvé ve zvěstování. Po prvé čteme: Jméno panny bylo Maria, po prvé slyšíme: Porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš.

Nejen u kolébky svého vykoupení, ale stojíme

i u kolébky své kultury, kolébky křesťanství. Anděl Páně zvěstoval nejen Marii, ale zvěstoval nám, celému světu, že vtělil se ten, který řekne o sobě: já jsem světlo světa — ten, který přinese duši vykoupení ze hříchu a duchu osvobození ze tmy. Ten, který přinese nové náboženství, nový společenský řád, novou kulturu, nový názor světový, který přinese to, čemu říkáme stručně křesťanství. Nastává nová doba, nová éra, éra křesťanská — nová epocha vzdělanosti lidské.

Slunce duchovní vyšlo na obzor lidstva a zazářilo a splnilo se slovo proroka: I pohané budou choditi ve světle tvém a králové v lesku východu tvého. Lidé našli si světlo petrolejové, plynové, lihové, acetylenové, elektrické; ale když rozhoří se na modrém nebesklonu královské slunce — blednou nejen světla na zemi, ale ztrácejí se a mizí i hvězdy na nebi. Paprsky slunce nás oslepují, takže před ním klopiíme uctivě zraky, zhasínáme svoje ubohé lampičky, kterými si v noci svítíme a s plesem vítáme slunce miliardy metrů vzdálené a přece tak zářící. — Tak je tomu i v životě duševním. Žili tu geniové: Sokrates, Plato, Aristoteles, svatí mužové Šalamoun, Mojšíš, proroci, myslitelé jako Budha, Konfucius; ale všichni filosofové nejslavnější blednou a krčí se, když zazářil Kristus . . . A východ jeho dnes slavíme. Ten nezná historii, kdo velebí kulturu pohan-skou a nazývá ji září sluneční. Dějiny nefalšované praví, že Římané toho, kdo zabil někomu ze zlomyslnosti tažného vola, trestali smrtí, ale kdo zabil otroka, ten nemusil ani k soudu. Nejslavnější Říman—starý Cato—dal prý ustaralé, k práci neschopné otroky a otrokyně jednoduše povraždit, aby nebyli nikomu na obtíž a mase-m jejich krmil ryby svého aquaria — V posledních dobách republiky platilo se za otroka, který uměl vařit 1600 zl., ale za otroka, který uměl pouze orat 160 zl.,

což byla i cena soudku sardelí z Černého moře. Cestovatel Holub ve svém díle 7 let v jižní Africe vypravuje, jak některé kmeny vrhají starce do řeky za kořist krokodilům, jiní divoši starce zabíjejí a zabité pojídají. Domorodci ostrova Tobi vyhánějí nemocné na vetších člunech na širé moře, místo aby stavěli jim nemocnice a chorobince. Tak je to u národů, kteří světlo víry Kristovy neznají. Do této tmy vchází Kristus dnešním zvěstováním: Prikázání nové dávám vám, abyste se milovali vespolek. Všecko, cokoli chcete, aby jiní činili vám i vy činite jim — milujte nepřátele své — dobře činite těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vám protivností činí. Ženě vrátil důstojnost, člověku svobodu.

A proto, moji drazí, všichni v á ž n í a h l u b o c í duchové chovají úctu ke k ř e s t a n s t v í, které dnešním svátkem počíná — chovají úctu jmenovitě k té, která je matkou éry křesťanské, k Rodičce Boží, Marii Panně a zvěstují čest a slávu jejího syna. Nejlepší synové našeho národa pojí se k této řadě vybraných duchů: Vrchlický v Tvardovském se modlí:

Maria Panno, ty jsi v mém hoři,
jako ta hvězdička plavci je v moři . . .

A Sv. Čech:

Zelená se žitečko na širém poli,
matičko, ach matičko — u srdce mne bolí;
Panny Marie kaplička — probělává v žitě —
tam spěš, Bohorodička — zhojí tě, mé dítě.

Kar. Jar. Erben v Kytici zpívá:

Maria, Panno Boží, při mne stůj,
u syna svého oroduj.

V posvátné zemi této starobylé hory Vyšehradské odpočívá nejlepší romantický básník náš Julius Zeyer.

Píše ke cti Marie Panny dílo úchvatné něhy a krásy: Zahradu Mariánskou — Několik kroků odtud odpočívá svatá ruka probošta Lenze, která napsala Mariologii — Člen této staroslavné kapituly František Micka napsal cyklus Mariánských básní, nazvaný „Sv. Růženec“.

Leč nejen perem, i štětcem a dlátem oslavovali nejlepší synové našeho národa Rodičku Boží a jejího syna — čili svátek dnešní andělského zvěstování. Vezměte do ruky *Almanach Mariánský* a tam uvidíte řadu krásných, staročeských obrazů Mariánských — tabulových a soch z doby Karlovy a pozdější a mezi nimi i slavná Madona tohoto chrámu, zvaná Panna Maria dešťová. Známe Madonu Urbanovu, Liebscherovu, Brožíkovu, sochaře Levého, Hanuše Schveigera, Jene-weina . . . Tisíce chrámů a kaplí, tisíce oltářů a Božích muk zvěstuje úctu českého lidu ke jménům Ježíš a Maria.

Den jako den po naší vlasti třikrát rozhlaholí se zvony a kovovými jazyky volají: Anděl Páně zvěstoval Panně Marii. Miliony retů lidských šeptá den jak den zbožně: Anděl Páně zvěstoval Panně Marii.

S českým lidem srostla úcta Mariánská a ze srdce českých dívek, žen a matek nepodaří se vyrvat jejich ideál — obraz rodičky Boží — vzpomínku na ni a úctu k ní.

Jsme svědky šíleného boje protináboženského. Jsme svědky, kterak se pustě útočí na jména nám nejdražší a nejvzácnější: Ježíš — Maria, a mnohým se zdá, že nepřátelé vítězí.

V dějinách je známa nepřemožitelná armáda, kterou r. 1588 vypravil Filip II. proti Alžbětě, král. anglické, pod vedením vévody Mediny Sidonie a místoadmirála Martineza di Necaldo. Armáda měla 130 větších a 30 menších lodí válečných, 30 tisíc mužů a 3148 děl. Dne 20. května vyplula z přístavu a dne 8. srpna učinilo na ni vojsko Alžbětino se zdarem útok

nedaleko Plymouthu. Mohutné loďstvo však bouře mořská téměř zničila: ztratilo 72 velkých lodí a 10.158 mužů. Teprve koncem září vrátily se zbytky lodí do přístavu santanderského. Nebylo snad vznešené rodiny španělské, která by neoplakávala některého svého člena, takže Filip II. uznal za dobré zvláštním výnosem dobu smutku zkrátiti. Královna Alžběta dala na památku této porážky španělské raziti peníz s nápisem: „Afflabit Deus et dissipati sunt” — Dechl Bůh a rozptýleni jsou. Totéž můžeme říci i my. Roje nepřátel povstávají proti jménům Ježíš a Maria; ale nadejde chvíle, že „afflabit Deus et dissipati erunt”—Dechne Bůh a rozptýleni budou. Procitne jistě český národ ze své protináboženské hořečky, rozpomene se na své staré tradice — znovu za své přijme heslo družin Mariánských: Milá bývala Maria Čechům — a milí byli Češi Marii Panně — A m e n.

Dnešní svátek Navštívení Panny Marie, ten svátek, který staví nám před oči onen něžný poměr důvěrného přátelství, jaký vládl mezi nejblahoslavenější Rodičkou Boží a tetou její sv. Alžbětou, ukazuje nám lásku, s jakou lnuly k sobě tyto dvě požehnané ženy. Tento příklad vzorného přátelství je nám dvakrát milý v sobecky vypočítavé době dnešní, kdy upřímnému přátelství valně se nedaří, kdy tento vznešený cit lidský, spálený mrazem ziskuchtivosti a neupřímnosti chřadne a živoří. S bolestí pozorujeme, že v životě společenském častokrát uvolňují se svazky pokrevního přátelství a mezi příbuznými, že všady na postupu přišera: vzájemná nenávisť. A co bývá příčinou tohoto smutného úkazu? Co se stává mečem, jenž roztíná a rozhání od sebe bytosti sloučené upřímným přátelstvím? Možno říci, že zpravidla lidský jazyk, jenž cti bližního svého se dotýká — o něm zle mluví a jej pomlouvá. A proto my dnes — v úvaze o přikázání 8. Nepromluvíš proti bližnímu svému křivého svědectví — u v a ž u j m e o d ů v o d e c h, p r o n ě ž n e m á m e o b l i ž n í m z l e m l u v i t i.

K d o s v ě b l i ž n í p ř í s n ě p o s u z u j e, t e n t a k ě j e d n o u o d B o h a p ř í s n ě s o u z e n b u d e.

Kristus dí: Nesudte, abyste nebyli souzeni — (Mat. 7. 1.) — a jakým soudem souditi budete a jakou měrou měřiti budete, takovým budete souzeni, takovou bude vám odměřeno — (Mat. 7. 2.) — a dále: Nesudte a nebudete souzeni — nepotupujte a nebudete potupeni — (Luk. 6. 37.) Jeden mnich, který pro svou chu-

ravost nebyl právě nejhorlivější v konání povinností svých a stále mrzut byl, umíral. Na tváři jeho rozkládal se úsměv, neobyčejná veselost. I táže se opat, proč najednou je tak dobré mysli? Mnich řekl: Nikdy jsem nikoho neodsuzoval, ba ani ty ne, kteří mi ublížili, a proto věřím, že i Bůh mne neodsoudí.

Kdo svého bližního posuzuje, jedná nespravedlivě proti Bohu, ježto do jeho práva zasahuje.

Jenom o Bohu věříme, že smí soudit živé i mrtvé (Jak. 4. 12-13.) Jeden jest zákonodárce, ty pak kdo jsi, jenž soudíš bližního? (K Řím. 14. 4.) Ty kdo jsi, že soudíš cizího služebníka? — Kdo není vševědoucím, nemá práva bližního posuzovati. Neboť vlastní hříšnost zlého skutku závisí na zlém úmyslu — a právě to jest, co jest nám skryto. Mně pomsta, jáť odplatím, dí Pán.

Kdo jiným čest bere, ten bývá často už zde na světě za to trestán; obyčejně stihne ho ono neštěstí, do něhož své bližní chtěl uvrhnouti.

Jezabela, manželka židovského krále Achaba, připravila o čest Nabota — který nechtěl králi prodati vinici svou — Objednala totiž dva zvrhlé muže, kteří Nabota křivě obžalovali a naň svědčili, že se rouhal. Leč Jezabelu brzy stihl trest: nový král Jehů dal ji s okna paláce svrhnouti — koně kopyty svými rozšlapali ji a znetvořené tělo její sežrali psi. (Král. 3.-21.)

Sv. Řehoře, biskupa Antiochejského, nenáviděl Asterius, místodržící v Syrii. Tak daleko se zapomněl, že proti světcí poštvál luzu antiochijskou tak, že kdekoli sv. Řehoř na ulici se objevil, všude se mu posmívali, ba i blátem a kamením po něm házeli — v divadle dávali kusy na potupu sv. Řehoře. — Stalo se r. 589, že Asterius slavil svatbu — celé město jásalo a radovalo se. Leč v noci náhle povstalo děsné zemětřesení — s ob-

rovským rachotem řítily se domy a paláce, dvě třetiny města octly se v rozvalinách, 60.000 lidí zhynulo a mezi nimi i místodržící s nevěstou.

Obyčejně člověka, jenž bližního o čest připraviti chtěl, totéž potká neštěstí. — Aman postavil pro Mardochea šibenici na padesát loket vysokou — a král Assver dal na ni oběsiti ne Mardochea, ale na prosbu Estheřinu samého Amana.

Sv. Alžběta, královna Portugalská, měla věrného sluhu. Almužnu její rozdával. Almužníku však jeden ze služebnictva krále nepřál přízeň královninu. I očernil ho u krále. Král právě na lovu stál nedaleko jedné vápenné pece. Zavolal k sobě mistra vápeníka a řekl: Zítra přijde k tobě mladý muž a zeptá se: Zda vyplnili jste už rozkaz králův? Jakmile se optá, hned jej hoď do pece! Ráno šel almužník královnin od krále se zmíněnou otázkou k oné vápenné peci. Cestou však šel kolem chrámu, v němž právě na mši sv. zvonili. I vešel a zůstal na celé mši sv. Mezitím však hnala zvědavost onoho utrhačného služebníka králova k oné peci. Přišel a rovnou k mistru — a pln radosti se otázel: Nuže, už jste splnili rozkaz králův? Místo odpovědi chytlo ho několik silných paží a vrhli ho do ohně. A když přišel po mši sv. služebník královnin s touž otázkou, dělníci nastavovali ruce po zpropitném za vykonanou práci. Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá (Žalm. 7. 16). Kdo jinému bere čest, může i soudem světským býti trestán pro urážku na cti.

Kdo má ošklivý zvyk těžce bližnímu na cti utrhati, žije v těžkém hříchu — a jde vstříc věčnému zatracení; i ten, kdo svého bližního jenom jednou o čest připravil.

Úder tepny někdy ani zkušenému lékaři nepraví, že nemoc je smrtelná, ale když celý jazyk zčerná, má bezpečné znamení blízké smrti. Právě tak i mnozí lidé

mnoho se modlí, často chrám navštěvují, všeobecně za zbožné se považují, jejich černý jazyk však, kterým pomlouvají — podezřívají — o čest připravují — jest nejbezpečnějším znamením smrti jejich duše (Sv. Alfons). Nactiutrhání je proto tak velikým hříchem, ježto čest je větší statek než bohatství. Lepší jest jméno dobré, než bohatství veliké (Přísl. 22. 1). Nespravedlivé ublížení bližnímu na cti a dobrém jméně představuje druh vraždy, neboť tím zničili jsme jeho společenský (občanský) život, který právě na cti a dobrém jméně se zakládá. Nactiutrhání je veliký hřích, ježto tím bližního velice zarmucujeme. Kdo má smysl pro čest, ten svého jména váží si nade všecko. Nic tak velice ho nermoutí, jako bere-li mu někdo tento drahocenný statek. Nermoutilo by ho tolik, kdyby o všechny peníze přišel. Raději nechce žítí (příčina mnohých sebevražd), než utrpěti ztrátu své cti. Z toho můžeš poznati — jak veliký jest onen hřích. (Galura.) Zloajci nebudou královstvím Božím vládnouti (1. Kor. 6. 10). Kdo proti bližnímu křivě svědčí, synové ďáblovi jsou (3. Král. 21. 13). — Nactiutrhači hodni smrti (k Řím. 13. 2). Kdo by nadával bratru svému, hoden jest pekelného ohně (Mat. 5. 22). Modlitba a půst nic nám neprospívají, pakliže zneužíváním svého jazyka záhubu si připravujeme. Hříchy proti bližnímu — pokud těžkosti se týče — řídí se vždy velikostí škody, kterou jsme tím bližnímu způsobili. Pakliže nějaká vážená, vysoce postavená osoba hrubě proti naší cti se prohřešila, je to vždy těžký hřích, neboť váženým lidem obyčejně všecko věříme. Lidem žvatlavým, mluvčům, naproti tomu ztěžka jen uvěříme a proto i nactiutrhání z jejich úst není hříchem tak těžkým. Rovněž na tom mnoho záleží, čím čest jest napadena. Je-li na př. osoba veřejně působící — úředník, učitel, starosta, kněz — a čím vyšší společenské postavení má, tím těžší zároveň jest hřích. Pakliže ale zle mluvíme

o bližním, jenž vlastně už čest nemá, jenž sám nepořádným životem svým se o ni připravil, je to hřích toliko lehký; ale i toho se varujme, neboť i tím ocitáme se na cestě, která vede ke hříchu těžkému. Toť tedy, moji draží, jsou důvody, pro které máme vždy o bližním šetrně mluvit, shovívavě soudit — neboť kdybychom nečinili opak tu 1.) Bůh by nás sám přísně soudil; 2.) dopouštíme se bezpráví proti Bohu, v jehož práva zasahujeme — 3.) už na zemi tresty Boží na sebe přitahujeme a 4.) konečně upadáme tím do hříchu těžkého a tak i do věčného zahynutí.

Rozmilí v Kristu! — Kdyby slova Kristova: Nesudíme, abychom nebyli souzeni — stala se heslem všeobecným, ručím vám za to, že více svornosti, více pravých přátelství, takových, jaké ukazuje nám dnešní svátek, vzešlo by na zemi. Ale potom bylo by tu i více štěstí, více lásky, více spokojenosti. A proto alespoň my přispějme každý hřivnou svou k tomuto všeobecnému blahu, držíme na uzdě jazyk svůj — osladíme tím trpký život i sobě i jiným — A m e n.

Ořech 1897.

SLÁVA NANEBEVZETÍ

Na den Nanebevzetí Panny Marie

Maria nejlepší stránku vyvolila, kterážto nebude odjata od ní. — Luk. 10, 42.

Každý člověk zde na zemi může se rozhodnouti svobodně pro své životní povolání, pro cíl i pro způsob svého života. Je to přednost člověka před zvířetem, že svobodně volí, a vidíme, že přednosti té též lidé plnou měrou používají. — Někomu líbí se veselá stránka života, rád by prosmál a protančil celý život — zábava a rozkoš sluje ta stránka, kterou on v knize života otevírá a na které nejraději čítá. — Jiný dává přednost životu ponurému, samotářskému, někdo hýří a plnou rukou rozhazuje rozmarně statek, který snad ani jeho není — a jiný lakotí a nepřeje sobě a dětem ani těch nejnutnějších potřeb životních. — Dnešní evangelium vypravuje o dvou rodných sestrách — každá z nich si jinou stránku vyvolila. Marta je pečlivá o věci časné, a Maria o věci věčné — seděla u nohou Páně a poslouchala slova jeho. — A tuto Marii — pochválil Kristus slovy: Maria nejlepší stránku vyvolila, kterážto nebude odjata od ní.

A co je tou nejlepší stránkou, kterou si Maria vyvolila? Církev svatá nám odpovídá tím, že toto evangelium dává předčítati o svátcích Nanebevzetí Panny Marie. — Ano, nebe, na které jiná Maria — matka Ježíšova — vzata byla, to je ta stránka, která od ní odjata nebude — a to je ta stránka, pro kterou rozhodnouti by se měl každý z nás. A proto i my d n e s u v a ž u j m e o n e b i.

Krásný Mariánský svátek dnešní ukazuje nám to, čeho se lidé nejvíce lekají — totiž smrt v nejkrásnějším světle. Rodička Boží, Maria Panna, po životě stras-

tiplném, kterým čistá a neposkvrněná prošla, od syna svého na nebe vzata byla. Došla nejkrásnějšího zakončení lidského života, k němuž my všichni jsme určeni.) Ježíš Kristus přece proto jenom na kříži umřel, aby-chom do nebe přijíti mohli — a jeho matka, Maria Panna, ukázala cestu, po které tam bezpečně dojdeme — A co je tou cestou?

Čistý, neposkvrněný, bezúhonný život.¹ Klasičtí národové — Řekové a Římané měli ve své mythologii rozkošnou báji, kterou pojili k smrti člověka. Věřili, umře-li člověk, že duše jeho sestoupí do podsvětí — do říše stínů, kterou od tohoto světa dělí černá ochranná řeka — Styx. Převozník — stařec Charon, prý na vetchém člunu převáží duše z tohoto světa na onen přes řeku, ale že převezé pouze onu duši, která za převoz zaplatí obolus — a proto příbuzní svým drahým v Pánu zesnulým, než je uložili do hrobu — kladli do úst pod jazyk malý ten penízek. — Lidská obrazotvornost i u nás, ve smyslu křesťanském, představuje si nebe jako zavřené nebeské město. U brány stojí duše — zabuší na bránu. A co požádá a čím se vykáže? Drazí přátelé, až my umřeme, dostaneme se také jistě z tohoto světa na onen, ale, co Bůh z ruky naší požádá, nebude obolus, nebude penízek — ale jednu věc požádá Bůh a to bude duše naše: bude-li čistá, neposkvrněná, přijme nás k sobě. Kdyby hříchem smrtelným poskvrněna byla, odmítne ji — a duše do nebe nepříjde. — Nanebevzetí Panny Marie je toho důkazem. Chudá, prostá — neměla obolus — neměla peněz, ani šatů, ani vysokého postavení společenského, ale měla jedno: — čistou duši.

Tedy jenom duše těch přijdou do nebe, kteří po křtu sv. buď vůbec nehřešili, anebo hřešili-li, hříchy své odpykali buď zde anebo v očistci. Nic nečistého nemůže přijíti do království nebeského — (Zjev. 21. 27).

Ale ani čistá duše — bezhříšnost nestačí k věčné blaženosti — potřebí je k tomu ještě druhé podmínky, totiž dobrých skutků. Lidé nechápou často, proč žijí. Jedni myslí, že cílem jejich života jest hromaditi jmění, jiní myslí, že účelem jejich je vysoké postavení společenské, a jiní konečně myslí, že vrcholem lidského žití je: zde dobře se mít. A čemu všemu říká se mnohdy: Dobře se mít! Mít se dobře, řekne člověk a myslí tím, zpít se pod obraz Boží, hýřit, hovět zvířecím vášním a chtíčům. To je kalný obsah života, a kdo tak smýšlí, žijí v děsném omylu — falešnou stránku života si vyvolili. Bohatému mládenci řekl toto Kristus: Vezmi všechno, co máš, a rozdej to chudým... To je pohanský názor světový, který odporuje názoru křesťanskému. Křesťanství ukazuje, jak pomíjejícím a marným jest to — co se nazývá radostí života — a praví — poněvadž radosti časné pomíjejí, nemohou býti cílem; a za ně otevírá v knize života stránku jinou — lepší — na které mluví o radostech jiných — věčných, které smysly svými ani obsáhnouti nemůžeme. Ani oko lidské nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na mysl lidskou nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují.

Křesťanství proto radí všem lidem — pohrdati radostmi a rozkošemi smyslnými, nehledati je v životě a neviděti v nich účel života — nýbrž tento život pokládati pouze za průpravu k životu pravému — zde na světě síti — abychem po smrti žali — jinými slovy: zde konati skutky dobré a po smrti vzíti odměnu, která odňata nebude.

To všechno, co nás na světě blaží a těší — od nás bude odňato. Smrt nám to vezme, vyrve nám z rukou, kdybychom to sebe více k srdci tiskli a křečovitě v prstech svírali. Smrt oderve nás od naší zamilované práce, od osob nám milých a drahých — od jmění a statků —

od přátel — zkrátka ode všeho; to jsou ty stránky, které od nás odňaty budou. — A aby to loučení s nimi nebylo nám těžké, máme se celý život učit pohrdati jimi a těšiti se na jiné radosti. Proto sv. Terezie říkala: Buďto trpět, nebo umřít. Viděla, že škola utrpení je ta nejlepší cesta k nebi. Čím méně radostí má člověk zde, tím více jich bude mít po smrti. A naopak — čím méně bolestí máme zde, tím více čeká nás jich za hrobem. Utrpením můžeme si získati zásluh pro nebe.

Mnohým zármutkem musíme vejíti do království nebeského — (Skut. apoš. 14. 21.) A Ježíš praví: Kdo miluje život svůj — ztratí ho — a kdo nenávidí života svého na tomto světě, k životu věčnému ostríhá ho (Jan 12. 25). To je tedy pravda, že křesťanství učí nás pohrdati smyslnými rozkošemi — že ukazuje na jejich nízkost, bezcennost, pomíjejitelnost — to je pravda svatá, že životní názor pohanský byl lehkomyšlně radostný — a křesťanství že tu veselou bezstarostnost okřiklo větou: Pamatuj na smrt — ale za to vyzlatilo nám konec našeho života — otevřelo nový obzor, ukázalo pravé, čisté, nepomíjející rozkoše — v nebi.

A pamatujte si, přátelé, že nelze smlouvat s Bohem. Míti se dobře i teď i na věčnosti — to se vylučuje; užívati radostí i na světě i po smrti — to že je skoro nemožno. Dvěma pánům sloužiti nelze. Ježíš Kristus srovnává království s pokladem — skrytým v poli. Člověk musí prodati všecko, co má, a koupit pole, chce-li míti poklad. Musí se zříci všeho, co mu poskytuje svět, chce-li nebe. Srovnává je s perlou. Míti radosti nebe a hýřiti na zemi — takový kompromis možný není. Buď máš nebe podle svého zdání zde na zemi — anebo tu máš peklo a nebe až po smrti. — Co je lepší stránkou? Každému z nás je ponecháno, aby si zvolil. A kdo si zvolí po smyslu křesťanském — nebe po smrti — ten si činiti musí mnohé násilí a podrobiti se mnohému

utrpení. / Království nebeské trpí mnohé násilí a ti, kteří násilí činí, uchvacují je. (Mat. 11. 12.) Úzká je brána a těsná je cesta, která do nebe vede — (Mat. 7. 14.) Zdaliž nevíte, že mnozí o závod běží, ale jeden bere základ? Tak běžte, abyste dosáhli — a každý kdo o závod bojuje — ode všech věcí se zdržuje — (1. Kor. 24. seq.). Život je boj — je závod, ve kterém jde o ohromnou vítěznou cenu: o nebe. Jsou jiné ceny, které člověk v životě uchvátí: sláva, jmění, rozkoše — ale to všechno není první cena — od toho všeho se má člověk zdržovati — to všecko má odhoditi od sebe. Možná, že jste viděli běh o závod. Jak lehce je oblečen závodník, jen aby mu nic nepřekáželo! Tak člověk, který do nebe jde, má odhoditi od sebe vše, co svět mu kupí do cesty.

Často se říká, že křesťanství otravuje člověku radost, že hořkne život a kalí se rozkoš a že pod nebem helenským se žilo radostněji. Přátelé, přijde na to, čemu kdo říká radost a rozkoš. Naopak, podle mého názoru, právě křesťanství nadělalo nejvíce lidí šťastných a spokojených. Jen ten, kdo nepotopil se do hloubky učení křesťanského, kdo zůstal při jeho povrchu — tomu zdá se naše učení příliš vážným — ponurým. Nezná jeho chuť a necítí jeho vůni. Křesťanství nás sice učí pohrdati radostmi a rozkošemi, ale učí nás také snášeti mužně kříže, bolesti a trápení. Křesťanství dává tolik síly lidské duši, že nejtěžší rány mužně snáší. Tam, kde moderní pohan si zoufá, tam křesťan se usmívá. Mučedníci nejhroznější muka s klidem trpěli, ba usmívali se. Sv. Vavřinec na žhavém roštu žertoval — sv. Štěpánu při kamenování tvář blahem zářila. Křesťan bez nářku a reptání trpělivě a šťasten snáší chudobu, hanbu, nemoc a bolest, protože ho sílí myšlenka a přesvědčení, že utrpením k nebi kráčí. Písmo dí: Spravedlivý má ten pravý pokoj duše — (Jan 14. 27). — Mají pokoj Boží, který všecken pojem pře-

sahuje — (Filip. 4. 7). — Jsou veselí — i když se postí (Mat. 6. 17).

Hle, přátelé, míti duši čistou, trpěti protivenství, odříkati se světa a konati dobré skutky — to je ta stránka nejlepší, kterou si vyvoliti musíme. Vyvolíme-li si ji — budeme jednou korunováni radostí nehynoucí — vezme nás Ježíš Kristus k sobě na nebe, jako si tam vzal svoji matku. — A m e n.

Klobuky 1902.

Nedávno jsem četl v časopise „Čas“, kterak otec jeden vypravoval, že jeho dítě až do šestého roku svého v rodině neslyšelo slovo „Bůh“ — nevidělo udělati kříž — a neslyšelo ani Otčenáš, ani Zdrávas — a nevidělo ani jediný náboženský obrázek. A teprve až přišlo dítě do školy, slyšelo po prvé ve svém životě o Bohu a náboženství.

Takové dítě v některých osadách není vzácností. Já sám učil takové jedno nešťastné dítě. Byl to můj nejpilnější žák a nejvděčnější posluchač. Žáček seděl v první lavici a přímo hltal slova. Jednou jsem vykládal o nejsvětější Trojici Boží. Vypravoval jsem, že na nebi jest Bůh otec, že je tam Syn a Duch sv. Po chvíli žáček se hlásí. — Co pak si přeješ? ptám se ho. Prosím — vyhrkne dítě — když je v nebi Otec a když je tam syn, zda-li pak je tam také matka? — Ovšem, dítě, je tam matka — a tou je matka Boží — nejblahoslavenější Panna Maria.

Drazí v Kristu! Od dob nepamětných, katoličtí křesťané ctí rodičku Boží jako matku. Svatá Maria, Matko Boží — voláme k ní v jedné modlitbě — Zdrávas Královno — Matko milosrdenství, modlíme se v modlitbě jiné... Matko přemilá, matko přechistá, matko dobré rady — oslovujeme Pannu Marii v litanii Loretánské.

Tisíckrát pozdravujem Tebe — ó matičko Krista Ježíše — voláme slovy písně — V modlitbách i litaních ctíme Marii Pannu jako matku Kristovu i jako matku svoji. A šťastná osada, kde úcta Mariánská zkvétá, kde oltář Marie Panny není opuštěn,

kde ženy, matky i panny před ním se shromažďují a jej květinami a svícemi ozdobují.

A protože Maria je matkou naší, proto i my oslavujeme zvláštními svátky význačné události z jejího života. Tak slavíme její zvěstování, navštívení, její neposkvrněné početí, její narození, její jméno a její očišťování.

Ale ze všech těch svátků zůstane dnešní nejradostnější — neboť nám připomíná její oslavení — připomíná nám, kterak její hodný syn matku do nebe k sobě vzal, aby ji stále při sobě měl, aby jí odměnil to, co ona pro něho vytrpěla a prožila.

Panna Maria svítí nám jasným vzorem — příkladem. Máme ji proto následovat v životě i ve smrti. Máme žít tak svatě a čistě — tak bez hříchu a neposkvrněně, jako ona žila, abychom i my ve smrti se jí podobali a na nebe vzati byli.

Přijítí do nebe je touhou každého věřícího člověka — toť cíl náš a účel našeho života. — Evangelium vypravuje, že když Ježíš Kristus učil, přistoupil k němu bohatý jeden mládenec a ptal se Ho: Mistře, co čině, život věčný obdržím? — Odpověď Krista zněla jednoduše: Zachovávej přikázání. — A která? — V jednoho Boha věřití budeš, nevezmeš jména Božího nadarmo, pomni, abys den sváteční světil, cti otce svého i matku svou, nezabiješ, nesesmilníš, nepokradeš . .

Hle, jak snadný recept k našemu vlastnímu nanebevzetí — ale jak zřídka lidi tím receptem se řídí!

Zachovávají přikázání, ale ne Boží, nýbrž lidská — a to jen proto, že přestoupení zákona světského se trestá pokutou a po případě kriminálem hned, na tomto světě. — Ale kdo přestoupí zákon Boží — ten nemusí platit zde na tomto světě žádnou pokutu — není uvržen do žaláře. A tím se také vysvětluje ta až slepá odvaha, se kterou

mnohý — tak mnohý člověk přestupuje zákon Boží — nejvyššímu zákonodárci přímo se rouhá — Boha tupí a jemu se posmívá. — Neničte zákony Boží a pamatujte si, že kdo pohrdá autoritou Boží, kdo nohama šlape jeho přikázání, otřásá základy lidské společnosti.

Malé dítě poučilo a nadobro vyléčilo z nevěry otce nevěrce. Byla neděle a dítě chtělo do kostela.

Nikam nepůjdeš — zakazoval otec.

Pan farář ve škole povídal, že v neděli a ve svátek musíme chodit do kostela.

To je hloupost — mávl otec rukou. Dítě se podívalo překvapeně na otce a zůstalo doma. Nešlo do kostela. Po chvíli byl mu dlouhý čas — sebralo se a běželo ke dveřím.

Kam jdeš? — Klouzat se jdu!

Doma budeš! — rozkřikl se otec. — A nebudu! duplo si dítě.

A copak tě neučí ve škole pan farář, že máš tatínka a maminku poslouchat?

Učí, ale vy jste řekl, že to, co povídá pan farář, je všechno hloupost. —

Dětsky přirozená logika zarazila otce . . .

Je-li hloupostí zákon o svěcení nedělí a svátků, jsou hloupostí i slova: nepokradeš — nezabiješ — nepromluvíš křivého svědectví . . .

Hle, nejmilejší, kam vede přestupování zákona Božího v životě tomto časném.

Jeden zámožný rolník se chlubil přímo svojí nevěrou. — Šel kolem chrámu, nesmekl — šel kolem kříže, nepozdravil — slyšel zvonit klekání, nemodlil se — jeho lidé nesměli do chrámu. Tu náhle přestal ho jeho vlastní čeledín zdravit. Proč mne nepozdravuješ, obořil se na něho statkář. — A co bych vás zdravil? Jste víc než Bůh? Až budete před Bohem klekat — budu já před vámi smekat . . .

Nuže, nejmilejší, dávejme Bohu, což Božího jest — plňme jeho přikázání a pamatujme si, že nejen v životě časném, ale i jednou v životě věčném kyne nám odměna. A jaká? Ta, kterou obdržela Panna Maria — byla do nebe vzata. I my ve smrti budeme slaviti své nanebevzetí. — A m e n.

Klobuky 1903.

KORUNOVANÁ LÁSKOU NÁRODŮ

Svátek Neposkvrněného Početí Panny Marie

Aj, od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všichni národové. — Luk. 1, 8.

Jako hvězdy na nebi nejsou všechny stejné, jako drahokamy na zemi mají různé ceny, tak i v říši světců a světic jsou stupně svatosti a dokonalosti. — První místo mezi všemi zaujímá královna všech svatých nejbl. Rodička Boží, Panna Maria, jejíž svátek dnes slavíme.

A skutečně církev katolická Rodičku Boží, Pannu Marii také více ctí než všechny ostatní svaté. Ctí ji „jako po Bohu tu nejprvnější“, aby jí vzdala mezi svatými „čest a slávu nej přednější“. A proč? Uvažujme v této chvíli: Proč a jak ctíti máme Pannu Marii.

Marii, matku Kristovu, jmenujeme obyčejně „Matka Boží“ nebo „blahoslavená Panna“. Už Alžběta nazvala Marii „Matkou Boží“ — Odkud mi to, že matka Pána mého přišla ke mně? (Luk. 1, 43). — Koncil Efeský proti bludnému učení Nestoriovu r. 431 schválil její titul: Rodička Boží. Maria porodila toho, který Bůh a člověk v jedné osobě jest. Dítě nemá duši svou od matky, nýbrž od Boha, a přece rodičku dítěte jmenujeme i jeho matkou. Tedy jmenujeme Marii právem „Matka Boží“, ačkoli Kristu nedala božství.

Právem se jmenuje Maria „Nejblahoslavenější Panna“. Slova Marie k andělovi ukazují na její rozhodný úmysl ustavičného panenství (Luk. 1, 34). Již prorok Isaiáš předpověděl, že panna porodí Vykupitele (Is. 7, 14). V apoštolském vyznání víry jmenuje Marii pannou: Narodil se z Marie Panny — Maria Ježíše jako panna počala, jako panna porodila a pannou zůstala (sv. Augustin). Jako keř, který viděl Mojžíš hořet a neshořel, neporušen zůstal — právě tak narozením Kristovým

nebylo panenství rodičky Boží porušeno; jako Kristus při zavřených dveřích ve středu apoštolů se objevil, právě tak přišel i na svět, aniž panenství rodičky Boží byl porušil (sv. Augustin). Podobá se paprsku slunečnímu, který sklem okna prochází a neporuší je. Toto sklo představuje Maria; ona jest zároveň nebeským oknem, skrze které Bůh pravé světlo světu svítiti dal. Maria je Panna panen. — Bratři Kristovi jsou pokrevní přátelé Krista Pána (Mat. 13, 55). Židé ze zvyku nazývali příbuzné bratřími — tak na př. Abraham svého synovce Lota pojmenoval „bratře“ (2. Moj. 13, 2). Pročpak by Ježíš matku svou na kříži byl doporučil svému miláčkovi sv. Janu, kdyby byla měla ještě jiné dívky, jež by se o ni byly postaraly? Kristus byl nazván „prvorozený“, t. j. podle zákona Mojžíšova službě Boží zasvěcený. (Moj. 13, 2). Kristus byl vskutku prvorozeným mezi svými bratřími, t. j. křesťany. Maria měla ještě jiné syny mimo prvorozence — těmi jsme my. Maria se zasnoubila na rozkaz Boží a jen proto s Josefem žila, aby po porodu Kristově nebyla snad ukamenována, aby někdo za ní o božské dítě se staral. Očisťování v chrámu se podrobila Maria právě tak ochotně a dobrovolně, jako Kristus obřízce. Maria je hebrejské slovo a značí „paní“ nebo „vládkyně“.

Více než ostatní svaté ctíme Marii, matku Krista Pána.

Maria za svého života byla velmi ctěna; tak při zvěstování narození Páně od anděla nazvána „milostiplnou“ a „požehnanou mezi ženami“ (Luk. 1, 26). Už to je veliká čest, když anděl člověku se zjeví, a člověk anděla uctíti může; při zvěstování vtělení Páně však prokazuje ne člověk andělu, nýbrž anděl člověku čest. Z toho plyne, že Maria musela býti před Bohem vznešenější než anděl. Jak velice Maria od Alžběty uctěna! Tato velebila ji jako blaženou, nazvala ji matkou

Páně (Luk. 1, 42). Sama Maria tušila, že bude předmětem chvály a proto pravila: Aj od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všickni národové (Luk. 1, 48). **Církev sv. nás vybízí k zvláštní úctě Matky Boží:** ke každému „Otčenáši“ připojuje také „Zdravas Maria“, poroučí třikráte denně zvoniti, aby nás upomenula na tajemství dnešního svátku, t. j. na neposkvrněné početí bl. P. Marie a aby nás pobídla k vzývání Panny Marie (k modlitbě Anděl Páně); ona více svátků ke cti Matky Boží ustanovila, ona často při odpoledních službách božích se modlí loretskou litanii; ctí Marii v nejkrásnějším měsíci celého roku — v máji tak zvanou pobožností májovou — koná jmenovitě v měsíci říjnu pobožnost sv. růžence — Roráty v adventě . . . — postavila velké množství kostelů ke cti matky Boží, mezi nimiž mnohé prosluly jako poutní a omilostněná místa, na př. Svatá Hora v Čechách, Lourdy ve Francii, Čenstochova v Polsku, Loreta v Itálii, Maria Zell ve Štýrsku, Einsiedl ve Švýcarsku; ona dává Matce Boží zvláštní úctyplné tituly a přívlastky, nazývají ji: matka milosrdenství, útočiště hříšníků, pomocnice křesťanů, královna nebes atd. . . . Tato úcta Marie Panny není však žádným klaněním. Marii sice velmi ctíme, leč Bohu Otci, Synu i Duchu sv. se klaníme (sv. Epit.).

Proč ctíme Marii Pannu?

Ctíme proto zvýšeně Marii Pannu, poněvadž je **matkou Boží a matkou naší.**

Kdo opravdu Boha miluje, jistě i matku Boží ctíti bude a více ctíti matku než přátele Boží, t. j. svaté. Čest matce a královně platí také jejímu synu a králi samému. Z pobožnosti katolického křesťana k Marii Panně se dá souditi na stupeň dokonalosti jeho lásky k Bohu.

Maria je vskutku naše matka. Kristus totiž na kříži dal nám Marii za matku. Slova k Janovi (Jan 19, 27):

„Hle, matka tvá“, platí všem křesťanům, neboť Jan nás zastupoval na Kalvarii. Maria je druhá Eva — tedy i druhá matka pokolení lidského. Jako Eva neposlušností svou znešťastnila pokolení lidské, tak Maria svojí poslušností je opět obšťastnila. — Jednou ženou přišla na svět smrt a jinou život. Proto je Maria i matka církve sv. Jelikož tedy Maria je matkou naší, proto více než ostatní svatí pečuje o naši spásu. Po Kristu nikdo o nás tak se nestará jako Maria (sv. Germ.). Láska všech matek dohromady není tak veliká, jako láska Marie k jedinému synu (sv. Bernard). Také proto Maria tak velice se o nás stará, poněvadž mezi všemi svatými lne největší láskou k Bohu a proto i největší láskou k bližnímu. Jako měsíc svým leskem převyšuje všechny hvězdy — tak Maria svou láskou k nám zastiňuje všechny svaté a anděly; jako moře všecku vodu všech řek do sebe přijímá — tak i láska všech svatých v Marii je obsažena, je oceánem — mořem lásky. Maria zná zevrubně naše životní potřeby a poměry. Vždyť i andělé je znají (Luk. 15, 7); není však možno, aby andělové větší známost o nás měli, než jejich královna — královna andělů, Panna Maria. Jako hodné dítě u své matky rádo prodlévá, tak i dobrý křesťan rád v modlitbách prodlévá u Marie, Matky Boží.

Matku Boží velice ctíme, poněvadž Bůh mezi anděly a lidmi nejvíce ji vyznamenal.

Králové svým rodným městům, anebo v nichž byli korunováni, udělují různé privilegie či výsady. Také nebeský král své rodné matce před ostatními dal různé privilegie.

Bůh Marii, matku svého syna, ochránil od skvrny hříchu prvotního, její tělo slavně vzkřísil — na nebe vzal a na nebi za královnu korunoval.

Žádný anděl, ani ten nejdokonalejší, nemůže jako Maria k Bohu říci: Můj Synu! — Z toho přednost Panny Marie! Maria je vskutku „matkou předivnou“ (lit. Lor.), a sice

nejen proto, poněvadž jako Panna a matka zároveň je matkou tvora (lidí) a matkou stvořitele, nýbrž zvláště proto také, že toho porodila, který ji stvořil. Maria představuje zázrak zázraků, a nic z toho na světě, vyjímaje Boha — není vznešenějším než ona (sv. Isidor). Úplnou neposkvrněnost čili bezhříšnost Marie zvěstoval Bůh už v ráji a pak skrze anděla Gabriela (Moj. 1, 3, 15). Bůh pravil totiž k pekelnému hadu: Ona potře hlavu tvou (Luk. 1, 28). Měla-li však Maria nad ďáblem zvítěziti, tu není možná, aby hříchem kdy pod jeho vládu přišla.

Gabriel nazval Pannu Marii „milostiplnou“. Už důstojnost Kristova žádá úplnou neposkvrněnost Marie Panny. Pakliže Bůh někoho k vysoké důstojnosti povolá, dá mu k tomu také potřebné vlohy a vlastnosti — přizpůsobí si ho k tomu. Rovněž tak Syn Boží Marii svou matku. Nikdo, kdo si vystaví dům pro svoji vlastní potřebu, nepřenechá ho nejdříve svému největšímu nepříteli — tím méně mohl Duch sv. Marii, svůj chrám, kterou zastínil, do které vstoupil, přenechati ďáblu k obývání. Svatí Otcové nazývali Pannu Marii: „Neposkvrněná Panna“, a křesťané od nepamětných dob se modlili k neposkvrněné Panně — a stavěli sochy k její úctě. — Dne 8. prosince r. 1854 prohlásil sv. Otec Pius IX., když se byl dříve všech biskupů celého světa zeptal na jejich mínění, slavně, že Bůh zjevil a křesťané vždy věřili, že Maria jest bez poskvrny hříchu prvotního počata. Roku 1858 řekla Maria, když se zjevila v Lourdech Bernadetě: Já jsem Neposkvrněné početí. Maria neměla na sobě ani stín osobního hříchu. Podobá se tedy cedru, jehož dřevo nehnije, lilii mezi trním, zrcadlu bez poskvrny (Moudr. 7, 26 - Sir. 14, 17 - Píseň písní 2, 2).

Maria stále a rychle se zdokonalovala. Podobá se vinné révě (Sir. 24, 33), která ustavičně roste, až dosáhne výše tyčky (stromu), o niž se opírá. Maria tedy proto rychleji než všichni světcové se zdokonalovala, poněvadž zdroji

všech milostí tak blízko byla a proto více milosti obdržela než všichni ostatní lidé. Maria byla nejdokonalejší a nejsvětější tvor. Měsíc hvězdy zastiňuje září, Maria ostatní lidi zastiňuje svatostí. Maria v prvních okamžicích života byla světější — než největší světcové na konci svého života. Pro svoji velikou svatost — srovnává se Maria s věží Davidovou, která na nejvyšším místě Jerusalema do výše se majestátně vypíná (Pís. pís. 4, 4). Sluje také „věž ze slonové kosti“, t. j. pevná, silná (Pís. pís. 7, 4), „zrcadlo spravedlnosti“ (lit. lor.). Maria rozvinula proto mezi všemi tvory největší lásku k Bohu a nejmenší příchyllost k věcem pozemským. Jako oheň kovem, tak Duch sv. žářem svým pronikl zcela Marii. Pro svoji velikou lásku k Bohu se nazývá Maria v litanii loretánské „domem zlatým“ — t. j. chrámem lásky. Maria Panna se skvěla i všemi ostatními ctnostmi — ona jest „růží duchovní“ (lit. lor.). Jako růže krásou barvy a silou vůně ostatní květiny převyšuje, tak Maria všechny ostatní svaté převyšuje velikostí své lásky k Bohu a vůní svých ctností. Proto se srovnává s „královnou v oděvu pozlaceném ozdobenou rozličnostmi“ — t. j. oděvem lásky, jenž je všemi ctnostmi okrášlen (Žalm 44, 10).

Z těch důvodů miluje Bůh Marii více, než všechny svaté dohromady. Bůh tělo Marie slavně vzkřísil. O apoštolu Tomášovi se vypravuje, že přišel pozdě k pohřbu Panny Marie. Chtěl tělo Panny Marie viděti. I vedli ho k hrobu a našli tam jen plátno či rubáš z mrtvoly, ne však tělo Panny Marie.*) Po celé církvi se slaví proto 15. srpna svátek Nanebevzetí Panny Marie. Maria požívá největší slávy na nebi. Slunce, měsíc a hvězdy na nebi znázorňují nám Krista — Marii a svaté v nebi. Maria často bývá

*) Podle vise Kateřiny Emerichové umřela Maria r. 48. po narození Krista v Efesu v 64. roce věku svého života. Ježto jednou při návštěvě křížové cesty Kristovy v Jerusalemě žalem se rozstonala, byl jí tam uchystán hrob; proto prý převezli tělo Panny Marie do Jerusalema.

porovnávána s měsícem (Pís. pís. 6, 9). Převyšuje všechny, Krista vyjímaje. Proto je královnou andělů, patriarchů, proroků, apoštolů, mučedníků, vyznavačů, panen a všech svatých (l. Loret.). Maria je schopna více nežli všichni ostatní tvorové přivésti nás k poznání vlastností božích. Její vyvýšení ukazuje nám zvláště nekonečnou dobrotu Boha, který ubohého člověka z bláta země nad všechny sbory nebes povýšil (Žalm 112, 8).

Konečně ctíme Marii proto, poně-
vadž ona svojí přímluvou u Boha mezi
všemi svatými nejvíce zmůže.

Přímluva Panny Marie má velikou sílu. Už na zemi
zmohla mnoho u Krista svými prosbami — na př. při
svatbě v Káni Galilejské. Jako na zemi Kristus vyslyšel
všecky prosby matky své, tak činí i na nebi. Proto se
jmenuje v litanii loretánské „Pannou mocnou“. Modlitba
k Panně Marii nikdy oslyšena nezůstane — může-li ji
Bůh vůbec vyslyšeti. Beze vší pochybnosti se nezatvrdí
syn nad přáním matky — takový syn — takové matky.
Vzpomeňme si na krásnou píseň kostelní: Vzpomeň,
ó královno milá, že nebylo slýcháno Sv. Bernard
přímo dí: Kdo si vzpomene, že vzýval Marii o pomoc a
že ho nevyslyšela, ten ať ji přestane nazývat „matkou
milosrdenství“. I nejmenší modlitba k ní nezůstane bez
odměny. Maria není tak nezdvořilá, jako mnohé lidské
ženy, aby pozdravíš-li ji, ti neodpověděla, nepoděkovala;
kdo ji pozdraví — toho ona pozdraví navzájem, t. j.
stane se i jeho pomocnicí v jeho soužení, potřebách

Volejme k Marii, volejme k ní zvláště ve hříších. —
Maria se podobá jitřence; jak tato východu slunce před-
chází, tak i pobožnost k Marii Panně předchází slunci
božské milosti. Maria se podobá ranním červánkům.
Když červánky na východě se ukáží, prchají tmy —
tak když v srdci pobožnost k P. Marii se zakoření, od-
tud se stěhuje, prchá hřích. Jako měsíc je mezi sluncem

a zemí, tak stále stojí Maria mezi Bohem a hříšníkem. Kristus se dá matkou snadno smířiti. Alexandr Veliký jednou řekl: Jediná slza mé matky smaže mnoho ortelů smrti. Když člověk a k tomu pohan tak ctil svou matku, co teprve se dá očekávati od Krista!

Maria je tudíž útočištěm hříšníků.

Volejme tedy k Marii, volejme k ní zvláště v pokušení. Židé, když dobývali zemi zaslíbenou v boji proti Filištínským, zvítězili tím, že vzali s sebou do boje archu úmluvy. — Rovněž i skrze Marii, tuto archu Nového zákona zvítězíme v boji s ďáblem. Maria je jako koráb, každý, kdo k ní útočiště bere, věčné zkáze ujde. — Jako hvězda mořská (polárka) — kdož v nebezpečí na moři tonou, přivede v bezpečný přístav. Nás vede Maria vlnobitím života do nebe. Jako lípa košatá chrání nás před úpalem slunečním i deštěm, tak Maria ty, kdož pod její ochranu se utíkají, chrání před útoky ďábla.

Chceme-li přijíti do nebe — ctěme Marii Pannu. Jest nápadno, že všichni svatí vroucně uctívali Pannu Marii. Největší její ctitel je sv. Bernard, opat z Clairvaux († 1153), sv. Alfons, biskup se sv. Agaty u Neapole a zakladatel řádu Redemptoristů († 1787). Tento se modlil denně růženec, postil se v sobotu ke cti Panny Marie o chlebě a vodě, pozdravoval Marii Pannu andělským pozdravením, kdykoli slyšel hodiny bítí, kdykoli opouštěl svoji celu a kdykoli se do ní vracel, kdykoli začal a dokončil nějakou práci. — Napsal také s její pomocí díla, jimž dosud nic se rovnati nemůže. — Také velcí mužové ctili rodičku Boží s dětinskou úctou. Vojvůdce Radecký, jenž armádu rakouskou vítězně vedl z bitvy do bitvy — tento starý válečník — denně večer se modlil ve svém stanu růženec.

Nuže, moji drazí — i my před každou bitvou s tělem, světem i ďáblem se pomodleme k Panně Marii a jistě i my zvítězíme. — A m e n.

Klobuky 1896.

KVĚTY A BODLÁČÍ

Dnešní svátek Očišťování Panny Marie připomíná nám obraz, který i za dnů našich v našich katolických chrámech jako titulní vídáme. Matka stojí u dveří chrámových s dítětem na loktech a čeká, aby opět po šestinedělí uvedena byla před oltář Hospodinův. — Kdo jest ta matka a dítě, o nichž se zmiňuje dnešní sváteční evangelium? To není žena a matka obyčejná, nýbrž u chrámu Jerusalemského stojí sama nejblahoslavenější Panna Maria s Ježíškem. Je slavným dogmatem naší církve, že Maria byla bez poskvrny hříchu prvotního počata, byla pannou před porodem, při porodu i po porodu — víme, že neplatil pro ni předpis a zákon o očišťování uložený ostatním ženám. Maria ani v pravém smyslu ženou nebyla: jako zůstala pannou — zažila radosti a slasti požehnaného mateřství, ale nebyla zbavena čisté opojné rozkoše duševní, jakou skýtá neporušené panenství — A ejhle! Maria přece podrobila se obřadu očišťování — podrobila se zákonu, a když se naplnilo dní 40 po narození Ježíšově odebrala se do chrámu se svým synáčkem. A tážeme-li se proč, odpovídá nám na to Písmo, že podrobila se zákonu úplně proto, aby ukázala, že poslušné srdce nežádá, aby bylo vyňato z toho, co svrchovaný zákonodárce přikázal, že podrobila se z ochoty. Ano, dnešní svátek je velikým svědectvím pokory nejbl. Panny Marie a proto uvažujme chvilku o pokoře. Pokora — tento z á k l a d v š e c h c t n o s t í, tato první ctnost ze 7 hlavních ctností vyzařuje z celého života Rodičky Boží, ale jmenovitě i z dnešního svátku a proto . . .

O kom říkáme, že jest pokorným? O tom, kdo svou nicotu a nicotu všech pozemských věcí uznává a podle toho poznání se i chová.

Velikou pokoru projevil pohanský setník v Kafarnau, když řekl ke Kristu: Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdraven bude služebník můj (Mat. 8. 8). Tento muž, ač zastával vysoký úřad, měl veliké jmění, konal dobré skutky (židům vystavěl synagogu) pokládal se za nepatrného. Pokora je důležitá ctnost — nutná podmínka k životu bohumilému; kde pokora schází, tam nenajdeš také ctnosti ostatní. Proto nejpřednější snahou člověka musí býti, aby dospěl k pokoře.

Pokora vede k veliké dokonalosti, k povýšení a k věčné blaženosti. Pokorou docházíme osvětlení rozumu, pravého pokoje duše, odpuštění hříchů, rychlého vyslyšení modlitby, pokorou přemáháme snadno všechna pokušení.

Pokora zdokonaluje člověka. Čím je kdo pokornější, tím je dokonalejší, — čím je kdo vzdělanější, šlechetnější — tím je pokornější. Prázdný aneb jen zpola naplněný džbán pluje po vodě, ale džbán naplněný až po okraj se potápí a klesá ke dnu. Plné klasy se sklánějí k zemi, ale prázdné vyčnívají a trčí vzhůru nad ostatní. — Stromy obtížené ovocem se ohýbají — stromy holé mají větve přímé, — prázdné nádoby duní, ne však plné. Čím vyšší budova — tím hlubší musí být základ. Sv. Terezie napsala: Kdo myslí, že mnoho platí, neplatí nic, a kdo myslí, že neplatí nic, ten platí mnoho.

Pokora vede k povýšení. Kristus praví: Každý, kdo se povyšuje, bude ponížěn, a kdo se poníží, bude povýšen — (Luk. 14. 11). — Sv. Bernard napsal: Ponižte se před obličejem Páně a povýší vás —

(Jak. 4. 10). Matka Boží připisuje všechny milosti od Boha své pokoře, neboť praví: Shlédl na ponížení děvky své, nebo aj, od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všichni národové (Luk. 1. 48). Kdo prchá před ctí, za tím běží sama čest (Galura). Čest se jeví jako koketná, záletná žena, kdo za ní se žene, před tím prchá, a kdo se jí vyhýbá, toho ona pronásleduje.

Pokora vede k věčné blaženosti. Kristus praví: Blahoslavení chudí duchem — ponížení, neboť jejich jest království nebeské (Mat. 5. 3), t. j. těch, kteří uznávají, že — byť i před světem bohatí, před Bohem chudi jsou. Brána do nebe jest úzká a jenom malí t. j. pokorní mohou skrze ni vejíti (Sv. Bernard). Nikdo nebude míti podílu na slávě Kristově, kdo nemá podílu na jeho pozemské pokoře.

Pokorní docházejí dále mnohých darů Ducha sv. — jmenovitě rozum jejich býval osvěcen. Jenom pokorní chápou ducha vznešené nauky Kristovy. Proto modlil se Kristus: Chválím Tě, Otče, Pane nebe i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými a zjevil jsi se maličkým (pokorným, Mat. 11. 25). Sv. Petr dí: Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost svou (1. Petr. 5. 5). — Tím si vysvětlujeme, že často lidé obyčejní, prostí, lépe znají nauku Kristovu — náboženství, než mnohý tak zv. vysoký vzdělanec. Pastýři věděli o narození Kristově, zákonníci a fariseové nikoli. Kdo chce ze studnic božské moudrosti čerpati, ten se musí ohýbati. Jen v údolích shromažďuje se voda a vláha, s vrchů vysokých ale stéká dolů. Jediný den, v němž se před Bohem pokorujeme, přináší nám více milostí, než mnoho dní strávených na modlitbách. (Sv. Teresie.)

Pokorný dochází pravého pokoje duševního. Neboť Kristus slibuje: Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem; a naleznete

odpočinutí duším svým — (Mat. 11. 29). Pokorný nestává se ani pyšným ve štěstí, ani malomyslným v neštěstí. Pokora, byť byla by sebe větší, nikdy nepůsobuje nepokoj.

Pokorný dochází odpuštění hříchů. Celník v chrámu bil se v prsa svá se slovy: Bože, buď milostiv mně hříšnému — (Luk. 18. 13.) — a už šel ospravedlněn t. j. od hříchu očištěn domů.

Pokorný dochází rychlého vyslyšení modliteb. Pohanský setník v Kafarnau jen pro svoji pokoru byl tak rychle vyslyšen od Krista. Modlitba koričího se oblaky pronikne. (Sirach 35, 21.)

Pokorný překonává snadno pokušení. Nejpádnejší zbraní proti ďáblu je pokora. Ďábel se ničeho více nebojí než člověka pokorného. Pokora je jediná ctnost, kterou nemůže ďábel napodobiti. Jest tedy pokora skutečně mocnou a velikou ctností hodnou toho, aby člověk tuto ozdobu duševní opatřil. Leč slova zní, příklad hřmí — a táhne. O dnešním svátku dává nám Rodička Boží nejen příklad pokory, ale i její dítě — sám Kristus.

Ano Kristus zůstává nejkrásnějším příkladem pokory; neboť jsa synem Božím, přijal na sebe podobu člověka, žil dobrovolně ve veliké poníženosti, byl velmi skromný a blahosklonný ve svém obcování s lidmi a konečně umřel dobrovolně potupnou smrtí na kříži.

Kristus sám pokoru ukázal tím, že jsa Bohem — lidskou podobu na se vzal (K Filip. 2, 7). Ano, v N.S.O. bere na sebe i podobu chleba. Při křtu Kristově vzal Duch sv. na sebe podobu holubice. A Kristus dal se proroky nazývati Beránkem božím. Vidíme tedy, že sám Bůh velmi pokorný jest.

Kristus žil ve veliké poníženosti. Žádný palác, nýbrž chlév vyvolil si za rodné místo a jesle zvolil si za tvrdé

lože; žádnou královnu, nýbrž chudou Pannu za matku, chudého tesaře za pěstouna, Nazaret, město všemi opovrhované, za své bydliště, žádné filosofy — nýbrž prosté rybáře za své apoštoly. Kristus velmi skromný a blahosklonný ve svém obcování s lidmi bavil se s dětmi, obcoval s hříšníky a hříšnicemi (vzpomeň na ženu Samaritánku u studnice Jakubovy, na vlídné přijetí kající Marie Magdaleny, ležící u jeho nohou, a na ochranu, kterou poskytl ženě cizoložné ve chrámu, když Fariseové ji chtěli kamenovati); Kristus i myl při poslední večeři svým apoštolům nohy a rovněž nerozpakoval se na prosbu pohanského setníka v Kafarnau jíti k jeho služebníku a uzdraviti ho (Mat. 8, 7). Za časů Kristových byla smrt kříže smrtí nejpotupnější (jak praví Cicero) — a tuto smrt zvolil si Kristus. Kristus tedy vlastním příkladem potvrdil, že pokora je královská cesta k Bohu.

I ve svých řečech vybízel Kristus stále k pokoře. Pravit na př.: Kdo z vás větší jest, bude vaším služebníkem — (Mat. 23, 11) a dále: Když učiníte všecko, co vám přikázáno jest, rcete: Služebníci neužiteční jsme. (Luk. 17, 10.) Kristus odporučuje pokoru v podobnosti o modlícím se fariseovi a publikánu ve chrámu (Luk. 18. 13). Jednou ukázal na dítě a řekl: Kdožkoli se poníží jako toto pachole, ten je větším v království nebeském. (Mat. 18. 4.) — Sebe sama staví za vzor pokory, an dí: Učte se ode mne, neboť já jsem tichý a pokorný srdcem a naleznete odpočinutí duším svým (Mat. 14, 11).

Pokorným konečně slibuje Kristus povýšení a věčnou blaženost (Luk. 14. 11., Mat. 5, 3).

A tak máme, moji draží, opravdu dva vzory pokory. — Jejich pokoru vidíme i dnes — jak se ponížují a plní zákon — zákon očišťování — zákon, jenž jich, čistých a svatých, jistě se netýkal.

Nuže, moji drazí, spějme i my za vznešenými vzory
těmito, následujme pokoru jejich! — Po příkladu Ro-
dičky Boží i my se očistujme, očistujme se od hříchu, a
cvičme se v sebezapírání a pokoře — této základní
ctnosti, na níž si vybudujeme budovu věčného poby-
tu v říši nebeské. — A m e n.

Ořech 1897.

Aj, děvka Páně, staniž se mi podle slova
tvého. — Luk. 1, 38.

Dnešní sv. evangelium uvádí nás do severní části
svaté země Palestiny, do malého městečka zvaného Na-
zaret, po česku město květinové. A právem. I kdyby se
tam hojně nedařily květiny — v tomto městě žila nej-
krásnější a nejčistší lilie — čistá dívka Maria, žil tam
po 30 let Ježíš, nejkrásnější květ z rodu Jesse. A sem do
panenského příbytku této děvy Nazaretské uvádí nás
dnes sv. Evangelista a předvádí nám před oči onen tajup-
lný okamžik, kdy prostá a chudá dívka se stává matkou
Vykupitele. Stojíce dnes na prahu světnice Marie Panny
— stojíme vlastně na prahu vtělení syna Božího a tím
při počátku svého vykoupení. — Veliké vyznamenání,
vysoká důstojnost, vznešená pocta, kterou Bůh dnes
ozdobil neznámou před tím dívku Marii. — Prostá dí-
venka, povýšena pozdravem andělovým nad všechny
královny a císařovny, nade všechny ženy všech věků a
všech národů! — A hle, tam, kde by se jiná hlava vypjala,
ona sklání pokorně hlavu, nazývá se ne matkou Páně
— ale jeho „děvkou“. „Aj, děvka*) Páně, staniž mi se
podle slova Tvého.“ — Již vícekrát jsme se obdivovali
pokoře P. Marie a dnes se nám zase tato ctnost znovu
ukazuje. — Ano, pokora byla nejvýznačnější ctnost,
nejvýznačnější rys povahy Rodičky Boží! Pokoře se mů-
žeme z celého života jejího učit! — R u b e m p o k o r y,
jejím stínem a opakem, jest hřích, a sice opět 1. ze 7
hlavních hříchů — t. j. p ý c h a.

K o h o n a z ý v á m e p y š n ý m ? T o h o, k d o
s e b e s a m a a n e b s v ů j m a j e t e k p ř e c e -

*) děvka staročeský výraz pro slovo dívka.

ňuje a toto přeceňování i zevně ukazuje. Pýcha záleží tedy v nezřízeném vyvyšování se nad jiné. Pyšný obr Goliáš se vyvyšoval nad jiné svou silou, svým tělem, pyšný fariseus současně s publikánem vešel do chrámu a vyvyšoval se svými almužnami, desátky a posty, volaje: Děkuji, ó Bože, že nejsem jako jiní lidé! — Pyšným jest, kdo si zakládá na svém vzrůstu, na svých očích, na své řeči, na penězích, na vzdělání, na rdu, nebo i na své domnělé ctnosti. Pyšný je špatný kupec, poněvadž se více cení, než platí; podobá se opilci, neboť jeden i druhý si mnoho o sobě myslí a se vychloubají — oba nemohou nic rozumného činiti, nikdy se nenasytí a konečně upadnou (sv. Vincenc F. - sv. Augustin). Pyšný se podobá nádoru, jehož velikost jest toliko zdánlivá; píchni do něho a on sice vybuchne, ale splaskne. Podobá se špatné barvě, jež sice hezky vypadá, ale vybledne, jakmile slunce na ni zasvítí; i pyšný jednou v celé své nicotnosti se zjeví, až po smrti bude postaven před slunce spravedlnosti Boží. Podobá se orlu bez křídel, podobá se pávu, jenž rád se chlubí svým peřím — a chlubí se množstvím očí, jež však žádné oči nejsou. Podobá se žábě v bajce: chtěla se podobati volu — a nadýmala se tak dlouho, až praskla.

Pyšný ukazuje zevně svou pýchu takto: činí se svými řečmi a svým šatem před ostatními nápadným, touží po cti, vyznamenání a časných statcích, pohrdá pomocí a milostí Boží a spoléhá se jen sám na sebe a na pozemské věci.

Činí se nápadným svými řečmi. Chce se řečí státi větším než vskutku je. Jako olej, chce i on vždy na vrchu plavati — prvním býti. Chlubí se ihned, jakmile něco dobrého vykonal; podobá se slepici, jež ihned kdáče, sotvaže vejce snesla; podobá se kanálu, jenž všechno propouští, co do něho vtéká. Ba pyšný se i někdy haní, jen aby tím více chvály sklízel. A tu po-

dobá se sloupu, jenž na zemi leží, jen aby jiný délku jeho pozoroval a jej vyzvedl. Pyšný pomlouvá jiné a pokládá je za špatné — tak činil pyšný fariseus v chrámu (Luk. 18, 40). Vidí třísku v oku bližního, ale břevno v oku svém nevidí (Mat. 7, 4).

Pyšní lidé se činí nápadnými i svými oděvy. Šatí se nápadně, nad svůj stav, věší na sebe zbytečné okrasy a šperky — a řídí se výstřednostmi každé módy. Sv. Petr Dam. praví, že ti, kdož zevně nádherně se šatí, jsou uvnitř obyčejně plni neřesti, podobají se rakvím, jejichž víka jsou sice zlatem a stříbrem kovaná — ale pod nimi nic, než zapáchající tělo v rozkladu. Pýcha v oděvu má mnohým nahraditi to, co jim uvnitř chybí. Proto dí staré přísloví, že pýcha a hloupost rostou spolu na jednom dřevě. — Alkibiades, athenský švihák, pyšnil se kdysi novým pláštěm vlněným. I přistoupil k němu Sokrates a řekl mu: Nač se pyšníš — už před tebou jej nosila ovce! Přílišná nádhera v oděvu zničila hmotně celé rodiny, probouzí nenávist, nespokojenost — třídní boj. Byl by to zázrak, aby žena, oblečená v hadry a zmírající hladem a žebrající o skývu chleba, přála druhé ženě žijící v přepychu a ověšené démanty. Člověk, má-li míti cenu před Bohem, nepotřebuje k tomu nádherného, vybraného šatu; všichni velcí mužové a ženy, slavní a vskutku šlechtí, šatili se vždy velmi jednoduše. Císař Heraklius teprve tehdy mohl vnést do Jerusalema r. 628 znovu dobytý kříž Kristův, když svlékl se sebe nádherný oděv svůj. — Leč čistý a stavu přiměřený oblek není nikterak znamením pýchy. Čistota zevnější je obyčejně známkou čistoty vnitřní — nečistota pak znamením života nepořádného.

Pyšní se honí dále za poctami a významáními a za chválou jako hoši za motýly; s největší opatrností se blíží k motýlu a podařilo-li se jim chytnouti ho, tu jásají, jako by bůhví co

velikého dokázali, ačkoli vlastně nemají nic (sv. Anselm).

Lidská vyznamenání a lidská sláva a chvála se podobají ranním červánkům, jež jako zlato a purpur se skvějí, leč brzy se v déšť promění; podobají se ranní rose, jež sice v duhových barvách září, ale v žáru slunečním se vypařuje a mizí, podobají se kouři, jenž nad komínem se zvedá, ale brzy se ztratí. Ó, jak pošetilí jsou ti, kdož za světskými poctami se pachtí!

Pyšný pohrdá milostí a pomocí Boží, spoléhá se sám na sebe a věci časné. Pyšný proto nemá pražádné náboženství. Počátek lidské pýchy jest — odstoupiti od Boha. Pyšný se nemodlí, nepřijímá sv. svátostí atd. neuznává svou bídu a svoje hříchy a uzná-li je, nespěchá k lékaři, nýbrž chce je sám uzdraviti (sv. Ambrož). Proto Bůh je nepřítelem pyšných. Bůh se pyšným protiví (I. Petr 5, 5). V nenávisti je před Bohem i lidmi pýcha (Sir. 10, 7). Jak veliké jest však a jak hrozné jest zlo, míti Boha za protivníka!

Pýcha vede ke všem neřestem, k ponížení a věčnému zatracení; ruší zároveň cenu našich dobrých skutků.

Pýcha svádí ke všem nepravostem. Počátek všelikého hříchu je pýcha (Sir. 10, 15). Je královnou všech nepravostí, ježto z ní množství neřestí pochází. Pýcha jest matka, z níž se rodí samé zlé děti. Pýcha vede k neposlušnosti (tak u Absolona) — k ukrutnosti (u Heroda, vraha nemluvňat betlemských) -- k odpadnutí od víry (u Luthera, jenž se cítil být uražen, ježto si ho v Římě málo vážili), k nesváru, k závisti, k nevděčnosti a zvláště však k nečistotě. Pakliže někdo přemohl pýchu, přemohl všecky hlavní hříchy. Když Goliáš padl, utekli všichni Filištinští; je-li kořen podťat — uschne celý strom.

Pýcha vede k ponížení. Každý, kdo se povyšuje, bude ponížen (Luk. 14, 11). Také blesk bije nejraději do stromů nejvyšších. Vzpomeň, jak padl pyšný

Goliáš! Aman, nejvyšší ministr perského krále, pronásledoval židy a žádal na nich poctu božskou; skončil na šibenici (Esth. 6, 7). Herodes se nechal nazývati Bohem, za to ihned onemocněl a byl za živa červy žrán. Bůh kácí trůny pyšných knížat (Sir. 10, 17). — Vzpomeň na smutný konec císaře Napoleona († 1821). Bůh až do kořene vyhladí pyšné národy. Připomínám jen pád veliké říše římské. Ba Bůh vyhladí i památku pyšných (Sir. 10, 21) — to dosvědčuje stavění věže babylonské (I. Moj. 10).

P ý c h a v e d e i k v ě č n ě m u z a t r a c e n í. Pýcha vypudila mnoho andělů z nebe a první lidi z ráje. Jako u miskové váhy jedna miska padá a druhá současně stoupá, rovněž tak ten bude na onom světě ponížen, kdo se tu povyšuje. Chce-li ďábel někoho sraziti do propastí pekelných, vede ho nejprve na vrchol hory. Ne každý obstojí v pokušení jako Kristus „na hoře vysoké velmi“.

P ý c h a n i č í c e n u n a š i c h d o b r ý c h s k u t k ů. Pyšný už obdržel cenu svou (Mat. 6, 5). Jako rez železo, tak pýcha rozežírá naše dobré skutky (Frant. Sal.). Jako jen trochu žluče pokazí dobré víno, rovněž tak pýcha ničí ctnosti. Pýcha se podobá červu, jenž břečtanový keř Jonášův sežral. Vykonali-li někdo ne-
skonale mnoho dobrého, ale zakládá-li si na tom — tu jest bídým žebrákem. Nevykonal nic.

P ý c h a, jež se zakládá na věcech časných, stává se s m ě š n o u. Neboť všechno časné pomine jako stín a nemá před Bohem ceny. Hrob je školou, v níž se učíme pokoře. Člověk si nic nemůže zakládati na jmění, neboť přes noc může je ztratiti (jako král Kroesus) — ba ztratí je jistě při smrti. Sokrates, chtěje pokárati pýchu Alkibiadovu, poručil mu, aby ukázal svá pole na mapě Řecka. Kdyby člověk celou zeměkouli měl, neměl by vlastně nic, ba ani ve své moci by ji neměl. Člověk si ne-

může zakládati na své postavě, neboť jediná nemoc může tělo znetvořit a po smrti bude potravou červů. Nemůže si zakládati na své učenosti, neboť velmi rychle zapomíná věc naučenou; a jak mnoho věcí jest, jež nezná! Již filosof starověku Sokrates řekl: Vím, že nic nevím. — Astronom Newton, který dalekohledem prohlížel prostor světový a mnohé objevy učinil, říkal: Připadám si jako dítě, jež na břehu moře si hraje a tu a tam hladký oblázek nebo krásnou mušli najde, zatím, co obrovský oceán leží před ním neprozkoumán. — Člověk také si nemůže nic zakládati na cti, vyznamenání, neboť lidé volají dnes „hosanna“ a už zítra „ukřižuj ho“. Ba člověk si nemůže zakládati ani na milostech, jež od Boha obdržel, neboť i je může každým okamžikem opět ztratiti.

A tak, v Kristu shromáždění, mějme před očima stále zářivý vzor veliké pokory Nejblahoslavenější Rodičky Boží — Panny Marie a následujme ji! Jako ona archandělu, když jí zvěstoval největší štěstí, když byla povýšena nad všechny anděly a archanděly, cherubíny a safíry, když učiněna první po Bohu — přece pokorně odpověděla: Hle, já děvka Páně — tak i my, moji drazí, na ničem sobě nezakládejme, ale i tenkrát, když učiníme všecko, co přikázáno jest, rceme: Služebníci neužiteční jsme (Luk. 17, 10). — A m e n.

Ořech 1897.

Uplynul rok a zase nám dnes tane na mysli kolébka v chudičké chýši, v jedné z nejnuznějších měst galilejských a v kolébce dítě spanilé, které světlem očí svých rozžehlo na obzoru tmavého čtyřtisíciletí první červánek.

Dnes slavíme památku, že se zrodila ta, o níž právem dí Písmo sv.: Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na Tobě — Narodila se „příčina naší radosti“ — matka našeho Vykupitele . . .

K tomuto vznešenému povolání vyvolil ji sám Všemohoucí — Bez poskvrny počata — bez poskvrny žila, skvějíc se celou řadou vzácných a vynikajících ctností.

Drazí přátelé, o svátcích N. Panny Marie učinili jsme předmětem svých rozjímání její ctnost. Divili jsme se její statečnosti, její pokoře: dnes se obdivujeme její poslušnosti.

Od útlého mládí až do své sladké smrti se stkvěla touto ctností. Jako dítě poslouchala na slovo rodiče. Zaslíbili ji službě Hospodinově — a ochotně s matkou kráčela do chrámu, aby Bohu sloužila a zavázala se slibem. Poslechla rodičů svých i později a zasnoubila se muži z rodu Davidova. — Víc ještě než rodičů poslouchala Boha. Jsouc pannou — svolila k tomu státi se matkou slovem: Staniž se mi podle slova Tvého — Sklonila ve prach svou šíji . . . Poslouchala zákonů světských — když císař Augustus nařídil sčítání lidu po celé své říši — Marie spěchala do Betlema, aby se přihlásila k čeledi Davidově. — Poslechla anděla a s Ježíšem v náručí prchá před Herodem do Egypta — v nehostinné cizině poslušně dvě dlouhá léta čeká, až znovu na rozkaz an-

dělvův opouští Egypt a vrací se do Nazareta . . . Hle, jaký to vzor poslušnosti! Ba, Maria poslouchá, nereptá ani tehdy, když Bůh vyvolil si její jediné dítě za obět . . . Padá pod křížem, omdlévá bolem, ale nereptá . . . Abychom si my tuto ctnost zamilovali, rozjímejíme šíře o poslušnosti.

Kdo je poslušný? Poslušným nazýváme toho, kdo rád plní rozkazy svých představených. — Poslušnost nespočívá snad v tom, že konáme to, co nám uloženo, nýbrž že to konáme rádi. Mnohý koná sice rozkazy, leč koná je nerad. Takováto poslušnost není ctností; jenom tehdy je poslušnost záslužnou, když pro Boha se podrobujeme vůli jiných. Vzorem poslušnosti klademe Abrahama, obětujícího syna Isáka. I syn Boží byl poslušen. Dvěma lidem — Marii a Josefovi byl poddán (Luk. 2, 51). Stvořitel nebe poslouchá řemeslníka, Bůh věčné slávy poddán chudé Panně? Kdo něco podobného slyšel? Kdo kdy viděl něco podobného? Také Kristus šel za rozkazem svého nebeského Otce až k smrti — k smrti kříže (K Fil. 2, 8). Skrze poslušenství jednoho mnoho spravedlivých učiněno bude (K Řím. 5, 19).

Poslouchati mají: Děti svých rodičů a jejich zástupců, ženy svých mužů, my všichni pak svých duchovních i světských představených.

Aby veškeré tvorstvo tvořilo ladný, harmonický celek, učinil je Bůh v jistém poměru navzájem odvislé. Proto se otáčí měsíc kolem země a ostatní planety kolem mnohem většího slunce. Podobný poměr je mezi anděly právě tak jako mezi lidmi. Bůh zvláště ve 4. přikázání rozkázal dětem poslouchati svých rodičů. Sv. Pavel praví: Synové a dcery, poslouchajte rodičů ve všech věcech, neboť to jest libé Pánu (Kolos. 3, 20), a opět: Rodičů neposlušní — hodni jsou smrti (K Řím. I. 30, 32). Rodiče

ve škole zastupují učitelé. — Ženy mají poslouchati mužů svých. Vzpomeňte si na slova rozhněvaného Boha k Evě v ráji: Rozmnožím bídy tvé a početí tvá: v bolesti budeš roditi děti — pod mocí muže budeš a on panovati bude nad tebou. — I původ ženy napomíná, aby byla poslušna muže svého. Neboť žena z muže stvořena a proto jest jeho jako majetkem. Na znamení podrízecnosti má žena hlavu pokrývati (I. Kor. 11, 7).

My všichni máme poslouchati svých představených duchovních; tak nařizuje Kristus slovy: Jestliže kdo ani církve neposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán (Mat. 18, 17). Ježto křesťané mají poslouchati duchovních představených, proto je nazývá Kristus ovečkami — představené pak pastýři. I světskou vrchnost máme poslouchati; má moc svou od Boha. Sv. Pavel dí: Není mocnosti, leč od Boha, a kteréž jsou, ty od Boha zřízeny jsou — protož, kdo se mocnosti protiví, zřízení Božímu se protiví (K Řím. 13, 1—2). — A Pilátovi pověděl Kristus: neměl bys žádné moci nade mnou, kdyby nebyla tobě dána shůry (Jan 19, 11).

Leč i poslušnost má své určité hranice; nemusíme totiž poslechnouti své představené v takových věcech, ve kterých jim nejsme poddáni, ba, je ani nesmíme poslechnouti, poroučejí-li nám něco, co Bůh zapovídá. — Tak na př. nejsou rodiče oprávněni nutiti dítě k nějakému stavu, k němuž samo nemá chuti. Neboť povolání k stavu dává Bůh. Sv. František z Assisi († 1226) byl svým otcem nucen, aby se věnoval obchodu; neposlechl, ježto v sobě pociťoval mocnou touhu po vyšší dokonalosti. A jednal zcela správně. Nikterak tedy nejsou rodičové oprávněni nutiti děti k stavu manželskému. Sv. Rosa Lim. neposlechla rodiče, když po dosažení věku 20 let byla od nich nucena se provdati za bohatého muže. — Z téže příčiny nemají duchovní představení žádného práva poroučeti ve věcech čistě světských a naopak vrch-

nosti světské poroučeti ve věcech duchovních. — Nesmíme uposlechnouti představených svých, poroučejí-li nám něco, co Bůh zapovídá. Platí tu slova sv. apoštola: Více sluší poslouchati Boha než lidi (Sk. ap. 5, 29). — Žádá-li něco jiného císař a něco jiného místodržitel, musím uposlechnouti císaře — a poroučí-li něco jiného Bůh a něco jiného císař, tu zas musíme uposlechnouti Boha. (Podle výroku sv. Augustina.) — Tři mládenci v Babyloně nepadli na tvář před sochou Baalovou, ačkoliv král tak přikázal — za to uvrženi do pece ohnivě. — Sedm bratří Makabejských nejedlo maso vepřové, ač král Antiochus jim přikázal. — Sv. Mauritius a legie thebajská neuposlechli císaře, když jim poručil obětovati modlám a raději se nechali u jezera ženevského ostatním vojskem rozsekati. — Na sv. Perpetue žádal vlastní otec, aby odpadla od víry. Nesmím — odpověděla dcera — a byla na to v Karthagu dravým šelmám na pospas hozena. Podobně se zachoval mládeneček — sv. Vít — jehož tělo odpočívá ve chrámu sv. Víta na hradě pražském. Sv. Barbora, patronka umírajících, za to, že se nezřekla víry Kristovy, byla vlastním otcem ztýrána a popravena.

Poslušnost je sice nejtěžší, ale nejlepší mezi všemi ctnostmi.

Poslušnost je nejtěžší ctnost. Všichni lidé totiž už od přírody jsou nakloněni k tomu, aby poroučeli a ne k tomu, aby poslouchali. (Fr. Sal.) Poslušnost je tedy oběť a ctnost a přemáhání vlastní vůle, boj se sebou, a proto také boj nejtěžší. Sebe sama přemoci, jest nejkrásnější vítězství — a nejkrásnější oběť, neboť poslušností přinášíme Bohu za oběť svou vlastní vůli — sebe sama, a proto poslušností právě nejdokonalěji vyplňujeme vůli Boží a dospíváme rychle k největší dokonalosti. Proto mezi třemi evangelickými radami první je dokonalá po-

slušnost. Sv. Filip Nerejský dí, že poslušnost je přímá cesta, která vede do nebe; sv. Bonaventura dí, že je to klíč, který před námi zavírá peklo a otvírá nebe a sv. Bernardin, že je to loď, na níž bezpečně připlujeme do přístavu věčné blaženosti.

Jako krásnou ctností poslušnost, tak odpornou je její opak — její rub, t. j. neposlušnost.

Neposlušným je, kdo rozkazy svých představených neplní. Smutný příklad neposlušnosti poskytují nám první lidé v ráji. Neposlušností upadá člověk v časnou i věčnou bídu. V bídu časnou: Pomni jen na zlé následky hříchu dědičného. Ztratili ráj — přízeň a milost Boží — uvedli na sebe choroby — těžkou práci — a celou řadu jiných běd. — V jaké nouzi a strasti se ocitl neposlušný farao egyptský se svými poddanými! Vzpomeňme si jen na rány — na smrt krále a vojska jeho ve vlnách Rudého moře... V jaké bídě se ocitl Jonáš na moři... Kdyby tedy ani neposlušnost nebyla hříšnou, už pro ty zlé následky si ji musíme zoškliviti a tím více si zamilovati poslušnost — zvláště proto, když vidíme, k jaké dokonalosti, k jakému štěstí přivádí. Dnešní svátek Rodičky Boží je toho dokladem. Viděli jsme, jak byla poslušná Boha i lidí — a za to učiněna jest po Bohu tou nejprvnější — vyvolena jest za matku samému Bohu — synu Božímu — Kristu Ježíši.

A tak poznali jsme dnes opět o jednu ctnost více — poslušnost. A kdybychom — drazí v Kristu — kdykoli v roce slavíme svátek Mariánský, jen jednu jedinou vlastnost vždycky si tak vzali k srdci, jen o jediné ctnosti Panny Marie kdybychom vždy přemýšleli a hleděli alespoň poněkud ji následovati, pak by na tom suchém dřevě života našeho ratolest svěží za ratolestí pučela, rozzelenávala, až na sklonku dnů našich krásná koruna ctností rozestřela by ochranné stíny nad našimi hlavami.

Učiňmež si — drazí v Kristu — dnes u kolébky Mariiny tak pevné předsevzetí, že o každý její svátek jednu ctnost její promyslíme — pak, moji drazí, pak bude spasení naše pojištěno — pak jsme ve vírném moři života zachováni. Mdloba naše se promění ve svěžest, slabost naše v sílu — nevěra ve víru, slzy zármutku v slzy radosti — hoře naše v útěchu — únava v odpočinek — A tento život pozemský? Ten se promění v život věčný, v nějž věříme, v nějž doufáme a jehož zajisté všichni — všichni bez rozdílu dojíti chceme. — A m e n.

Ořech 1897.

MATKA TRPĚLIVÁ

Svátek Narození Panny Marie

Blahoslavení, kteří ostříhají cest mých.
— Přísl. 8, 32.

Slavný kněz — spisovatel — Václav Beneš-Třebízský, měl roku 1879 o svátku Narození Panny Marie kázání s tímto zakončením: Kdybychom, drazí v Kristu, kdykoli v roce světime svátek Mariánský, jen jednu jedinou vlastnost Panny Marie si vždycky vzali k srdci, kdybychom jen o její jediné ctnosti vždy přemýšleli a hleděli ji aspoň poněkud následovat, pak by pučela na tom suchém dřevě našeho života svěží ratolest za ratolestí, rozzelenávala se, až by na sklonku dnů našich koruna krásná rozestřela ochranné stíny nad našimi hlavami. Učiňmež si, drazí v Kristu, dnes u této kolébky Mariiny pevné předsevzetí, že každý svátek jen jednu ctnost promyslíme a přesvědčíme se, zda-li Třebízský mluvil pravdu, čili ne. — Podobati se Marii Panně, kráčet v jejích stopách — jít životem její cestou! — Blahoslavení, kteří ostříhají cest mých.

Věrní tomuto programu pokračujme v úvaze o ctnostech Panny Marie. — Nastávají nám dva svátky Mariánské — jeden dnes, její narození — a druhý za týden, její jmeniny, a proto uvažujme o trpělivosti!

Trpělivým nazýváme toho, kdo z lásky k Bohu ve všech protivenstvích života zachovává duševní klid — rovnováhu.

Jest trpělivost pravá a falešná. Mnozí jsou trpělivými jen proto, aby byli od jiných obdivováni nebo budili soustrast. Jiní přijímají jen část křížů ochotně — na př. snášejí trpělivě chorobu, ale netrpělivě nesou, že svou chorobou jsou jiným lidem na

obtíž. Taková trpělivost není pravá. Nejdokonalejším vzorem pravé trpělivosti byl Kristus na kříži a ve svém umučení. Bůh Otec slouží za vzor trpělivosti — neboť snáší i takové hříchy, které přímo vyzývají, provokují Jeho spravedlnost, jako křivopřísežníci a rouhači. Job a Tobiáš v Starém zákoně se vyznamenávali velikou trpělivostí. V Zákoně novém máme vznešenou trpitelku, královnu mučedníků, Pannu Marii. Trpělivě snášela potupu, když jí v Betlemě nepopřáli noclehu, trpělivě snášela obtíže cesty, když se synem svým prchala do Egypta, trpělivě ho hledala tři dny po Jerusalemě — a trpělivost její dosáhla vrcholu, když hleděla na mučení a smrt svého syna a když jeho mrtvé tělo na klíně držela . . .

I nás v životě čekají kříže a strasti, od Rodičky Boží učme se té ctnosti. Trpělivý se podobá skále v moři, o kterou se dravé vlny rozrážejí. Jako dobrý žaludek i těžké pokrmy stráví, tak trpělivý snáší všechny strasti života. Podobá se beránku, když ho zabíjejí — nekřičí.

Zvlášť máme klid a rovnováhu duševní zachovávat i v těchto strastech života: v nemoci, neštěstí, znovu-li do hříchu upadneme a při mnohých a těžkých povinnostech života a svého povolání.

Nemoci a neštěstí ani nejsou zlem, nýbrž milostí — Bůh sesílá je totiž ke spáse naší duše. Proto máme se z nich vlastně radovati. Nemáme se roztrpčovat, pak-li ze slabosti zase do starých hříchů upadáme a tak poznáváme, že jsme více lidské než andělské přirozenosti. Sami se sebou musíme právě tak míti trpělivost jako se svým bližním. Kristus praví z toho důvodu, abychom ovoce přinášeli v trpělivosti (Luk. 8, 15). Nesmíme se rozčilovati, máme-li těžké, nebo mnohé povinnosti svého povolání. Rozčilení se ukazuje v podrážděnosti, ukvapenosti, prchlivosti. Prchlivost škodí člověku vždycky. Podobá se dravému proudu anebo

horské bystřině, která všecko dere a pustoší, podobá se průtrži mračen, která polím a lukám škodí. Máme se andělům podobati, kteří bez omrzelosti a vášnivé zlosti lidem slouží. — Přísloví: Práce kvapná, málo platná, dvakrát měř — jednou řež, napomíná nás k trpělivosti — k rozvaze. I konec života a věčné radosti máme trpělivě čekat. Netrpělivý i život si bere . . . Sebevražda je projev netrpělivosti, ukvapenosti.

Klid — rovnováha — duševní, ukazuje se tím, že se nezlobíme, nejsme smutni, přehnaně nenáříkáme a nežádáme, abychom byli litováni.

Nemáme se tedy zlobiti. Zlost, hněv, není nikdy dovolena, protože zakaluje rozum a vede stále k nespravedlnostem (Jak. 1, 20). Soudce vášní zaslepený nikdy nepronese spravedlivý a nestranný rozsudek. V protivenstvích života nikdy nemáme býti příliš smutni. Existuje sice smutek bohumilý, rmoutíme-li se nad ztrátou věčných věcí. Proto praví Kristus: Blahoslavení lkající, nebo oni potěšeni budou (Mat. 5, 5). Leč smutek nad ztrátou věcí časných je Bohu nemilý (srovnej: II. Kor. 7, 10 - Sir. 30, 25). — Je sice dovoleno ve velikých duševních i tělesných strastech naříkati — vždyť i Kristus na kříži naříkal, nebeský Otec často ústy proroků nad hříšníky. I trpělivý Job naříkal; leč nesmíme pravou míru nářků překročiti — tedy nemáme naříkati pro maličkost, nenaříkati dlouho a příliš. Takový náрек by byl známkou sobectví a zbabělosti. Toliko Bohu samému můžeme strasti své žalovati, jak mnoho a jak dlouho chceme, takový náрек je volání po pomoci Boží. Takový náрек je Bohu i příjemný. Kdybys příteli stále jen o svých křížích mluvil, stal by ses mu protivným; ale Bůh v každé době pozorně tě vyslechne a dá ti pocítiti takovou útěchu, že na bol svůj zapomeneš (M. Lataste). Mnozí sice nejsou ve křížích netrpělivými, ale chtějí býti pro své kříže ustavičně litováni, obdivováni a za trpělivost chváleni.

To je falešná trpělivost — protože představuje vlastně skrytou pýchu. Jsme-li však tázáni, máme bolest svoji upřímně vylíčiti, aniž bychom ji zveličovali nebo umenšovali.

Trpělivost vede k mnohým ctnostem a k věčné blaženosti.

Když i malicherné věci trpělivě snášíme, nabýváme odvahy a síly k velikým věcem (Sv. Terezie). Právě trpělivostí nabyl Job obdivuhodné síly v utrpení. Trpělivý ukazuje obzvláštní vytrvalost jako mučedníci. Zůstaneme-li vždycky a stále trpělivými, můžeme se státi bez meče mučedníky. Trpělivost je kořen a strážce všech ctností; neboť každému velikému a dobrému skutku se staví v cestu překážky. Tyto však lze pouze trpělivostí překonati. Kdo má ctnost trpělivosti, je větší, než kdo znamená a divy koná. Trpělivost vede k blaženosti. Neboť Kristus dí: V trpělivosti budeme vládnouti dušemi svými (Luk. 21, 19). — Křehké věci se nerozbijí tak snadno, jsou-li obaleny vlnou anebo jinou měkkou látkou — rovněž duše je křehká, delikátní věc. Zabalíme-li ji do trpělivosti, uchováme ji bez úrazu. Trpělivý člověk podobá se lodi, která kotví v klidném přístavu, kde je chráněna před vlnami mořskými. Ať se jak chce v bouři zmítá člunek mého života atd . . . (Čelakovský.) — Poněvadž i časné výhody trpělivost sebou přináší, proto říkáme: Trpělivost nese růže — trpělivost všecko zmůže.

Kdo strasti života trpělivě snáseti chce, má si utrpení Krista živě představit i. Rovněž má uvážiti, že strasti vlastně jsou milostí Boží.

Vzpomeň — rozjímej utrpení Krista! Kristus tak učinil jako lékař, který hořký lék sám pije, jen aby překonal odpor nemocného k léku. Kristus totiž trpěl nejdříve sám, abychom se nebáli trpěti my, křesťané. —

Vzpomínej často na ukřižovaného! Tvoje bolesti se bo-
lům jeho nerovnají ani počtem ani velikostí (Sv. Frant.
Sal.). Voják sotva pozoruje, že je raněn, vidí-li, že jeho
vojevůdce je ranami pokryt (Bernard). Utrpení je
vlastně milost Boží. Vzpomeň na slova, která archanděl
Rafael řekl Tobíášovi: A že jsi byl příjemný Bohu, po-
třebí bylo, aby pokušení zkusilo tebe. (Tob. 12. 13.)
— Bez utrpení není spásy. Skrze mnohá soužení musíme
vcházeti do království Božího (Skutky apošt. 14.
21). — Koho Pán Bůh miluje, toho křížem navštěvuje.
Hořké věci mícháme s cukrem, abychom je požití mohli:
tak ztrácí i kalich strastí svoji hořkost, myslíme-li na
přehojnou odplatu. Dělník by těžkou prací nevydržel,
kdyby na mzdu nemyslel; tak i my budeme trpělivě
snášeti všecko, pomyslíme-li na spásu věčnou. Srovnej
se s mučedníky a s těmi osobami, které více trpí než
ty — pak se ti tvoje trny budou zdáti růžemi. Mnozí
nemají žádné bolesti a dělají si sami bolesti — všímají
si totiž věcí, kterých si člověk všimati ani nemá a ne-
musí. Není třeba ke každé maličkosti volati hned trpě-
livost na pomoc. Uvaž rovněž, že netrpělivostí všec-
ky zásluhy ztrácíš. Ať chceš nebo ne — trpěti musíš,
trpíš-li rád, mnoho získáš, trpíš-li nerad, tu bolest tvá
nebude menší, nýbrž větší (Sv. Chrysostom).

Od Rodičky Boží učme se nejen trpělivosti, ale k ní
se utíkejme v neštěstí a ona potěší — A m e n.

Klobuky 1901.

Přistupte ke mně všichni a plody mými
nasytíte se. Ecclesiast. 24, 26.

Tato slova starozákonní knihy klade církev do úst Rodičce Boží, Marii Panně. Znějí jako vlídné pozvání: „Přistupte ke mně všichni“ — tak jako její syn Kristus volal: Pojdte ke mně všichni — a já vás občerstvím.

Církev ráda srovnává Pannu M. se stromem: Jako cedr na Libanu — je vyvýšena — jako cypřiš na hoře Sion — jako oliva spanilá na polích — jako palma v Kadesu — jako štěp růže v Jerichu — jako javor podle vody — Celá spousta básnických obrazů, celá řada stromů — A je-li Maria připodobněna ke stromu, co je ploidem stromu toho? Co lze utrhnouti? To jsou ctnosti, jež máme následovati.

O ctnostech Panny Marie rozjímáme. — Dnes po stránce záporné — o opaku trpělivosti — o zlosti.

Zlostným se stává, koho všechno, co se mu nelíbí, rozladí a rozčilí.

Sv. Basil dí: Zlostný člověk ve zlosti ztrácí lidskou podobu a běže na sebe podobu dravce. Prodlouží se mu tvář, očima koulí, zuby skřípe, křičí, tluče, nohama dupe a předměty kolem sebe rozbíjí. Člověk zlostný měl by se viděti v zrcadle — jak je znetvořen. Zlostný nosí s sebou ustavičně zlost. Podobá se hadu, který ustavičně s sebou nosí jed. Anebo pušce, která hned spustí, jakmile se spouště dotkne, kousavému psu, který hned vrčí, štěká, je-li drážděn, — křemeni, který jiskří, udeříme-li jím, těžce nemocnému, který nesnese pokrmu, písčitému břehu, který vlny splachují a odnášejí, prázdnému hrnci, který na ohni praskne. Kdyby byl vodou naplněn, nepraskl by, kdy-

by byl člověk pln milosti, jeho trpělivost by se nezlomila hněvem — Zlostný člověk obyčejně přičítá jiným lidem příčinu svého hněvu — ale zkušenost učí, že je zlostným i tenkrát, je-li sám, zlobí se na př. při práci.

H o r l i v o s t p r o č e s t B o ž í j m e n u j e se často spravedlivým hněvem. Takovým hněvem dal se unést Kristus, když vyháněl prodavače z chrámu Jerusalemského (Jan 2). — Mojžš, když při svém návratu s hory Sinaj viděl národ klaněti se zlatému teleti (Mojž. 2.-23). Takový hněv není zlostí, ale výronem lásky k Bohu — není hříchem. Jen takový hněv je hříchem, který je spojen s touhou osobně se pomstíti.

Z l o s t n ý č l o v ě k h u b í s e b e s á m : š k o d í si na zdraví, stává se nepřítelným, činí se nenáviděným, a uvrhuje na sebe věčné zavržení.

Škodí si na zdraví. Zlost hubí zdraví a zkracuje život. Ptejte se lékařů! Ve zlosti vystupuje žluč člověka, rozlévá se do krve a otravuje ji. Proto zlostný stůně často žloutenkou. Zlostný podobá se vápnu, které hned syčí, jakmile je polejeme vodou, ale pak se v prach rozpadne. Podobá se rozhněvané včele, která hyne, jakmile jen žahadlem bodne. Podobá se kráteru sopky, která čím více zuří a soptí a oheň chrlí, tím dříve vyhasne. Jako červ na kořeni stromu, tak hlodá hněv na stromu života. Závist a hněv ukracují dnů — (Sirach 30. 26.) — Když hněv už tak tělu škodí — jak teprve škodí duši! (Sv. Chrys.)

Z l o s t n ý s t á v á s e n e p ř í č e t n ý m . Každé silné a prudké hnutí mysli — zakaluje rozum. Duch člověka zlostného podobá se hladině moře bičované větrem. V té svůj obraz nevidíme. Jako kouř kalí zrak a štípe člověka v očích, tak zlost kalí a zatemňuje rozum a zvláště jeho jednu mohutnost — soudnost. Zlost-

němu ukazují se všechny nehody větší, než ve skutečnosti jsou. Zlost podobá se mlze, ve které všechny předměty rostou. Zlostný i ve slovech laskavých shledává něco zlého. Zlostný člověk je jako ten, jenž horečkou schvácen, neví co dělá. Podobá se opilému. Je opilý ne vínem, ne lihem — ale zlostí. Proto, když kdysi jednal sv. František Sal. s člověkem zlostným, řekl: Pane, odpusť mu, neboť neví, co činí.

Zlostný člověk dá se lehce k nespravedlnosti strhnouti.

Hněv muže nekoná spravedlnosti Boží (Jak. 1. 20.). Zlostný podobá se vášní zaslepenému soudci, který nikdy nepronese spravedlivého rozsudku. Zlostný podobá se plavcům, kteří v čas bouře všechno házejí přes palubu a když bouře minula — pak toho litují. Zlost podobá se buď dravému potoku horskému anebo průtrži mračen. Zlostný člověk je ještě horší než dravec. Dravost lva přestává, setká-li se s jiným lvem — i nejdravější ptáci navzájem se nepožírají a nenapadají (orlové — supové). Ale zlostný vylévá si zlost na svých bližních. Zlostný člověk je horší než ďábel. Neboť duchové zlí žijí mezi sebou v míru; ale takový člověk zuří proti člověku! Co je příčinou vražd, nepřátelství, soudů, válek? Hněv!

Zlostný člověk je nenáviděn od svých bližních.

Zlostným lidem se vyhýbáme jako kousavému psu. Když kníže v době míru projíždí svým knížectvím, poddaní vítají ho rádi, ale neradi ho vidí, když přijíždí v čele válečného vojska; tak právě nevidíme rádi člověka, když se k nám blíží v průvodu zlosti a hněvu. Sv. Chrysostom dí: Je snáze bydleti se zvířetem, než se zlostným člověkem. Zvíře může býti ochočeno — zlostný člověk nikoli.

Zlostný člověk upadá ve věčné zavržení.

Kristus totiž hrozí: Každý, kdo se hněvá na bratra svého — hoden bude soudu (Mat. 5. 22). Vpravdě blázna zabíjí hněvivost (Job. 5. 2). Jako ten, kdo má dřevěné stavení a doškami kryté, ustavičně v nebezpečí jest, že vyhoří a dům ztratí — tak je zlostný v nebezpečí, že duši svoji ztratí a do věčného ohně přijde.

Zlost máme přemáhati: Ve zlosti nemáme ani jednat, ani mluvit, ale hned k modlitbě se utéci. Jestli však ve zlosti někomu jsme ublížili, tu chybu učiněnou máme okamžitě napravit.

Ve zlosti nemáme ani mluvit — ani jednat. Máme se podobati plavcům, kteří za bouře loď kotvou upevňují a teprve tehdy dále jedou, až bouře pomine. Sv. František Sal. jsa tázán, jak v obcování se zlostným může zůstat klidným, řekl: Uzavřel jsem se svým jazykem smlouvu, že nesmí promluvit ani slova, když srdce mé se rozčílí. Pohanský filosof Athenodor dal císaři Augustovi radu při návalu zlosti, aby odříkal 24 písmen řecké abecedy. Pohan Klinias měl ve zvyku v návalu hněvu zazpívati si píseň: Budiž každý člověk zpozdlý k mluvení a zpozdlý k hněvu (Jak. 1. 19). Mlčení totiž je projevem trpělivosti — tím docházíme vítězství. Když duševní klid opět nastal — pak teprve můžeme mluvit a jednat. — I modlitba zahání zlost. Cítíme-li, že jsme rozčileni, máme následovati apoštoly, kteří v bouři utíkali se ke Kristu! Kristus přikáže vlnám zlosti a nastane po modlitbě utišení v duši veliké! Svatí radí, abychom se v duchu pomodlili jedno „Zdrávas Maria“ — tím zapudíme ďábla, který nás pokouší. Ale hned, okamžitě, musíme se k modlitbě utéci — neboť požár může v začátku býti udušen snadno, mladý stromek lehce ohnut, vznikající nemoc snadno vyléčena. Později to bývá spojeno s velikými obtížemi.

Jestliže jsme někomu ve zlosti ublížili — tu máme

učiněnou chybu hned zdvořilostí napravit. Ať slunce nezapadá nad hněvivostí vaší! — (Eph. 4. 26.) — neboť ze zlosti se rodí obyčejně zášť a nenávist.

Trpělivými a mírnými budme jako Maria. Přistupte ke mně všichni a plody mámi nasyťte se. — A m e n.

Klobuky 1901.

MAGNIFICAT DÍKŮ

Na den Jména blahoslavené Panny Marie:

Ze všeho díky čiňte; nebo toť jest vůle Boží. — I. K. Thesal. 5, 18.

Dnešní den je pro naši osadu trojnásobným svátkem . . . Především slavíme s celou církví katolickou jmeniny Rodičky Boží, Marie Panny . . . Poslušni hlasu J. E. nejdůst. arcipastýře svého, konáme dnešního dne výstav Nejsv. Svátosti Oltářní, vystavujeme svého Boha a Pána, skrytého ve způsobě chleba, k veřejnému uctění. Konečně pak dnešní den jest určen k tomu, abychom poděkovali Bohu Všemohoucímu za šťastně dokončenou žeň A proto vskutku nazvati lze dnešní den velikým svátkem pro osadu ořešskou . . .

Slavíme dnes nejprve jména Panny Marie. Řekl jsem v poslední úvaze své, že chceme o každém svátku Mariánském o jedné alespoň ctnosti Panny Marie rozjímati — o jedné její ctnosti uvažovati. Poznali jsme již statečnost, pokoru a poslušnost Rodičky Boží — Nuže, kterou vybereme sobě dnes? — Přemýšlejme o ctnosti, kterou nejvíc projevovati máme — to je vděčnost. Dnes, kdy slavíme výstav N. S. O., máme ukazovati vděčnost svou Kristu Pánu za to, že se tak snížil a mezi námi příbytek svůj zvolil, máme vděčni býti za dary a milosti, jež z této svátosti nám rozdává. Dnes, kdy konáme slavnost obžínkovou, máme také děkovati Bohu za to, že úrodu zemskou v krajích našich chránil a zachoval — vděčnými býti za to, že nás při práci sílil a opatroval; proto vskutku o žádné ctnosti vhodněji promlouвати nelze — než o v d ě č n o s t i.

V koruně ctností, jimiž ozdobena jest hlava nejblahoslavenější Panny Marie, září také jako hvězda — v d ě č n o s t . . . Není zajisté třeba, abych na do-

klad tvrzení toho uváděl vám celý život Rodičky Boží. Stačí zajisté, ukáži-li vám, jak vděčna byla Panna Maria Bohu za milost, že uznána hodnou, aby se stala matkou Spasitele světa. Sv. evangelista Lukáš krásně vyličil nám tuto horoucí vděčnost Nejblahoslavenější Panny Marie. Do tiché světničky dívky Marie snesl se na bílých křídlech posel Boží — archanděl Gabriel... Slétl k ní s poselstvím, nad něž blaženějšího svět neslyšel... Slétl k ní, aby jí zvěstoval slova: Aj, počneš v životě a porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš — (Luk. 1. 31). Byla to milost nesmírná — vyznamenání závratné státi se matkou Boží... A Panna Maria znala dosah a velikost milosti — neboť jak vysoké bylo vyznamenání, tak hluboká byla vděčnost za ně... Panenská duše dojata se zachvívala v nejtajnějších hlubinách a Maria bouřnými city silné vděčnosti přemožena, klesá na kolena a děkuje Bohu nádherným, úchvatným chvalozpěvem: Velebí duše má Hospodina a splesal duch můj v Bohu spasiteli mém, že shlédl na ponížení děvky své — nebo aj, od této chvíle blahoslavenou mě nazývati budou všichni národové; neboť veliké věci mi učinil ten, jenž mocný a jehož jméno svaté jest (Luk. 1. 46. seq.). Ejhle, vděčnost Rodičky Boží vytryskla zde a zvěčněna jest v hymnu, jemuž krásou básnickou nic se nemůže vyrovnati — a dodnes s nadšením a láskou žalm pod jménem „Magnificat” čili Chvalozpěv Mariánský zpíváme — denně statisíce kněží modlí se jej v kněžských hodinkách. Taková vděčnost pronikla duši Mariinu a takovou vděčností vyznamenávají se máme i my. Panna Maria je dosud vděčna nejen Bohu i lidem — ona prosby, jež jí přednášíme splňuje, tím za modlitby se odvděčuje.

Leč komu máme býti vděčními? A na to odpovídá katechismus:

Ten, jemuž nějaký skutek milosrdný prokázán

byl, jest díkem zavázán nejprve Bohu a pak i svým dobrodincům; neboť Bůh chce, abychom za prokázaná dobrodiní byli vděční: Ze všeho díky činite, neb toť jest vůle Boží, dí sv. Apoštol. (I. Thess. 5. 18.).

Máme býti vděčnými — t. j. máme dobrodiní uznati a snažiti se dobrodincům je odplatiti. V první řadě ovšem platí dík náš Bohu, ježto všeliký dar od Boha pochází: Všelike dání výborné a každý dar dokonalý s shůry jest — sestupující od Otce světél — (Jak. 1. 17.). Lidé jsou jenom služebníci a nástroje Boží, proto jim teprve ve druhé řadě přísluší dík. Jakmile Ježíš nějaké dobrodiní od svého Otce nebeského obdržel, tu ihned pozdvihl oči své k nebi a řekl: Otče, velebím Tebe — nebo: Otče, děkuji Tobě, že jsi mne vyslyšel. Tak učinil při vzkříšení Lazara (Jan II. 41.). Nikdy nezasedal k jídlu ani nevstával od stolu, aniž by byl dříve Otcí nebeskému nepoděkoval; vzpomeňme si buď na poslední večeři anebo na jeho zjevení se v Emauzích — V obou případech zřejmě dí písmo sv., že než jedl — lámal a dával — dříve že „díky činil“. Podobně jednali i svatí a světice Boží. David zvolal: Čím se odplatím Hospodinu za všechno, co učinil mi? (Žalm 115. 3.) — První slova, která promluvil slepý Tobíáš po svém uzdravení byla: Dobrořečím Ti, Pane Bože israelský, neb tys mne potrestal — tys mne uzdravil (Tob. 11. 17.). Když Noe z archy vystoupil, první co činil, bylo, že přinesl Bohu oběť díků (1. Moj. 8.). Když Kolumbus na své výzkumné cestě spatřil pevnou zemi americkou, dobrořečil Bohu a z vděčnosti nazval první ostrov Guanahani St. Salvador t. j. sv. Vykupitel) a vztýčil zde kříž r. 1492.

Zvykni si za každé prokázané dobrodiní říci: Zaplať Pán Bůh (Deo Gratias). Tato slova často prý pronášela Panna Maria. Nebo užívej chvalozpěvu: Sláva Bohu — Otcí — i Synu etc. . .

Leč mimo Boha i lidským našim dob-

rodinám přísluší dík. David, kterému Jonathas mnoho dobrého prokázal, po smrti Jonathasa rozkázal, aby jeho chromého syna přivedli na hrad královský k němu, těšil ho, dobrodiní mu prokazoval, ku stolu královskému na jídlo ho zval a všechna pole Saulova mu navrátil, ač byl potomkem úhlavního nepřitele Davidova, byl z rodu Saulova. Když bojoval David proti nezdárnému synu svému Absolonovi, trpěl nedostatkem, hladem i žízní — jakýsi bohatý stařec osmdesátiletý přinesl mu hojnost pokrmů a nápoje. Za to chtěl David starce toho vzíti s sebou do Jerusalema, zahrnouti ho dobrodiním — Ježto však stařec dobrodiní odmítl, vzal král alespoň jeho syna a mnoho dobrého mu prokazoval, ba ještě když umíral, napomínal syna svého Šalamouna, aby nezapomínal na syna onoho starce a nechal ho jísti při stole svém. (3. Král. 2. 7.) — Tobáš chtěl průvodci syna svého — archandělu Raphaelu — dáti polovici přinesených peněz i všech věcí z Rages (Tob. 12). I nerozumná zvířata jsou vděčná: V Římě byl kdysi otrok jménem Androklas v amfiteatru předhoben lvu. Sotva se však zvedli mříže, vyřítil se lev a zochvil Androkla — zkrotl jako beránek — otíral se o jeho nohy a lísal se k němu. I žasli diváci — žasli ještě více, když slyšeli, že tento Androklas po tři léta žil v jedné z četných jeskyň afrických a tomuto lvu z nohy vytrhl trn a ránu podebranou zahojil . . . Ihned byl na svobodu puštěn. Jednou seděl sv. Makarius ve své cele, rozmlouvaje se svým Pánem. Zvíře nějaké tlouklo hlavou na dveře cely, dveře povolily, zvíře vešlo a vrhlo se k nohám Makaria, kladouc před něho své mládě. Poustevník pohlédl na obě zvířata: hyena, ukazovala své mládě Makariovi. Makarius, když je byl prohlédl, shledal, že bylo slepé. Plivnul tedy na jeho zavřené oči a hned se otevřely. Matka jeho dala mu hned svého mléka a odnesla je. Druhý den zase někdo tloukl, dveře se otevrou,

hyena se vrátila a přinášela velikou kůži ovčí — z níž pochází sukně Makariova, zvaná darem hyeniným. (Podobizny svatých str. 66.) — A Bůh chce, abychom za dobrodiní prokázaná vděčnými byli (I. Thess. 5. 18). Ze všeho díky čiňte, toť jest vůle Boží — neboť Kristus za zlé měl oněm devíti uzdraveným malomocným, že za dobrodiní mu nepoděkovali. Zdaliž jich není deset očištěno? A kdež jest jich devět? (Luk. 17. 17.) — Bůh často skrze proroky stěžoval si trpce na nevďěčnost lidstva; tak řekl: Zná vůl hospodáře svého a osel jesle pána svého, lid můj pak mne nepoznal. (Isai. 1. 3). Sv. Pavel často napomíná křesťany k vděčnosti. Tak volá ke Kolos.: Pokoj Kristův vítěziž v srdcích vašich a buďtež vděčni — Díky čiňte vždycky ze všeho ve jménu Pána našeho Ježíše Krista Bohu a Otci. (Kolos. 3. 15. — Efes. 5. 20).

V d ě ě ě n o s t í z í s k á v á m e n o v ý c h d o b r o d i n í ; n e v d ě k e m v š a k u p a d á m e v b í d u a n o u z i .

Rolník v úrodnou půdu rozsévá obilí, ježto ví, že z něho bude sklízeti bohatou úrodu. Půdu kamenitou nechává ladem ležet a neosívá ji. — Podobně počíná si Bůh. Bohu není nic nepříjemnějšího, než nevďěčnost za prokázaná dobrodiní — tato vděčnost totiž, činí člověka schopným k přijetí dobrodiní ještě větších. Vděčnost jest cesta, na které pomoci u Boha docházíme. (Žalm 49. 23).

Zato nevďěk ucpává pramen milostí Božích. Sv. Tomáš Aquin. dí: Ten nezasluhuje nových dobrodiní, kdo za prokázaná už dobrodiní děkovat neumí. Kdo odplácuje zlým za dobré, neodejde zlé z domu jeho. (Přísl. 17. 13.) — Jidáš obdržel od Krista tolik dobrodiní a zradil ho; leč jak bídne skončil.

Nevďěk je známkou surovosti a mravní špatnosti. Nevďěk světem vládne, t. j. lidé světáčtí, hříšní jsou

nevďěční. Nevďěčným byl na př. Achitofel, který s králem Davidem za jedním stolem jídal a od něho mnohá dobrodiní přijal. A tento člověk pak spřáhl se s Abssonem proti Davidovi, načež David trpce si stěžoval (Žalm 54. 13. seq.).

A tak nevďěčnými, drazí v Kristu, byli bychom i my, kdybychom dnes neděkovali Bohu, skrytému zde v N. S. O., za to jmenovitě, že nám na polích našich žehnal, nás v těžkých pracích sílil a chránil . . . A zdali pak, moji drazí, máte k tomu příčinu? I pravím bez rozmyšlení, máte tisícrou! — Zda nečetli jste a nečtete dosud ony děsivé zprávy ze všech končin milé naší vlasti o živelních pohromách? Moji drazí — nečetli jste zprávu o neštěstí v Krkonoších? Nedolétla k vám zpráva o povodni ve Spáleném Poříčí — v Jincích a jinde? a jinde? Procházel jsem jen malou částí zatopených krajín, — ale k pláči bylo člověku: ornice s polí odplavena a nahá skála šedala se místo polí úrodných — s polí vzala voda chléb — nad hlavou jim vzala krov a kolem nich odplavila jim nábytek a jmění . . . A ti lidé pracovali jako vy — orali — seli — kojili se nadějí na hojnou žeň jako vy — a místo žně hojné? Stojí ožebračení nad zříceninami, nad troskami svého jmění — Nuže, moji drazí, — máte tedy příčinu děkovati Bohu za sklizeň letošní? Ó, máte — a bylo by zajisté záslužno, aby rolnictvo naše dnes, kdy slavíme Naši Paní, jako jeden muž dostavilo se sem do chrámu, aby obléhalo toho Boha zde k veřejnému uctění vystaveného — a jemu zde děkovalo za to, že úrodu zemskou chrániti a zachovati ráčil. — A m e n.

Ořech 1897.

Synu, nemají vína. — Jan 2, 3.

Ve svém krásném díle, nazvaném „Rok na vsi“, zachytil spisovatel Alois Mrštík svérázné události na moravské dědině: zvyky, obyčeje, slavnosti každoročně se opakující a zčeřující klidný život. Vylíčil leden - únor - březen a když došel ke květnu — tu nazval události pro květen nejdůležitější: Mariánská píseň. Pod tímto záhlavím svým úchvatným způsobem líčí májovou pobožnost, jak ji koná před sochou Mariánskou v tiché slovácké dědině — Hrabůvce — starý bělovlasý farář.

Není jenom v Hrabůvce máj měsícem květnaté krásy a lásky, i jiná píseň nežli jen klokot slavičí se rozlévá rozkošnými jeho soumraky.

Ta píseň platí Panně Marii, kterou Hrabůvka oslavuje po celý máj.

A tato tichá idyla ze slovácké vesnice vybavila se mi živě v mysli, když jsem včera zdobil Mariánskou sochu v tomto chrámu Páně. I my, ctitelé Mariánští, chystáme se letos už po třetí k májové pobožnosti. — N e m á b ý t a n i u n á s m ě s í c m á j p o u z e m ě s í c e m k r á s y a l á s k y, a l e m ě s í c e m, v e k t e r é m n a š e o s a d a b l í ž e p ř i s t o u p í a t ě s n ě j i s e p ř i v i n e k e s v ě m a t c e M a r i i P a n n ě.

V minulých letech jsme rozjímalí o ctnostech Marie Panny a aby ctnosti ty lépe vynikly, uvažovali jsme i o hříších, které těm ctnostem se protiví. Vylíčil jsem v májových pobožnostech Pannu Marii jako vzor: 1. pokory, 2. poslušnosti, 3. trpělivosti, 4. štědrosti, 5. čistoty. Aby řada ctností byla úplná, z b ý v a j í j e š t ě d v ě c t n o s t i : s t ř í d m o s t a h o r l i v o s t. Střídmosti

se protiví nestřídmost a horlivosti se protiví lenost. Měsíc květen má čtyři neděle a o těchto nedělích i my chceme rozjímati o střídmosti — po týdnů o jejím opaku, nestřídmosti, o třetí neděli o horlivosti a o neděli poslední o opaku horlivosti — o lenosti.

Počínám tedy svoje rozjímání ve jménu Ježíše Krista — ke cti a slávě jeho Matky — neposkvrněné Panny.

I malým dětem je známa událost ze života Pána Ježíše, kterak o svatbě v Káni Galilejské se chudým sva-tebčanům nedostávalo vína. Tato svatba se stala proslulá tím, že na ní byli nejvzácnější hosté: Kristus a Maria. Na ní vykonal Kristus svůj první div: proměnil vodu ve víno a tak zahájil řadu dalších zázraků — a stala se konečně památná tím, že Kristus zázrak ten učinil na přímělu své matky.

Synu, nemají vína, dostačilo říci, aby Kristus divem oslavil sebe i svoji matku.

Tato prostá slova ukazují nám v nejkrásnějším světle ctnost, které se chceme podívat, totiž „s t ř í d m o s t“ P a n n y M a r i e. Neřekla: Synu, já nemám vína, protože o ni se nejednalo; jednalo se jí o jiné. Ona sama byla střídmou a zdrženlivou. Ze života Krista Pána je dále známo, kterak jedl a přijímal pozvání u Šimona farizea, jedl chleba u dvou učedníků v Emauzích, jedl beránka velikonočního, ale nikde jinde nezmiňuje se Písmo o Marii Panně. Její střídmost z toho jasně vysvítá.

K o h o n a z ý v á m e s t ř í d m ý m ? Střídmým je ten, kdo pije a jí pouze tolik, kolik potřebuje k udržení svého zdraví.

Už starý mudrc krásně ocenil účel jídla a pití ve slovech: Nežijeme proto, abychom jedli a pili, nýbrž jíme a pijeme, abychom žili. Člověk střídmý nejí tedy tak dlouho, až už absolutně více jísti nemůže — a až je mu od žaludku nevolno. Člověk střídmý nejí ustavičně a kdykoli, nýbrž zachovává v jídle určitou míru, určitou

dobu a přesný pořádek. Jí, cokoliv mu předloženo jest (Luk. 10, 8) a nehněvá se, když některé jídlo není právě podle nejlepšího umění kuchařského připraveno. — Sokrates dí: Hlad je nejlepší kuchař. — Člověku stříd-
mému jde pouze o to, aby pokrmy, kterých požívá, ne-
byly zdraví lidskému nebezpečné, aby byly výživné, aby
mu daly sílu k další práci.

Střídmost přináší veliký užitek: roz-
množuje zdraví, prodlužuje život, množí duševní síly,
vede k mnohým ctnostem a k věčné blaženosti.

Střídmy v jídle, střídmy v pití — **prodlouží si
životy** ti. Pij do polopita, jez do polosyta, vyjdou
ti na plno léta — praví naše přísloví. Sv. Cyprian dí, že
nikdo není v nebi, kdo by si střídmostí v jídle a pití
vchod do nebe nebyl otevřel. Daniel v zajetí babylon-
ském jedl luštěniny a pil vodu — a přece zdravím, krásou
tělesnou, učeností i ctností převýšil všechny nejučenější
muže na dvoře Cyrově. Člověk střídmy je i ctnostný.
Tělo nestřídme živěné je bujné. Jako pevnost se donutí
hladem k tomu, aby se vzdala a poddala, tak střídmostí,
postem se zkrátí i to nejbujnější tělo, aby se řídilo roz-
umem člověka a ne svými chťiči.

Střídmost dodává i tělesných sil.
Mylí se, kdo si myslí, že čím více bude jísti a píti, tím
že bude silnější. — Je známo, že zápasníci doby staré
i nové, sportsmani, závodníci, kolik dnů před zápasem
už musejí žít střídme. Poustevníci na poušti Thebaiské,
na př. sv. Antonín a Pavel, řeč. Poustevník, žil v postu
a střídmosti a přece dosáhli vysokého věku — nad 100
let. Sv. Alfons ke cti Matky Boží každou sobotu žil o
chlebě a vodě a dožil se stáří 90 let; Hypokrates, otec
lékařů, byl stár 140 let a dosud čilý. Otázán, jak se dožil
stáří tak vzácného, odpověděl: To tím, že jsem se jakživ
do syta nenajedl. — I lékaři pacientům předpisují, aby
se uzdravili, dietu, to jest — střídmost. — Moudrý Sirach

praví: Kdo střídmy jest, přiloží sobě života (Sir. 37, 34, srov. i Sir. 31, 19 seq.).

K této ctnosti, střídmosti, snáze dospějeme, budeme-li pilně rozjímati pravdy sv. náboženství.

Ten, kdo sytí duši svoji duchovním pokrmem, netouží po tělesných pokrmec h. Sv. Cyprian dí: Zvedejme oči svoje stále k nebi, aby nás země svými svůdnými požitky neoklamala.

Maria cítila nedostatek jiných — Synu, nemají vína!

Vzpomínejme a rozjímejme si zvláště na nedostatek chudých, zvláště na strádání a utrpení Krista. — Na zemi je tolik chudoby! Mnozí lidé by byli šťastni, kdyby se mohli vždycky do syta najísti chleba a napít vody! Jak dobrým vůči tobě byl Bůh, že ti daroval víc než jiným! Jak nevděčně bys jednal, kdybys zneužíval jeho štědrosti k tomu, abys mohl ukázati svoje labužnické choutky. Jestli ten, který pouhou svojí přítomností sytí anděly, k vůli tobě se postil, oč mnohem více ty k vůli němu a k vůli sobě samému musíš zdrženlivým a střídmy býti! (Ludvík Granad.)

Klobuky 1902.

Rodička Boží — Panna Maria, se zobrazuje jako žena, mající pod nohama zemi a kolem hlavy sedm hvězd. Obraz ten představuje Pannu Marii jako královnu celého světa — a hvězdy kolem hlavy znamenají ctnosti, jimiž v pozemském životě vynikala. Jako růže vyniká nad ostatní květiny a slove jejich královnou, jako drahokam leskem i cenou převyšuje bezcenný šperk — tak Bohorodička převyšuje ostatní smrtelníky.

Rozjímali jsme minule o její střídmosti. Viděli jsme, kterak pouze jednou se synem svým Ježíšem Kristem byla na hostině, na svatbě, jak tam prosila o víno, ale ne pro sebe, nýbrž pro jiné. Řekli jsme, že nikde jinde, ani při poslední večeři, ani v domě Šimona, ani v domě Lazara, kde Kristus jedl a pil, se s ní nesetkáváme. Ukázal jsem velikou hodnotu střídmosti i odměnu, kterou Bůh dává střídmy. Abychom si tuto ctnost ještě více zamilovali, rozjímejme dnes o jejím opaku — o **n e s t ř í d m o s t i**.

N e s t ř í d m ý m jest, kdo více pije a jí, než jeho tělo potřebuje.

Pokrm má býti pouze lékem k zachování lidského života, ale ne k ukojení labužnických choutek. Písmo sv. líčí nám vzory nestřídmosti — na př. Kristus líčí boháče, který každý den skvostně hodoval. Písmo sv. zmiňuje se o Balthazaru, který tři dny a noci jedl a pil, zmiňuje se o Esauovi, který miloval jídlo, že za mísu čočovice prodal svoje prvorozenství, zmiňuje se o Israelitech, kterým se na poušti stýskalo po hrncích masa v Egyptě. Člověk nestřídmy jedná nerozumněji než zvíře, neboť toto

samo přestane jíst a pít, když je nasyceno a napojeno; pouze člověk nikoli. Nestřídmost působí mnoho zla. Pomni, že nestřídmostí, nezdrženlivostí, touhou po jídle, zapovězeném ovoci, přišla smrt na veškeré lidské pokolení.

Nestřídmý podlamuje své síly duševní, připravuje se o čest a jmění, upadá do všech neřestí, umírá obyčejně nešťastně a bude jednou věčně zatracen.

Nestřídmý si škodí na zdraví. Kdo se pustí do nerovného boje s přesilou, zahyne; rovněž i žaludek, který musí mnoho pokrmů strávit. Kamna prasknou, naložíš-li do nich mnoho uhlí; rovněž tak tělo, které se pokrmem přecpe. Mnoho nápoje zničí tělo, jako mnoho vody zničí mlýn. Mnoho deště škodí polím a mnoho nápoje tělu. Zkažený žaludek, nechť k jídlu, vodnatelnost, mrtvice, jsou obyčejně následky nestřídmosti. Mnozí opilci propadají šílenství a musejí býti zavřeni do blázinců. Nestřídmostí zahynulo již více lidí než mečem. Nestřídmost škodí i potomstvu. Lékaři prohlašují, že z blbých dětí jistě dobrá polovice měla za otce opilce.

Nestřídmostí si člověk podlamuje síly duševní. Uleje v sobě všechna světla rozumu a vůle a v duši jeho zavládne — tma. Opilstvím bývá rozum právě tak zatemněn, jako slunce mlhou. Nestřídmý nemůže ducha k Bohu pozdvihnouti — jako opilý pták nemůže se vznést vzhůru. Nestřídmý je proto stále hloupý. *Plenus venter — non studet libenter*, říkali nám profesori. — Nestřídmostí bývá vůle člověka oslabena. Proto nestřídmý v době pokušení nemá síly, aby odporoval a bojoval, a přemožen upadá do hříchu. Podobá se těžce naložené lodi, která se v době bouře potopí, anebo ptáku, který veden žravostí, snadno se chytí na vějičku, anebo rybě, která snadno polkne červa, navlečeného na udici. — Nestřídmí lidé ztrácejí svoji čest. Vede se jim

jako Noemovi, který, poživ vína, ležel ve svém stanu obnažen. Opilý válí se často jako vepř v prachu a blátě, mluví nesmyslně jako blázen a je na posměch i dětem. Ve Spartě musely děti na opilce házetí blátem.

Nestříd m ý se p ř i p r a v u j e o s v ě j m ě n í. Opilec rozhazuje svoje jmění, dí sv. Ambrož, a v jediném dni utratí mzdu celého týdne. Činí se neschopným k práci na den i více, jak dobře povídá moudrý Sirach: Dělník-opilec nezbohatne (Sir. 19, 1).

Ano, **nestřídmost** vede ke všem **neřestem**; hlavně však k nemravnosti a k úplné bezbožnosti. — Na půdě příliš vlhké roste různé býlí a tvoří se a rodí různý hmyz. Nestříd m ý se podobá bažině, ve které hadi, pijavky, želvy a červi mají domov. Jako z bahna vystupují nezdravé výpary, tak z nestříd m ě h o těla pocházejí různé hříšné žádosti. Zvlášt nestříd m ý člověk rád nemravně a bezbožně mluví. Jako kvasící mladé víno všecko vylučuje co je v něm, tak i nápoj v útrobách člověka ze srdce všecko projevuje, co je v něm obsaženo. Nestříd m ý prohrává svoje peníze, nadává, lže, zanedbává modlitby, nechodí do kostela, upadá do dluhů, žije v nesváru. — Pomni na ničemnosti Herodesa, který dal sv. Jana Křtitele popraviti (Mar. 6). Na Baltazara, který v opilství zneuctil posvátné nádoby (Dan. 5), na boháče, který chudému Lazaru ani drobtů nepřál (Luk. 16). Jako oheň olejem, tak nemravnost jest živena **nestřídmostí**. Jako koudelí neuhasíme požár, tak nestříd m í si neuchrání svoji nevinnost. Nestřídmost a nemravnost jsou dvě sice ošklivé, ale nerozlučné sestry. — Nestříd m ý se stává také úplně bezbožným. Nestříd m ý vůbec nemyslí na svůj nejvyšší cíl; podobá se supu, jenž pouze po potravě, zdechlině touží, a když ji požírá, o nic jiného se nestará. Tělesný člověk nechápe těch věcí, které jsou z Ducha Božího, jeho bohem jest břicho, ale jeho koncem jest pak zatracení (Kor. I., 2, 14).

Nestřídmí lidé, zvláště opilci, umírají často náhle a nešťastnou smrtí. Proto napomíná Spasitel: Hledte pak, aby snad nebyla obtížena srdce vaše obžerstvím a opilstvím a pečováním tohoto života; a aby nepřišel na vás ten den náhle (Luk. 21, 34). Ano, pravdivé je přísloví: Jaký život, taková smrt. Opilému Holofernovi utála Judita hlavu (Jud. 13). Nestřídmý Baltazar byl ve svém vlastním loži ubit od nepřátelského vojska, které do města v noci vniklo (Dan. 5). Mnoho opilců padne do vody a utone, zmrznou ve sněhu, s vozu spadnou přímo pod kola. Opilec se polepší zřídka a polepší-li se, dělá dobrotu jen krátký čas a znova se oddá staré neřesti.

Lidé nestřídmí budou věčně zavrženi. Boháč pochován byl v pekle. Běda vám, kteříž jste nasyceni (Luk. 16, - Luk. 6, 25 - I. Kor. 6, 10 - Gal. 6, 8).

Pro tyto smutné následky nestřídmosti a pro rozšířenost tohoto hříchu, rozumní mužové zavedli opatření. Mohamed zapověděl Turkům pití vína a opojných nápojů. V mnohých zemích, zvláště v Anglii a Francii, se zakládají spolky střídmosti. V Irsku zvláště jejich apoštolem se stal mnich-kapucín P. Mathew. Tento prostý řeholník byl pozván i do svobodné Ameriky, aby tam hlásal střídmost. A když tento řeholní syn sv. Františka, opásaný provazem, v režném rouše, polobos, vstupoval do sálu, kde byli shromážděni zástupcové amerických států (sněm), všichni shromáždění povstali a prokázali tak hlubokou úctu muži, apoštolu, jenž zasvětil život svůj boji proti nepříteli štěstí, pokoje a bohatství národů — alkoholismu. U nás by se to ovšem nestalo. Tu se jen mnichům nadává a pod vlajkou vlastenectví a někdy i humanity se zakládají vesele dál kuřácké a pijácké kroužky a společnosti. Loňského roku se sešel ve Vídni mezinárodní sjezd proti opilství. Sešli se k němu

četní zástupcové všech národů a celého vzdělaného světa. Za čestného předsedu byl zvolen sám ministr vyučování Dr. Hartel, který řekl ve své zahajovací řeči toto: v Čechách žije 25.000 notorických pijanů, jichž neřest ohrožuje 75.000 dětí fysicky, duševně a hospodářsky. V našich zemích připadá 50% šílenců a 60% zločinců na alkoholiky.

Umiňme si tedy po každé před jídlem i po jídle, že se budeme modlit a nevybírat si v jídle. Jezte, co se vám předloží (Luk. 10, 8), dí Kristus učedníkům svým. Při jídle nemáme se tolik najísti, aby už člověk více jísti nemohl. Jak člověk jí — takový také jest!

Klobuky 1902.

Přistupuji dnes k tomu, abych s vámi, ctitelové Mariánští, rozjímal o sedmé a poslední ctnosti Mariánské, kterou nazývá katolická mravouka *horlivostí*. — Sledujeme-li život a povahu Panny Marie, tedy opravdu s touto ctností se setkáváme u ní ustavičně. Horlivou byla jako panna, jako žena i jako matka. Horlivou v dobrém, zvláště v nábožnosti a mravu byla jako panna, neboť sám anděl ji nazývá pannou — milosti plnou. Ježíš Kristus si ji vyvolil za matku svou a ona jako panna při Početí syna nadšeně a horlivě pěje: Velebí duše má Hospodina a splasal Duch můj v Bohu Spasiteli mém. — Horlivou byla jako žena. Je známo o ní, že byla ženou chudého tesaře a jako každá chudá žena i ona horlivě a ze vší síly své musela se starati o svoji skromnou domácnost. Pilnou, pracovitou, horlivou ji líčí legenda i písmo sv. Malíři malují Rodičku Boží, která sedí u kužele a přede len nebo vlnu, pečuje o své dítě nebo muže. Písmo výslovně praví, že Ježíš Kristus nosil sukni nesešívanou, ale celou tkanou — dílo to rukou jeho matky. Oblékala tedy prací svých dovedných rukou i své dítě, i muže, i sama sebe. Ale zvláště horlivost její vidíme, pozorujeme-li ji jako matku. Jak horlivě se stará o své dítě! V plénky je balí, do chrámu je nese obětovat, shání dar obětní dvě hrdličky, prchá se svým dítětem před Herodesem do Egypta, tři dny a noci hledá svého dvanáctiletého syna po Jerusalemě . . .

I této ctnosti se můžeme učití tedy od Panny Marie, a proto tedy *uvažujme dnes o horlivosti (pracovitosti)!*

Horlivým v dobrém je, kdo, seč síly stačí, na své spáse pracuje.

Horlivost v dobrém musí klíčit i z lásky k Bohu, neboť jinak nemá ceny. Rovněž horlivost v dobrém musí mít jednu vlastnost: musí být rozumná, jinak více škodí než prospívá. Kdo má horlivost nerozumnou, ten se podobá člověku, který, aby s pole plevel odstranil, vytrhává spolu i pšenici (Mat. 13, 29). — Když Alexandra Velikého k slavným skutkům pobádala touha a žízeň po pozemské slávě, co teprve my máme činit v naději na věčnou slávu! Musíme každého dne tak Pánu Bohu sloužiti, jako by to byl první den naší služby. Musíme se podobati kupcům, kteří svým bohatstvím se nikdy nespokojují, nýbrž bez ustání počítají s novým ziskem. Musíme se podobati rozumným poutníkům, kteří se neohlíží na cestu vykonanou, nýbrž na tu, kterou mají ještě před sebou; neboť dráha již vykonaná nic jim neprospěje, nedostanou-li se k cíli své pouti. — Kdo je horlivý v dobrém, ten, pokud jen může, používá všech milostných prostředků církve sv. Podobá se pilnému zahradníkovi; používá všech prostředků, aby si svoji zahradu okrášlil, mrví, sází, pleje, zalévá atd. . . . Horlivý používá všech prostředků, aby duši svoji posvětil: pravidelně se modlí, často chodí ke sv. zpovědi, ke sv. přijímání, naslouchá rád slovu Božímu, čte a odebírá knihy nábožné atd. . . . — Kdo je horlivý v dobrém, používá každé příležitosti, která se mu k vykonání dobrého skutku nabízí. Žádného chudého nenechá odejít bez almužny, zachovává svědomitě církevní posty, a každé volné chvíli využije k modlitbě. — Kdo je v dobrém horlivý, přináší rád nějakou oběť Bohu. Jest rád, je-li pro své náboženské přesvědčení pronásledován a tupen, raduje se v křížích, které Bůh na něho sesílá. Všechno raději podstupuje a obětuje, než aby se

hříchu dopustil, ba je ochoten za Krista i umřít, kdyby to muselo býti. — Kdo je horlivý v dobrém, ten se stará i o duševní blaho jiných. Varuje své podřízené, své přátele a příbuzné před hříchem, poučuje je, modlí se za ně; ba modlí se za zcela cizí lidi, jakož i za jinověrce a hříšníky. Co všechno činili svatí! Horlivost se podobá ohni, který nejprve zapaluje předměty nejbližší a pak i vzdálené.

Bez horlivosti v dobrém nemůžeme býti spaseni — neboť království nebeské trpí násilí.

Kristus dí: Ne každý, kdo mi říká Pane, Pane, vejde do království nebeského (Mat. 7, 21) — a na jiném místě opět praví: Království nebeské trpí násilí a ti, kteří násilí činí, uchvacují je (Mat. 11, 12 - I. Kor. 9, 24). Jen kdo vytrvale o závod běží, může dostati cenu. Nevěřme proto, že tak lehce můžeme býti spaseni! Věčná blaženost se nazývá královstvím, městem Božím, domem Božím, rájem, korunou. Takových věcí můžeme dobýti však velikým bojem anebo velikými penězi. Vysoké služné dostávají ti, kteří mnoho studovali a dlouho a věrně sloužili. Přesto je království nebeské velmi laciné, méně, mnohem méně za ně dáme, než zač ve skutečnosti stojí. — Bez horlivosti nemůžeme vykonati nic dobrého. Neboť každému dobrému skutku dopustí Bůh (obyčejně ďáblem) nakupiti v cestu překážky, aby poznal, máme-li pevnou vůli. Kdo žádné oběti přinést nechce, tedy žádné horlivosti nemá, ten dobrý skutek nedokoná. Rovněž bez boje (horlivosti), žádné ctnosti nemůže být dosaženo. „Budeš jen potud pokračovati ve ctnosti, pokud si činiti budeš násilí.“ Také naše modlitba pouze tehdy bude vyslyšena, pakliže přes všechny překážky vytrvale a horlivě se budeme modliti.

Pomni na modlitbu slepého na cestě do Jericha (Luk. 18, 35) — a na sv. Moniku.

Svatopluk Čech snad nevědomky přirovnal horlivost
a duševní blaho práci rolníkově! . . .

Je nejpřednější ze všech prací
ta, kterou koná pluh —
jí pusté zemi ráje vrací
žehnající Bůh!

Klobuky 1902.

Sedm hlavních ctností jako hvězdy zdobí hlavu Rodičky Boží — Panny Marie. Vznešená povaha její se vyznamenává pokorou, štědrostí, čistotou, příznivostí, střídmostí, tichostí a horlivostí. Jako drahé zlaté peníze jsme si prohlíželi tyto ctnosti a volali s Písmem: Všecka jsi krásná . . . A abychom je lépe poznali, zmínili jsme se vždy o opaku těch ctností, t. j. o sedmi hlavních hříších. Když jsem mluvil o pokoře, vyložil jsem její opak pýchu, ukázal jsem při štědrosti na lakomství, při čistotě na smilstvo, při příznivosti na závist, při střídmosti na nestřídmost, při tichosti na hněv. — Minule jsme rozjímali horlivost Panny Marie. Spatřili jsme ji horlivou jako pannu, jako ženu i jako matku, a tu abych rozsah řeči vyčerpал, zbývá mi, abych se zmínil o opaku horlivosti. Jest jím sedmý hlavní hřích, jenž se jmenuje lenost, a o hříchu tom dnes uvažujme.

Líný jest ten, kdo se štítí každé namáhavé práce, která prospívá jeho blahu časnému anebo věčnému.

Kdosi napsal: Jsou lidé, kteří se pokládají velmi nešťastnými, nemohou-li se zbaviti tří nejcennějších věcí: svého času, svých myšlenek a svých peněz. — Lenost se projevuje buď jako zahálka nebo nechut k práci. — Líný se podobá člověku, který má pokažený žaludek; hnusí se mu každý pokrm. Zrovna tak pociťuje líný hnus při pomyšlení na práci (sv. Vincenc Fer.). Líný se podobá ospalci, který, i když mu vezmou pod hlavou polštář, přece se neprobudí. — V celé

přírodě vidíme činnost a bujarý život. Bez ustání prozpěvují nebeské zástupy chválu Bohu. Bez ustání krouží tělesa nebeská vesmírem, keře a stromy rostou a sílí, mravenci shromažďují v létě zásoby, včely staví svoje plásty a zabíjejí líné trubce — a člověk měl by býti líným, když i zvířata pouhým pudem vedena cítí odpor k zahálce? Jdi k mravenci, lenochu, a pozoruj ho (Přísl. 6, 6). — **P r á c e j e t e d y z á k o n e m p ř i r o z e n ý m**, a kdo ji zapuzuje dlouhou chvílí, dočká se pokuty. Největší trest v žaláři jest — zákaz práce. Vězňové prosí o práci — o zaměstnání.

Líný odkládá každou práci na pozdější dobu a toliko se stará o smyslné požitky. Až zítra, říkávají lenoši, mají-li něco vykonati. Vlažný chce a nechce. Rád by měl odměnu, kterou Bůh člověku slibuje, ale nechce nic pro Boha učiniti, vykonati nebo vytrpěti; jakmile je třeba násilí užíti, hned zbaběle ustupuje. — Aby však ďáblu brány otevřel, vystavuje tisícerým nebezpečím svůj majetek, čest, zdraví a j. v. — pro Boha však nečiní ničeho. Přesto se lenoch domnívá, že činí více dobrého než všichni jiní. Kdežto zbožní lidé pozorují na jiných vždy to lepší, aby se sami pokořili, lenoši nikdy nepozorují dobrých stránek, jež mají jiní, nýbrž pouze ty, které oni sami mají. Podobají se žákům, kteří se srovnávají jen s těmi nejlínějšími a nejhoršími, ale nikdy ne s těmi nejhodnějšími a nejlepšími. Proto lenoši nikdy dokonalosti nedosáhnou. Viděli jsme, jak velcí hříšníci ve světě dokonalosti dosáhli, ale nikdy jsme to neviděli u lidí vlažných, líných.

L e n o s t v e d e k e v š e m h ř í š ě m, k č a s n é b í d ě a k v ě č n ě m u z a h y n u t í.

Z a h á l k a j e s t m a t k o u v š e c h n e p r a v o s t í. Zahálka učí všemu zlému (Sir. 33, 29). Jako prázdný sud může přijmout každou tekutinu, tak lenoch je schopen každého hříchu. Člověk je jako orná zemská

půda. Není-li oseta dobrým semenem, rodí plevel; něco roditi musí. A tak i člověk, který od přírody touží po činnosti, Nečiní-li dobré, oddává se skutkům zlým a páše nepravosti. Železo rezaví, není-li používáno. Vzduch se kazí a způsobuje choroby, pakliže je dlouho v klidu a neprovětrán. Něco podobného se stává i lenochům. Voda, která nemá odtoku, hnije a stává se pařeníštěm různého hmyzu; tělo, které je zahálkou zkaženo, stává se sídlem zlých žádostí. — Lenoch upadá do mnohých pokušení, pracovitý člověk jest jenom od jednoho ďábla pokoušen, lenoch však od mnoha set ďáblů. Pták potud je bezpečen, pokud letí; jakmile usedne a odpočívá, bývá chycen anebo zastřelen. Tak se vede člověku, jenž zanechá práce. Zahálkou bývá zničena každá ctnost a všecko dobré pokaženo. Lenoch se podobá ne stromu, ale pouze pařezu bez listů a plodů. — **Z a h á l k a v e d e d o č a s n é b í d y.** Lenoch upadá v chudobu (Přísl. 6, II.). Lenost jest matkou chudoby a kořenem zoufalství. Viktor Hugo ve svém románu „Bídníci“ dí: Pigritia — slovo latinské — je slovo děsné. Znamená lenost. Lenost je matkou. Má dva syny: Krádež a hlad. — Nejtěžší prací ze všech je krádež. Věř mi a nepodnikej namáhavé dílo to, abys byl lenochem. Bytí ničemou není nikterak pohodlné. Pohodlnější je býti člověkem poctivým. — **L e n o s t v e d e k v ě č n é m u z a h y n u t í.** Lenoch totiž nečiní dobro, a to je právě takové, jako by činil zlo. Byť i sluha svého pána neokrádal, neopíjel se, nebyl hrubým, má-li však vadu lenivosti, vyžene ho pán ze služby a nedá mu žádnou mzdu. Právě tak i Bůh. Každý strom, který nenese ovoce, vyťat bude, a na oheň uvržen bude (Mat. 7, 19). Služebník, který se svěřenou hřívnou nehospodařil, přijde do temností zevnitřních, kde je pláč a skřípění zubů (Mat. 25, 30). — Vpravdě, lenoši nebudou do nebe přijati — ježto Kristus dí: **Z a v o l e j d ě l n í k y** (a ne lenochy!) a dej jim mzdu. Bůh

přátele pohodlí nečiní přáteli svými. Bůh sám prohlašuje, že ty, kteří nejsou ani horcí ani studení, ale vlašníci, ze svých úst vyvrhne, t. j. cítí k nim odpor (Zjev. 3, 16). Bůh je žhavý oheň a chce od Serafínů, kteří láskou hoří, obsluhován býti, proto nenávidí vlašného křesťana.

Lenoch má častěji pomýšletí na časnou i věčnou odměnu pilnosti a pak se jistě snáze pro práci rozhodne.

Ty stále hledíš na namáhání, které práce stojí, hled také na pokoj a radosti, které Bůh ti slibuje — s těmito nestojí tvé namáhání v žádném poměru (sv. Aug.). — Čiňme dobré a neumdlívejme; neboť svým časem budeme žiti (Gal. 6, 9). — Kdo hojně rozsévá, hojně i žíti bude . . .

Pracujme ustavičně a rádi. Odpočívejme, ale jen potud, pokud je třeba k načerpání nových sil. Dlouhý odpočinek dělá líné koně. — Vojíní Hannibalovi za jedinou zimu blahobytu v Capue ztratili nepřemožitelnost. — Co je život bez práce?

Básník odpovídá:

Život bez práce je kolo bez pomazu,
řeka bez vody a rámeček bez obrazu.

Tím končím naše májové rozjímání. Loučím se s nimi i s vámi — děkuji Vám . . .

Klobuky 1902.

OZVĚNY ÚCTY MARIÁNSKÉ

Byly pak tu ženy mnohé z daleka,
kteréž byly přišly za Ježíšem. Mat. 27, 55.

Až posud ve svých mnohých rozjímáních pozorovali jsme vesměs muže a s lítostí musíme doznati, že role, kterou v dramatu života Ježíšova hráli, není nejčastnější.

Z řady apoštolů jeden Krista prodal — Jidáš, jiný ho zapřel — Petr a ostatní ho opustili. Annáš, Kaifáš, Herodes a Pilát ho na smrt odsoudili a vydali. Velerada židovská, Fariseové a Saduceové na Krista plivali a políčkovali ho. A což vojáci . . . ! Jak surové a brutální jsou jejich skutky, jak hrubé povahy a jak tvrdá slova!

Jednání těch mužů naplnilo nás odporem a hrůzou — v evangeliích zvěčněny skutky jejich jako odstrašující příklady.

Dnes padá náhle radostný svátek — jako jásavý tón do ponuré písně — svátek Mariánský. Svět křesťanský oči své obrací k matce Vykupitele. — Použijme této příležitosti a tažme se, jak si při umučení Ježíše Krista počínaly ženy!

Čteme-li život Ježíše Krista, vidíme, že se styku se ženami nevyhýbal. Těsně s jeho životem spjat především život ženy jedné — jeho matky pozemské, rodičky spanilé a přečisté — *Panny Marie*. — Doprovází ho životem, na její prosbu koná Kristus první zázrak v Káni. Je jí poddán — poslouchá ji . . . V *Bethanii* se stýká se dvěma sestrami Lazarovými: Marií a Martou. U *studenice Jakubovy* nedaleko Samaří se dává do řeči se ženou Samaritánskou, jež se netěšila zrovna nejlepší pověsti. Ba on se nevyhýbá ani *notorické hříšnici*, ženě cizoložné a když už — už ji chtějí kamenovati, zastává se jí, volaje: Kdo z vás je bez hříchu, hoď

po ní první kamenem. — K v ů l i ž e n á m a n a ž e n á c h z á z r a k y k o n a l: vzkřísil dceru Jairovu; v bráně města Najmu se ujal vdovy: Neplačiz, a vzkřísil jí syna mrtvého; ženu krvotokem trpící uzdravil, i tchýni Petrovu ze zimnice vyléčil. Tak miloval Kristus a vyznamenával ženy

Tož přirozená otázka, jakpak naopak se ž e n y c h o v a l y k e K r i s t u ?

Především j e h o m a t k a. Neznám něžnější a obětavější matky než Marii. Jako lvice chrání malé dítě a před spáry Heroda prchá s ním do Egypta. Plna zoufalství hledá tři dni a tři noci dvanáctiletého Krista po Jerusalemě, chvěje se o Krista a leká, mlčí a trpí, když ji Kristus na pohled tvrdě odbyl: Co mně a tobě ženo — ještě nepřišla hodina má. Nic nemělo tu sílu, aby ji, Marii, od Krista odtrhlo . . . Krista jí na smrt odsoudili. — Už ho vlekou jako zločince po ulicích. Všichni se mu posmívají, plivají na něho, opouštějí ho, stydí se za něho, zapírají, že ho znali, že s ním chodili, že byli jeho učedníky — jenom ona, Maria, nesmírným bolem zlomená, řítí se ven na ulici, aby spatřila své dítě . . . Ne — ona se za ně nestydí — i když svět hanbu na něj metá, když jejího syna špiní a vedou na popravu. — Ona se k němu zná, vztahuje po něm ruce, nic se neleká celé řady lidí, staví se proti nim, aby jim ho vyrvala a ničím si nedá bránit, aby za ním nešla . . . Ó, srdce Matky! Stojí pod křížem, smějí se i jí, ale ona dítě své neopouští, neopouští své dítě hodné. Ale i kdyby to byla pravda, co o Kristu žalovali, kdyby ten její syn byl buřičem, převracel národ, bránil daně dávat císaři — ona by jistě i pak pod křížem stála a čekala až ho s kříže složí, aby jako živého vzala si ho i mrtvého na mateřský klín. Církev zvěčnila její lásku ve dvou zastaveních křížové cesty: Kristus se potkává se svojí matkou — a pak XIII. zastavení — Kristus s kříže sňat a na klín Marie Panny položen

Tak jednala jedna žena. V dramatu velkopátečním jich vystupuje víc. Krátce předtím, než šel na smrt do Jerusalema — prodlel Kristus v Bethanii v domě Šimona malomocného — zde pro Krista zahořela Marií Magdalena. Přistoupila k němu, majíc nádobu alabastrovou masti drahé a vylila ji na hlavu jeho, když seděl za stolem (Mat. 26, 7). Kristus, předvídaje smrt svou, řekl: K pohřbu mému to učinila — a zvěčnil skutek té lásky její slovy: Amen, pravím vám, kdežkoli bude kázáno evangelium toto po všem světě, i to, což ona učinila, vypravováno bude na památku její (Mat. 26, 12). A i tato obětavá duše Maria Magdalská s Marií matkou Ježíšovou, s Marií matkou synů Zebedeových, s Marií Kleofášovou a se Salome stála pod křížem Ježíšovým a šla v pohřebním průvodu jeho (Mat. 27, 55, seq. 61 seq.).

Pak známe ženu, o které se sice evangelia nezmiňují — ale za to ústní podání — Veronika. Muži poplivali hlavu Kristovu, korunovali ji trním, zpoličkovali hlavu a zášijky dávali. Tvář Tvá byla dříve krásná — volá spisovatel církevní — ale není už. Tvář Kristovu znetvořili k nepoznání. Stala se tváří strhanou bolestí, zoufáním a lítostí, krev, hlen nečistých úst na ní usýchal; jenom čelo se perlilo potem. Prach lpěl na ranách a hojný hmyz východních krajin usedal na tvář . . . I našlo se srdce soucitné, které tou bédou Kristovou se zachvělo . . . Veronika — stáhla závoj se své hlavy, podala ho Kristu, aby si tvář svoji otřel . . . Jaká hrdinnost! — Neznala bázně . . . zmužile přistoupila ke Kristu — nedala se odehnat, odstrčit, a víme, že ji Kristus odměnil, vtiskl jí do toho roucha svoji tvář . . . Vznešená fotografie, vzácný otisk Kristovy tváře, vera effigies — a to roucho podnes jako drahocenná relikvie se uchovává a v křížové cestě máme část: Veronika podává Pánu Kristu roucho . . .

Leč srdce žen, které Krista znaly, bušila soucitem pro něho. I žena pohanka se našla, která se Krista ujímala. Evangelista Matouš vypravuje, že když Pilát soudil Krista, přistoupil k němu náhle služebník a podal mu list jeho choti — Pilátovy ženy. I obsah toho listu zaznamenán: Nic neměj s tímto spravedlivým, neboť jsem mnoho trpěla dnes ve snách pro něho! — Děvečky velekněze znaly Krista a nejen že ho znaly — znaly i učedníky — na př. poznaly Petra.

To jsou ženy, které Písmo výslovně jmenuje, leč mimo tyto ženy vystupující a jednající, vidíme na jerusalemské scéně zástup — množství žen — celý dav. Byly tu pak mnohé ženy z daleka, které přišly za Ježíšem z Galileje (Mat. 27, 55). A co činily? To nám praví zase jiný evangelista: Šel pak za ním veliký zástup žen, kteréžto plakaly a kvílely ho. Ó, jak čistě ženské je to jednání jejich! Muži s ním smýkali, kopali, když upadl k povstání nutili, smáli se mu a rouhali se mu; ale ženy plakaly a kvílely ho. A Kristus i je odměnil — neodpovídal ani Herodovi — římskému vladaři — ale k těmto chudým ženám promluvil . . . Je to opět scéna, kterou církev zvěčnila v zastavení křížové cesty: Pán Ježíš těší plačící ženy. Zastavil se, nic nedbal na katany své, obrátil ztrýzněnou hlavu svou k plačícím ženám a řekl jim: Dcery jerusalemské, neplačtež nade mnou, ale plačte samy nad sebou a nad syny svými. Nebo aj, přijdou dnové — v nichžto řeknou: Blahoslavené neplodné a životy, kteréž nerodily, a prsy, kteréž nekrmily. Tehdy počnou říkati horám: Padněte na nás, a pahrbkům: Přikrejte nás. Neboť poněvadž na zeleném dřevě toto se činí, což bude na suchém? (Luk. 23, 27—32.)

Leč vidíme ženy nejen u Krista po jeho cestě — nejen v průvodu za ním. Vidíme je státi i pod křížem, kdy z mužů tam byl snad jediný s v. J a n. Vidíme je při pohřbu Pána Ježíše — ba vidíme,

kterak ženy pečovaly nejen o živého, ale i o mrtvého Krista. Vypravuje evangelium, že láska jejich trvala i za hrob. Když už ležel v hrobě, nábožné ženy ty nakoupily ještě vonných mastí, aby příjdouce, pomazaly Ježíše (Mar. 16, 1).

Hle, přátelé drazí — v jak krásném světle se nám jeví tyto ženy. Vidíme a obdivujeme především jejich lásku k Ježíšovi, jejich silnou odvahu, která je činila neohroženými, že se nebály ani žoldnéřů, ani katanů, ani posměchu, ani potupy, nic je neodstrašilo, ani nezadrželo a jejich obětavost — peníze na vonné masti klasu nardového, alabastrovou nádobu, jemný závoj vlastní hlavy — všechno pro něho obětovaly, pohřeb mu vystrojily a slzou soucitu skropily mrtvé tělo... Opouštím tento povznášející příklad — světlý bod z ukřižování Ježíše a vracím se v střízlivou skutečnost....

Co Vám mám říci, sestry v Kristu! Co jiného, než jděte i vy a čiňte totéž! — Světlý příklad vašich sester, žen z doby Kristovy, ať i vám září vzorem.

Milujte Krista tím více, čím více ho muži nenávidí, čím více ho tupí a jemu se rouhají. Měkkou, něžnou rukou svou s jeho tváře stírejte sliny potup a urážek, jež podnes na něho, na Jeho učení a církev vrhají nečistá ústa. Obětavě a vytrvale věrně stůjte při Kristu. S matkou Boží stůjte pod křížem Kristovým, nebojte se posměchu a potup, a když vaši mužové anebo vaši vlastní synové Kristu se rouhají a jeho tupí, pomněte, že to bylo tak i za časů Kristových a že Kristus řekl vašim tehdejším sestrám: Plačte nad syny svými. — Ano, plačte nad nimi, modlete se za ně — a samy vlastní věrností nahraďte Kristu urážky a potupy, které muži jemu dnes způsobují... Hledejte všude ženy — říká Francouz a my je při díle Kristově dosud nacházíme. Na bojištích, v nemocnicích, v opatrovnách, ve školách, v rodinách.

A vy mužové křesťanští, važte si ženy zbožné a křesťanské, neberte jim jejich víru, jejich oporu, pamatujte, že žena nábožná a věřící je ženou věrnou, matkou dobrou a družkou nejlepší v trudné pouti pozemské — pravý sloup vaší domácnosti!

Vaše Královna — Maria Panna — vám, křesťanské ženy, za tu vaši lásku vyprosí milost, že jako Kristus po svém vzkříšení se nejdříve zjevil ženám — tak i jednou při obecném vzkříšení zmrtvých se nejdříve zjeví vám všem, které jste ho milovaly. — A m e n.

Klobuky 1901.

Po dlouhé a kruté zimě nadešlo nám krásné jaro. Příroda se probouzí ze zimního spánku, ožívuje — všechno pučí — zelená se a bělostně zakvétá a i v mysli lidské se budí snů jako květů.

Máj, moji drazí, jest v celém roce tím nejkrásnějším měsícem, celá příroda dýše prvopočáteční silou a vůní.

Měsíc máj básníci všech věků i všech národů ze všech dob ročních nejraději a nejčastěji opěvují — připomínám jen Máchův Máj.

Na měsíc máj se těší každý, kdo churav, každý nemocný doufá: „Až v máji, v krásném, teplém máji, potom, potom se jistě uzdravím . . .”

Proto věnovala svatá církev měsíci máji zvláštní pozornost.

Každý den v roce zasvěcuje památce některého světce nebo světice Boží — takže se církevní rok podobá jednomu jedinému věnci, jenž jest uvit ze vzácných a vonných květů. — Leč v celém tom roce jest jeden květ čarovné krásy a omamující vůně — jest jedna nádherná růže, která všechny ostatní květy zastiňuje. Tím květem, tou vzácnou růží v řadě svatých a světic Božích jest královna nebes a země — nejblahoslavenější Panna Maria. — Této Královně — této vznešené a mocné paní, jež v řadě svatých a světic zaujímá prvé místo, o níž krásně zpíváme: Ty jsi po Bohu ta nejprvnější — té vzdává církev čest a nejpřednější chválu i tím, že určila její oslavě ne snad den, ale celý měsíc, a to měsíc nejkrásnější — lahodný a vonný máj.

Papež Pius VII. sv. paměti stvrdil a schválil i zvláštní pobožnost k úctě Rodičky Boží a nazval tuto pobožnost — Májovou pobožností a nadal ji i odpustky, a to 300 dnů za každý jednotlivý večer.

Ctitelové Mariánští! — Tato pobožnost záhy došla veliké obliby i v našich českých vlastech. Na mnohých a mnohých místech, jimž v čele stojí královská Praha. — Když máj vlahým dechem políbí rodnou zemi — každý večer se rozhlaholí zvony a zvou do chrámu mariánské ctitele na pobožnost — májovou.

K velkému počtu míst, kde kvete úcta Mariánská, přidružuje se dnešním večerem i naše osada klobucká.

Ovšem nebude nám možno, abychom každý den opouštěli nutné i pilné denní práce, ale alespoň o čtyřech květnových nedělích se shromáždíme kolem tohoto Mariánského oltáře, abychom zpěvem a společnými modlitbami uctívali svoji nebeskou matku a královnu.

Úctu a lásku k Rodičce Boží jsme ukázali: 1. vztyčivše její sochu v našem kostele. — 2. když byl zřízen tento oltář — 3. když zavádíme zvláštní májovou pobožnost. Čím ji však ještě můžeme uctít a způsobiti jí radost? Tím, čím ji uctívá sama církev. — Pozorujte jen, že kdykoliv se modlí církev k Panně Marii, činí zmínku i o jejím ženichu, jejím čistém snoubenci sv. Josefu.

A protož i my osvědčujeme úctu k Panně Marii, že ctíme sv. Josefa — a o úctě té s Boží pomocí uvažujeme . . .

Sv. Bernard vykládá v lekci brevíře na den 19. března, že v Písmě sv. vystupují 4 slavní mužové, kteří nesou krásné jméno Josef. — První Josef, zvaný Egyptský, syn Jakubův — druhý náš sv. Josef, pěstoun Pána Ježíše — třetí Josef z Arimatie a čtvrtý Josef „cognomine Justus“, t. j. příjmením Spravedlivý.

První — t. j. Josef Egyptský již v Starém zá-

koně předobrazoval Krista Ježíše, slynul moudrostí, neboť zrovna tak moudře a pravdivě vyložil sny chudému číšníkovi a pekaři v žaláři, jako mocnému faraonovi na trůně . . .

Josef z Arimatie pohřbil Krista Ježíše. Vyznamenává se statečností a neohrožeností, neboť přímo Piláta žádá o tělo Ježíšovo, by je směl pohřbíti.

Třetí Josef, o němž je řeč ve skutcích apoštolských, byl svědkem vzkříšení Pána Ježíše — honosí se spravedlností — odkudž i jeho příjmení.

Ale všecy daleko zastiňuje Josef, o němž písmo sv. vypráví, že byl pěstounem a ochráncem Pána Ježíše a že zářil panickou čistotou a zdrženlivostí.

Že skutečně sv. Josef byl povýšen a vyznamenán více než kterýkoliv svatý, poznáme ihned. Když žil sv. Josef na zemi, měl Bůh na zemi dva poklady, které si nejvíc oblíbil: jedním pokladem byl Ježíš, o němž veřejně vydal svědectví, že jest jeho nejmilejší syn, druhým byla Panna Maria, které církev v ústa klade slova: Hospodin vládl mnou na počátku mých cest — tedy i ona Bohu náležela. A komu svěřil Hospodin ten svůj dvojí poklad? Zkoumal zajisté Bůh všecy syny lidské, leč nikdo nebyl té důvěry Boží více hoden než sv. Josef. Proto jej ustanovil hlavou sv. rodiny, pánem svého domu.

Sv. Josef byl pěstounem, t. j. pěstoval, vychovával dítě Ježíše, pracoval pro ně, živil je a staral se o Ježíše, jako by byl jeho vlastním synem. Pán Ježíš pak poslouchal sv. Josefa jako vlastního otce.

Sv. Josef, ženich Panny Marie, pocházel z rodu Davidova tak jako Panna Maria, a byl jí a Ježíšovi ustanoven za průvodce a ochránce. Vyobrazuje se často s bílou lilií; byl čistý panic.

Jak velikou důstojnost zastával sv. Josef u Pána Je-

žíše! Byl jeho pěstounem! Proto jeho přimluva jest mocná u Krista. Utíkejme se k němu s plnou důvěrou. Vyzýváme ho:

Jako patrona svaté církve, poněvadž tak jako na zemi ochraňoval dítko Ježíše, tak ochraňuje nyní říši Ježíše Krista na zemi, t. j. církev sv. Chrání ji svou přimluvou.

Jest patronem umírajících, poněvadž když umíral, stáli u něho Ježíš a Panna Maria. Přimlouvá se za nás, abychom také jednou blaženě umřeli pod ochranou Pána Ježíše a Panny Marie. Proto často v modlitbě voláme jména: Ježíš, Maria, Josef.

Jest zvláštní pomocník v hmotné nouzi. Poněvadž se staral o hmotné potřeby Pána Ježíše a Panny Marie, obdařil jej Bůh předností, že nyní je mocný prostředník a pomocník za nás ve všech potřebách našich.

Konečně je sv. Josef vzorem a ochráncem křesťanských rodičů. I řemeslníci (tesaři) jej ctí jako svého patrona, poněvadž živil sebe a sv. rodinu tím řemeslem.

Vyzýváme tedy často i my sv. Josefa! Jeho úctou uctíváme i jeho nevěstu Pannu Marii a úctou obou ctíme Ježíše Krista.

A tak splněna jest ona vřelá touha viděti v našem chrámu celou tu rodinu Boží...

Je zde ve svatostánku v nejšv. Svátosti oltářní s námi přítomen Ježíš Kristus ve způsobě chleba.

Zde jest jeho vznešená matka Panna Maria. Naproti stojí oltář jeho pěstouna sv. Josefa. — Všecky rodiny v naší osadě vidí tu svůj vzor — rodinu svatou. Děti těch rodin ať spěchají k tomu, který je zve láskyplně: Nechte maličkých přijíti ke mně...

Ženy křesťanské, matky a panny ať se tulí ke své matce Panně Marii. Mají zde svou královnu.

A muž i a jinoši vidí svůj vzor pečlivého pěstouna a čistého panice.

Pozorujeme tedy, jak účelně je vyzdoben náš kostelík. A komu mám, jako správce kostela, za to poděkovati? — Komu jinému, než vám, drazí osadníci.

Když jsme odcházeli ze semináře, dal nám náš profesor pastorálky Dr. Horák na cestu radu: Pánové, chcete-li poznati osadu a na osadě náboženské smýšlení mnohých lidí, tu jenom zaveďte si nějakou dobrovolnou sbírku chrámovou. Se srdcem chvějícím jsem podrobil této zkoušce i naši osadu; výsledek byl skvělý a neočekávaný. Za necelé tři neděle se našlo 38 dobrodinců, kteří složili 90 zl. — mezi nimi jistá rodina, těžce zkoušená, dala sama nákladem 20 zl. opravit sochu sv. Jana — a jiná zbožná duše věnovala rovněž 20 zl. na sochu sv. Josefa . . .

S upřímným Zaplať Pán Bůh se obracím především k vám, chudí osadníci, kteří z mála, ale ochotně a rádi jste i to málo věnovali. A upřímným Zaplať Bůh děkuji těm, které Bůh hojněji obdařil statky pozemskými — že měli štědrou ruku otevřenu pro ozdobu svého chrámu. — Je chrám druhý domov náš — a kdož by nechtěl, aby ten domov jeho nevynikal krásou a útulností? Abych alespoň něčím se odměnil těm, kteří tak ochotně moji snahu podporovali, tak laskavě mně pomáhali, chci se, počínaje příští nedělí, po celý rok modliti za dobrodince zdejšího chrámu Páně. A aby všichni moji nástupcové znali obětavé osadníky, vepsal jsem jména dárců do pamětní knihy farské.

Tedy jako trvalou památku svého působení mezi vámi o d e v z d á v á m v á m t y t o o l t á ř e, dávejte rádi svým novorozeným dcerám jméno královny máje Panny Marie — dávejte i synům rádi jméno sv. Josefa . . . Nestyďte se za ně. Ukázal jsem na čtyři jména z Písma sv. Také v našem národě v e l i c í a s l a v n í m u ž o v é

se j m e n o v a l i J o s e f. — Učený kněz a šlechtetný muž Dobrovský slul Josef — farář a básník Rautenkranz se jmenoval Josef a kdo z vás neslyšel o patriarchovi české literatury Jungmannovi? I ten v hudlickém kostelíku byl pokřtěn na jméno Josef . . .

Z přítomných a žijících mužů jmenuji filosofa Josefa Durdíka, politika Josefa Jirečka, básníka Josefa Sládka a jiné . . .

Milujte ty svaté, k jichž účtě jsou zřízeny tyto bočné oltáříky — utíkejte se k nim ve všech svízelných svého života — ale zvláště v hodině smrti je prosme, aby nás přijali za své chráněnce a Bůh jejich přímluvou na milost. Často vzdychejme k nim: Ježíši, Maria, Josefe, poroučím vám duši svou — v poslední hodinu mou. — A m e n.

Klobuky 1900.

Co jste vyšli vidět? — Mat. 11, 7.

Jest jedno království na zemském povrchu, které nazývají srdcem celé Evropy — je jedno království, o kterém zpívá známá píseň, že je zemským rájem na pohled — je jedno království, horami vůkol věnčené, do jehož lůna vložil všemohoucí Bůh ohromné bohatství — a tou zemí bohatou a šťastnou, tou zemí chleba, jak staří říkali — je země Česká — domov náš!

Ale mimo krásy přírodní, mimo bohatství vzácných rud, plodných hrud a drahých kamenů dal dobrotivý Bůh naší vlasti i význačná místa — léčivé prameny a zdroje, ke kterým z daleka široka spěchají zástupové, aby tu nabyli zdraví těla i ducha, neboť ve zdravém těle — sídlí zdravý duch a jeho dílo (dění). V ohledu tělesném máme světoznámé lázně: Karlovy Vary, Mariánské lázně, Teplice, Poděbrady, Toušeň, Letiny . . . kde nemocní nalézají úlevu tělesnou, ba i celé ozdravení. V ohledu duchovním dal Bůh naší krásné vlasti místa, na nichž otevírá zdroje a poklady svých milostí, vyslýchaje i splňuje tu zvláště rád prosby všech, kdož Ho o pomoc prosí.

Takovými sídly lásky Boží k Čechům dlužno jmenovati: Sázavu, sv. Horu u Příbrami, Bechyni, Hájek, Podsrp, Tuřany . . . Ale na předním místě stkví se naše nejstarší poutní místo se zázračným obrazem Matky Boží, místo, které i my zvolili za cíl své pouti — Stará Boleslav, požehnané místo utrpení sv. Václava a sídlo milostiplné Bohorodičky.

Přišli jsme sem zdaleka, abychom se Jí poklonili, abychom též uctili našeho prvního přímlovce u trůnu

Jejího — knížete Václava, modlíme se vroucně za sebe, za své doma, za přátele i nepřátele, za naši drahou vlast, aby je, nás i naši zem Bůh ode všeho dalšího zlého chrániti ráčil a dal nám ve zdraví Bohu, církvi, vlasti sloužiti k prospěchu své duše.

Naši na nás doma vzpomínají, my na ně . . . A až se vrátíme, optají se nás: Co jste vyšli vidět? A i kdyby ne, vám samým se vetře zde tato zvědavá myšlenka.

Nejprve vidíme staroslavné paladium země české: kovový obraz Matky Boží. Ve starém Řecku na mnohých místech chovali ochranný obraz Atheny, zvaný palladion, s velikou úctou opatrovali, neboť týž považovali za záruku národního státu a zachování obecného blahobytu. Palladion představovalo bohyni Athenu v lesklé zbroji, s přilbou, štítem a napřaženým kopím. Řekové je měli ve Spartě, Delfách, v Athenách, přenesli je i do Italie do Říma a jiných měst.

Podobně naši předkové vyvolili sobě za ochranu ne bohyni, ale Matku Boží — postavili se pod její ochranu hned, jak věrozvěsti sv. Cyril a Methoděj je obrátili ke Kristu. V těžkých dobách se utíkali k paladiu Matky Páně ve St. Boleslavi po příkladu sv. Václava, jenž při uctívání této mocné Spomocnice tam u těchto dveří pod mečem vypustil svou duši. — Veliký rozdíl je mezi Athenou a Pannou z Nazareta. Nemá brnění, štít, přilbu, kopí, prostý obraz ze spěže odkudsi sem z Byzancie přinesený stojí před vámi: Matka s děťátkem . . . Na tom obraze, jak tradice dí, pověst vypráví po tisíciletí, spočívaly v dětinné úctě a lásce oči sv. Ludmily, sv. Václava, zraky snad všechných českých knížat, králů, jejich žen, synů, dcer, služebníků. Karel IV. se svým věrným služebníkem Buškem z Velhartic před ním klečoval, sv. Jan Nepomuk se sem přišel jakoby se svým světem rozloučit . . . Miliony věrných Čechů zde před tímto obrazem

před námi klečeli a po nás přijdou....

Co jste vyšli vidět? Matky Boží malý obrázek — veliké a slavné paladium našeho českého království, největší náš poklad — podobu Panny a Matky. Ten si hluboko, až jej uctivě políbíme, vtiskneme do srdce. Aby nám ten příklad Její, Matky a Spomocnice naší nikdy z očí, ze srdce, z myšlenek a skutků nevypadnul. Nám právě Máti Boží sem přišla, aby tu divy tvořila mezi námi a pro nás, své věrné ctitele v zemi české...

Říkají nám národ selský. Ano, jsme jím, nestydíme se. Prací rukou svých v potu tváře, mozolně živíte rodiny, výdělkem povznášíte národ svůj i sebe — jsme národ hospodářský, ne světoběžný, bojovný, obchodní. Národ zemské hroudy... A hle, Matka Boží naši půdu poctila, neboť (podle pověsti) dala se na tomto obrázku zpodobněná, sedlákem na poli vyorati... silou záře světla upozorňujíc na sebe — a když ji odnesli, zase sem na pole se vrátila, až jí ke cti nádherný chrám postavili. — Bohorodička usedla na trůn mezi hospodáře pilné ruky, zde jako jejich a země české paladium na věky spočine... A proč ještě dále naši předkové Mariánský obraz vybrali za ochránce své domoviny? Nejenom pro zázračné nalezení a starobylost obrazu, ale jistě i proto, že Maria je ideálem dívek, matek....

Z té příčiny jsme opustili svůj domov, svůj tichý farní chrám, rodiny, přišli sem, abychom zde na této historické půdě prosili za své milé, za slavnou rodnou vlast, svůj národ, za svou církev a víru slovy: Matko Boží, nedej zahynouti nám ni budoucím. — Amen.

Návštěvník světové výstavy v Paříži r. 1900 napsal s připojeným obrázkem (fotografie) v čas. Zlatá Praha č. 1, r. 1901 tato slova: Když jsem stál v síni Umělecko-průmyslové školy pařížské na Esplanadě invalidů, neobyčejně dlouho zadržel mě roztomilý oltář v průčelí té síně, na němž jsem četl nápis:

**M a r i a P a n n o, z a s v ů j l i d
v n e b e s í c h r a č s e p ř i m l u v í t !**

Citlivě jsem se zamyslel nad tímto českým veršem v daleké cizině . . .

Alois Mrštík otiskl v Květech r. 1901 krásnou práci: „Rok na vsi“, ve které zachycuje charakteristické události na moravské vesnici: zvyky, obyčeje, slavnosti, každoročně se opakující a klidný život zčeňující. Když došel k měsíci květnu — události pro květen nadepsal: Mariánská píseň. Pod tím záhlavím svým úchvatným slohem líčí Májové pobožnosti v tiché vísce Habrůvce . . . Není v Habrůvce máj jenom měsícem květnaté krásy a lásky — i jiná píseň nežli klokot slavičí se rozlévá rozkošnými jeho soumraky, a ta píseň platí Panně Marii, kterou Habrůvka oslavuje po celý měsíc máj . . . Mrštíkuv Květen (čas. Květy uvedeného roku, str. 620) je skvělou apologií Májovek, jež se konají nejen v moravské dědině, ale v celém katolickém světě. Nemohu vám stať uvádět celou, ale v knihovně obce ročník Květů leží, vypůjčte si ji a přečtěte!

Na královských Hradčanech nad Prahou se vypíná

nádherná stavba Dintzenhofera: Kapucínský klášter nazvaný Loreta. — Tento klášter proslul po Čechách jmenovitě svými hodinami, které i do národní písně přešly (Vy hodiny Loretánské . . .) a které jsou spojeny se zvláštní zvonkovou hrou. Kolikráte hodiny bijí, pokaždé zvonky zahrají strofu Mariánské písně. Ale ještě něčím tento klášter proslul: nalézá se v něm pravá podoba domku, ve kterém bydlela rodina Boží a který (podle pověsti) přenesli andělé do italského města Lorety. Ctitelové Mariánští ke cti Marie Panny snesli sem drahá roucha — ornáty a pluviály — kalichy a relikviáře — kříže a ciboria: z té nádhery ale největším a nejdražším pokladem je monstrance démanty posázená . . . jako by nástin či obraz Panny Marie mezi ženami . . .

Litanie loretánská je výkvět náboženské lásky Mariánské. Ctitelové blahoslavené Marie Panny v lidské řeči vyhledali ty nejvzácnější a nejněžnější výrazy, jimiž hlubokou a věrnou lásku vyznávají Boží Rodičce. Jednotlivé invokace v loretánské litanii považovati dlužno za stupně a litanie samé za žebřík, po kterém vystupujeme k vznešené královně svého srdce . . .

Růžena Svobodová v Povídce o mladém mnichovi (Květy r. 1901, str. 692) napsala: Stará pověst vypravuje o králi, který vystrojil hody a veselí svému rytířstvu. Měli zápasit a — potom hodovat. Jako největší cenu ustanovil pohár — upevněný na špičce hradní věže. Královna ustanovila, aby ten, kdo se zvenčí věže k poháru došplhá, tam v té závratné výši nad skalní propastí jako vítěz provolal jméno milované ženy a aby pohár, naplněný vínem, vypil na její zdraví. Pohár bude jeho . . .

Snažilo se mnoho uchazečů, ale nikdo tak vysoko nedospěl. Jako poslední se přihlásil královský panoš (nosil

v bitvě za králem zásobní meč) a hle, jediný dosáhl vrcholku. Jeho kadeře zavlály v chladném větru -- do největšího ticha, když vyprázdnil pohár, odhodil jej — a vykřikl: Alžbětu miluji — svou královnu! A jako zralé jablko se stromu se vrhl do propasti . . .

Každý z nás dospěje vrcholu svého života ve smrti. V tom okamžiku dospějeme konce věže životní pouti . . . dopijeme pohár, o němž náš básník Vrchlický dí: Pijeme pohár a když dopijem, na dně jeho spí zničení! Nás všechny čeká konec. Šplháme, lezeme ke špičce věže — ke svému konci; až tam pracně dolezeme — dospějeme ke konci života. Kéž bychom i my provolali za královnu svého srdce tu, kterou miluje (má milovati) srdce křesťana-katolíka: Miluji Marii — svatou Pannu — královnu svou i svého národa — a potom i my jako zralé jablko směle můžeme odpadnouti se stromu života v nastavený klín smrti. — Amen!

O B S A H

ÚVOD	5
VŠECKA JSI KRÁSNÁ	9
O čistotě Panny Marie	11
Poskvrny není na Tobě	16
Matka krásného milování	20
Královna Panen	25
MATKA BOLESTNÁ	31
Sedmibolestná	33
Potěšení zarmoucených	38
Panna pokorná	43
V bolesti trpělivá	48
BEZ POSKVRNY HŘÍCHU	55
Lkající a plačící	57
Vyhnanci z ráje	63
Tíha zlého svědomí	68
Ozvěny pádu	74
V potu tváře	79
Výhled ze slzavého údolí	85
POZDRAVENÍ ANDĚLSKÉ	91
Zdravas Maria.	93
Milostiplná	96
Požehnaná mezi ženami	99
POZDRAVENÍ POZEMSKÉ	103
Klekání	105
Růžové květy	109
Když srdce krvácí	115
Při nejsvětější oběti	121

SVÁTKY NEBESKÉ MATKY	123
Význam poselství andělského	125
Na výšinách bliženské lásky	134
Sláva nanebevzetí	139
Klíč k Božímu ráji	145
Korunovaná láskou národů	149
 KVĚTY A BODLÁČÍ	 157
Květ pokory	159
Trn pýchy	165
Panna poslušná	171
Matka trpělivá	177
Ve vůli Boží uklidněná	182
Magnificat díky	187
Modlí se za hmotné blaho dětí	193
Učí kráse prostého života	197
Oliva plodonosná	202
Strom bez ovoce	206
 OZVĚNY ÚCTY MARIÁNSKÉ	 211
Ženám — trpitelkám	213
Strážci nejdražších pokladů	219
U Paladia české země	225
 BAARŮV DOSLOV	 228

KNIHOVNA „LOGOS“

Svazek 7

Jindřich Š. Baar

MARIA

Kniha mariánských chval

Jako I. svazek Homiletického díla
J. Š. Baara pro tisk připravil a úvodní
studii opatřil P. Jan Lebeda. Obálku
provedl Alois Moravec. Graficky upra-
vil Miloš Krejza pro nakladatele Boh.
Ruppa v Praze II, Jindřišská ul. 23.
Písmem Bodoni vytiskly grafické
závody J. L. Bayer, a. s. v Kolíně

v počtu 4.000 výtisků

První vydání L. P. 1947